POLIROM

Cristian Fulaș

Cei frumoşi şi cei buni

EGO
proză

Cristian Fulaș

Cei frumoşi şi cei buni

nuvele

POLIROM
2017

© 2017 by Editura POLIROM

www.polirom.ro
Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;
sector 4, 040031, O.P. 53

ISBN ePub: 978-973-46-5950-0
ISBN PDF: 978-973-46-5951-7
ISBN print: 978-973-46-7177-9

Coperta: Carmen Parii
Pe copertă: © ekina1/Depositphotos.com
Foto autor: Andrei Păcuraru

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright şi este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiei, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepsesc penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

CRISTIAN FULAŞ (n. 3 iulie 1978, Caracal) a absolvit Litere, apoi Studii Aprofundate de Teoria Literaturii. Debutează în 2015 cu *Fîşii de ruşine*, Gestalt Books (Premiul *Observator cultural* pentru debut; Premiul Colocviilor „Liviu Rebreanu"; Premiul revistei *Accente*; nominalizat la Premiile USR pentru debut; nominalizat la Premiul Cartea Anului al *Ziarului de Iaşi*). Fragmente din roman s-au tradus în franceză, italiană, germană, engleză, bulgară, croată, suedeză, maghiară. În 2015 publică *Jurnal de debutant*, Editura Tracus Arte. În 2016 publică *După plîns*, Casa de editură Max Blecher – Gestalt Books, nominalizat la Premiul Cartea Anului al *Ziarului de Iaşi*. Activează ca traducător; a tradus aproximativ cincizeci de titluri din engleză, italiană şi franceză. Dintre ele amintim: Christophe Bataille, *Visul lui Machiavelli*, Mathias Enard, *Vorbeşte-le despre bătălii, regi şi elefanţi, Boussole* (în lucru), Jenny March, *Mituri clasice*, Alain Prost, *Istoria relaţiilor internaţionale*, Gianni Francesetti, Michela Gecele, Jan Roubal, *Aplicaţii clinice ale psihoterapiei Gestalt*. Din 2016 este organizatorul principal al festivalului internaţional Lofest, care se desfăşoară la Bucureşti.

„(…) Dacă pe stăpânul casei l-au numit
Beelzebul, cu cât mai mult pe casnicii
lui?“

Matei, 10, 25

50 de bani

Farduri,
rujuri,
rimeluri,
pensule,
creioane,
oje,
lacuri,
discuri demachiante
şi
tampoane,

aruncate claie peste grămadă în sertar, bune de ştiut, lucruri enorm de scumpe şi utile în lupta pentru supremaţie, lucrurile care impun diferenţa, ea deja fiind făcută, iar deasupra sertarului, pe foaia de cristal care acoperă tăblia de abanos, telefonul vibrează ca un tâmpit de vreo zece minute, nu s-a oprit decât pentru a reîncepe şi ea l-a ignorat complet în tot acest timp, ocupată fiind să se pregătească pentru un nou război al zilei, ocupată să-şi şteargă de pe faţă oboseala celor patruzeci şi opt de ani, plictisul miilor de zile petrecute la birou, sictirul zâmbetului care de mult nu mai exprimă nimic pozitiv, e doar o stare particulară a comunicării pozitive şi o platoşă după care se ascunde următoarea lovitură, zâmbetul şi tenul sunt tot ce a mai rămas din fata tânără care se angaja în corporaţie, restul trăsăturilor ei perfecte s-au şters între timp, apelul la tone de machiaj nu e cochetărie, aşa cum era acum zece ani, ci necesitate pură: nu ar putea să-şi mai păstreze poziţia în companie dacă într-o bună zi ar apărea la birou cu faţa pe care o poartă acasă. E sub orice critică, e sub orice critică şi, cu toată frica de anestezie, o să mă operez. Ce dracu', trebuie să fac ceva, am ajuns o babă şi trebuie să mint în continuare. Nu mai e nimic de făcut, mă voi opera. Face ultimele retuşuri, se priveşte de foarte aproape în oglinda cosmetică de pe comodă, îşi ciufuleşte în toate direcţiile părul tuns după ultima modă, apoi simte răsuflarea lui Pavel apropiindu-se de gâtul ei şi o mână care îi înconjoară sânul. Stai, mă, că-mi strici machiajul, ce-ţi veni? Numai momente din astea ciudate găseşti! Îl împinge cu gingăşie deoparte, se ridică de pe taburet şi, în cele din urmă, ridică telefonul de pe birou: Da,

spune, ce arde? Ascultă cu o grimasă pe faţă, se aşază la loc pe taburet, apoi: Bine, vin în jumătate de oră. Uite, mă Pavel, iar am dat de dracu', alt contract făcut praf. Vezi că întârzii deseară, vorbim la un telefon, fă şi tu ceva bun de mâncare până mă întorc, bine? Într-o ultimă trecere în revistă, ochii ei se opresc pe grămada de monezi din colţul din dreapta sus al sertarului. Le numără maşinal, le ridică, le numără una câte una, se încruntă şi le pune la locul lor. Dă să întrebe ceva, se răzgândeşte, îndeasă în geantă telefonul şi câteva lucruri de strictă necesitate, apoi ia cheia de la maşină şi se îndreaptă decisă spre uşă. Va urma o zi grea, asta e clar.

Pavel rămâne pe marginea canapelei din living, cu ochii în banda de ştiri de la televizor. Încă o zi singur, încă o zi fără sens. Se ridică, îşi mai toarnă o cafea din ibricul de pe plită, apoi ia o carte şi se întinde pe canapea. Oare ce a însemnat privirea ei rătăcită când s-a uitat în sertar? Ce o fi vrut să spună? Ce văzuse? Dracu' ştie, îşi spune decis, cine ştie ce îi mai trece prin cap? Se duce totuşi la sertar, îl deschide, trece în revistă mica avere adunată acolo, îl închide la loc. Nu poate pricepe ce e în neregulă. Reia lectura, are o întâlnire de redacţie la ora unu, dar mai e timp până atunci. Oricum, planul e clar şi o să le rupă ălora gura, trebuie să facă un ban cât mai repede şi are în mână o cheie bună de data asta.

În parcarea subterană, Eva s-a schimbat în tenişii pe care îi ţine în portbagaj special pentru condus, dar nu porneşte maşina; e un gând acolo, e ceva, ceva ce nu o lasă să se concentreze. Ultima dată, era sigură, în sertar erau nouă monezi de cincizeci de bani. Nouă. Le-a numărat cu mâna ei, le-a aşezat în ordine, nu poate fi altfel, ea nu se înşală niciodată când e vorba de bani. Mai ciudat e că, deşi neatentă, la numărătoarea de dimineaţă i-au ieşit opt. Or, asta nu e posibil, banii nu au voie să dispară fără nicio explicaţie. Se va ocupa de lucrul ăsta, se va asigura că totuşi există o explicaţie cât de cât raţională pentru dispariţia banilor. Porneşte motorul, bordul se aprinde şi interfaţa de telefonie a maşinii o salută pe obişnuitul ton prietenos. Rosteşte scurt: Sună-l pe Pavel. Din difuzoare se aud, înfundat, ţârâiturile apelului. Nu răspunde. Nu răspunde! Repetă comanda, calcă acceleraţia şi se opreşte exact în buza parcării subterane. Pavel răspunde, în sfârşit. Iubi, ia spune-mi, ai luat tu cincizeci de bani de la mine din sertar?, spune cea mai mieroasă voce a ei. Nu dragă, ce-ţi veni, ce dracu' să caut eu la tine în sertar? Păi i-am numărat dimineaţă şi ştiu sigur că lipseşte o monedă. Vrei tu să te uiţi pe lângă comoda aia, să nu fi căzut? Biiiine, mă uit, mă uit, îi răspunde vocea lui plictisită. Să mă suni să-mi zici, nu mă lasă gândul ăsta în

pace deloc. Pa. Conduce spre birou neatentă, ratează semafoare, de câteva ori e la câţiva centimetri de a omorî nişte pietoni care, mamele lor, numai atunci se găsesc să traverseze, se ceartă cu şoferii care nu-i dau voie să facă slalom, îşi trăieşte visul Schumacher de fiecare dimineaţă ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Când Pavel o sună şi îi spune că *sărăcia* aia de monedă a ei nu e nicăieri, e gata să ia maşina din faţă cu totul. Cum, mă iubi, nu e? Păi era acolo. Nu e, dragă, dă-o dracu', de asta îţi arde ţie acum? Îi închide telefonul în nas, e clar că e un iresponsabil, aşa cum a fost întotdeauna. Cine dracu' o fi pus-o să se mărite cu unul ca el, care nu ştie să respecte banul? Parcă îl şi vede venind cu braţul de cărţi de la librărie, mereu aruncă banii pe hârtiile alea inutile. Ce o fi în capul lui, numai el ştie. Parchează în subteranul clădirii de birouri, urcă grăbită şi se aşază pe scaun exact în momentul în care începe şedinţa. OK, încă un contract gata să fie pierdut, aceeaşi incompetenţă crasă care o înconjoară zi de zi. Îi face cu ou şi cu oţet pe toţi cei din jur, îi şterge de pe faţa pământului, îi calcă în picioare şi îi învârte în două maşini de spălat în acelaşi timp, scopul fiind să arate că, în orice caz, ea are dreptate şi ei au greşit. Le demontează fiecare argument, le scade simbolic salariile, îi umileşte constant: e jocul pe care ea îl joacă de douăzeci de ani, a învăţat bine că răul face legea şi mila e pentru cei slabi. E foarte apreciată pentru calităţile ei, deci întotdeauna împinge răul până la absurd, până într-acolo încât ajunge seara acasă şi se întreabă cum de nu îi cade niciodată ceva în cap, la câte atrocităţi comite zilnic. A ajuns să i se spună, pe la spate, Satana, şi uneori crede că e mândră de porecla căpătată în companie. Aşa că, nezdruncinată de privirile consternate ale colegilor, îl pune sec pe liber pe liderul echipei de vânzări şi alege pe loc un înlocuitor. Cu asta, problema e rezolvată şi poate să treacă la pasul doi al zilei, plănuit de ieri, şi anume concedierea fufei care flirta cu Pavel la petrecerea firmei de săptămâna trecută. A lăsat-o să creadă că totul a trecut neobservat, dar dosarul e acum gata şi fata va pleca să cerşească unde vrea ea şi va învăţa o lecţie: să nu te dai niciodată la omul şefei. O javră. A adunat-o de pe drumuri şi aşa o răsplăteşte? Afară cu ea! O cheamă în birou, îi arată preavizul, o umileşte, o face să plângă, îi calcă pe răni şi deschide altele lângă şi chiar în locul celor necicatrizate încă, răzbunare mai dulce ca asta nu a trăit de săptămâni întregi, de când cu restructurarea colegei ei de bancă din liceu.

Rămâne apoi tăcută în birou, în jurul ei miroase a cadavre şi a victorie, are o zi minunată. Dacă nu ar fi

nenorocita aia de monedă de care-şi aduce aminte din când în când, totul ar fi minunat şi viaţa ei ar străluci. Nimic nu o interesează mai mult pe lumea asta, nimic în afară de propria-i strălucire, de nimbul acesta al răului, de aura malefică pe care şi-a creat-o; a muncit atâţia ani pentru a deveni intangibilă, pentru a-şi asigura bătrâneţile care, iată, vin tunând către ea cu inexorabilitatea fiecărui răsărit. Şi atunci, cum să dea dovadă de omenie? Nu a văzut, nu a înţeles că micile victorii asigură supremaţia, că nu există victorie finală, că totul e o uriaşă minciună, un fals, şi stăpâneşte lumea acela care e mai rău de la natură? Obosită de propriile-i gânduri de glorie, aproape beată, deschide laptopul şi se apucă să răspundă la e-mailurile zilei, iar în timpul acesta

Pavel, care nu ştia în general ce să facă cu viaţa lui, îşi petrecuse toată dimineaţa pe Facebook întrebând în stânga şi în dreapta cum putea obţine o invitaţie la un festival literar, ca ataşat de presă. Cineva i-a suflat vreo două ponturi serioase, promisiuni ratate ale unor chefuri monstruoase departe de Eva, iar el ştie că are nevoie să plece de acasă câteva zile, să ia o pauză şi să uite de toată nenorocirea asta numită viaţa lui. Se ridică, obidit de atâtea încercări ratate de a convinge, şi se pregăteşte de plecare. E o zi importantă, a lucrat mai bine de o lună de zile pentru a strânge dosarul care stă frumos pe măsuţa de lucru. A şi investit în asta, a fost nevoit să plătească – e drept, sume minore – pentru a pune cap la cap informaţiile atât de necesare în munca lui. Doar că, de la un punct încolo, şi-a dat seama că nu în presă trebuiau folosite zecile de implicaţii, nu avea niciun sens să facă public totul, trebuia doar să fie un pic inteligent şi pur şi simplu cariera lui putea exploda. Niciodată nu a avut o asemenea şansă, absolut niciodată nu a fost atât de aproape de bogăţie ca azi. Şi-a programat o întâlnire cu omul chiar înainte de şedinţă, cumva l-a convins că trebuia să îi acorde zece minute. Iar acum, aproape emoţionat, se pregăteşte de luptă. Se îmbracă în sacou, azi va renunţa la puloverul ponosit pe care îl poartă de obicei. Scotoceşte prin dulap, chiar îşi va pune pantofi. Ia din sertarul de pe hol cheile SUV-ului Evei, mica lor bijuterie pe care nimeni nu o conduce niciodată ca să nu se uzeze, azi vrea să strălucească.

Pleacă spre redacţie binedispus, nu are cum să dea greş, îl va înfrânge pe nenorocitul ăla, azi e ziua gloriei, azi Pavel, chiar el, va deveni Cineva. Are tot ce îi trebuie pentru asta. Parchează sub clădirea de birouri în care se află redacţia, urcă la etajul patru şi o roagă pe secretară să-i spună şefului că a ajuns. Nicio surpriză, e ţinut puţin să aştepte. Ştie prea bine jocul ăsta, ştie că e ţinut la uşă doar pentru etichetă, ca să i se

creeze impresia că are ceva de cerut şi orice lucru va fi foarte greu de obţinut. De data asta însă aşteaptă liniştit, afişează o mină fericită şi butonează telefonul, e cel mai optimist dintre pământeni şi niciodată un subaltern nu a fost mai mulţumit să facă anticameră. Purgatoriul, da, iată locul de unde porneşte orice zbor frumos spre glorie. Iar el se află chiar la ieşire. Întrevede înălţimile, totul e minunat. Eva îi scrie un mesaj aproape isteric, e în continuare preocupată de moneda dispărută; e obişnuit, aşa e ea întotdeauna când îi intră ceva în cap. Va uita. După sfertul de oră regulamentar, secretara îi spune să intre. Îşi netezeşte sacoul, pune telefonul pe silenţios şi se execută.

Biroul e spaţios, probabil mai mare decât majoritatea apartamentelor din oraş. Grandomania şefului e lucru vizibil, şi-a pus pe pereţi absolut toate realizările (diplome, copii, maşini, case, alte chestiuni din viaţa personală, inclusiv o fotografie cu soţia şi picturi în ulei cu amantele), nimic nu e mai important în ochii lui decât propria persoană. Poartă haine incredibil de scumpe şi ţine la vedere cheia maşinii sport pe care o conduce; totul în jurul lui e creat şi menţinut pentru a epata. Chestiune de forţă. Pavel se aşază pe unul dintre fotoliile de epocă din faţa biroului, îşi aprinde o ţigară şi aşteaptă să fie invitat să-şi spună păsul. E lăsat să aştepte, ca de obicei, dar a învăţat de mult jocul ăsta şi nu mai poate fi impresionat. Apoi: Ia spune, dom’ne, de ce ai vrut să ne vedem? Ce arde? Nu înţeleg de ce nu a intrat investigaţia de săptămâna trecută. Am muncit o lună la ea. Draci! Eşti un idiot, ăla mi-e prieten. Cum să public eu aşa ceva în ziarul meu, ai înnebunit? Oricum, vei fi plătit pentru munca ta, dar ciocul mic, o vorbă să mai ajungă la mine şi te duci acasă sau unde ai tu treabă. Dar, şefu’… Niciun *şefu’*. Ţi-am zis, asta nu intră, găseşte şi tu pe altul, ăsta mi-e prieten. Spre surprinderea omului din spatele biroului, Pavel zâmbeşte. Mă gândeam, totuşi, să vă uitaţi prin dosarul ăsta. Am ginit un greu, poate facem o treabă cu el. Zi-mi, mă, aşa, nu mă mai pune şi tu să citesc, ce dracu’, ce sunt eu, corector? Pavel îl priveşte cu o veselie neomenească, chiar zâmbeşte. Nu, nu pot, e prea complicat. Hai, citiţi un pic, nu strică. Cu o scârbă enormă, şeful ridică dosarul lucios de pe birou şi îl deschide. Citeşte mai întâi relaxat, apoi începe să se înnegrească treptat şi se apleacă din ce în ce mai mult deasupra mesei. Îşi umezeşte degetul, dă pagina, aprinde maşinal o ţigară, citeşte, aprinde încă o ţigară şi o pune şi pe aceea în scrumieră, lângă prima. Se ridică, face un tur de birou, zâmbetul angajatului îl urmăreşte în tot acest timp ca o cameră de filmat. Se aşază, închide dosarul şi îl pune

deoparte, se lasă pe spate în scaun şi trage adânc din ţigară. De unde pizda mă-tii ai adunat toate astea, măi dragă, ia spune? Diverse locuri, şefu', diverse, dar trebuie să recunoşti că am muncit ceva. Pavel (îi spune pe nume aproape cu afecţiune, lucru fără precedent), sper că îţi dai seama că ai aici numai porcării. Numai lucruri inutilizabile, ai muncit ca un idiot şi nu vei rezolva nimic. O, chiar aşa? Păi dacă aşa zici, atunci să le dau concurenţei, ce zici de asta? Sigur le-ar plăcea un articol imens, de vreo patru pagini, cu uriaşele tale realizări. Cine ar fi bănuit că lucrezi pentru stat şi îţi dai singur subvenţii, ha? Cine ar fi bănuit că în nouăşpatru erai vai mama ta, dar ai şantajat pe cine a trebuit, te-ai împrietenit cu puterea şi brusc te-ai ales cu un trust întreg? Nuuu, nimeni nu s-a gândit nici o secundă la asta, tu eşti stâlpul societăţii, îmi dai mie o mie cinci sute de lei pe lună şi tu câştigi cinzeci de mii de euro, ce e mai natural de-atât? Başca salariul de la stat şi alte minuni, nu şefu'? Frumoasă viaţă duci! Zi-mi, mă, ce vrei şi ieşi dracu' afară de aici, jegule. Hai, să te-aud! Bagă! Pavel îl priveşte aproape cu dragoste, l-a învins, e al lui acum. O sută de mii, acum. Secretar General de Redacţie, cu salariul corespunzătorăluia pe care-l înlocuiesc. Şi concediu o lună fără să mă întrebe nimeni nimic. Plus, îmi publici orice carte scriu fără comentarii. Hai că nu e mult. Şeful îl priveşte cu un calm care nu mai are nimic omenesc. Ştie că nu are ce face, ştie că ar fi sfârşitul dacă javra ar face publice documentele din dosar, e convins că hârtiile din faţa lui sunt copiate, nu sunt unicate. Pune mâna pe telefon, apelează un număr rapid, rosteşte scurt: Adu-mi o sută de mii, acum. Te aştept. Apoi, spre Pavel, zâmbind mieros: Şi în rest, familia e bine? Toate bune, Păvăluţ dragă? Da, sigur, ne străduim să mergem mai departe, ne târâm şi noi cum putem. Afară cântă toate păsările paradisului, un soare binevoitor se strecoară abia simţit prin storurile ferestrelor uriaşe ale biroului, un râu de lapte şi miere unduieşte duios între cei doi, de acum prieteni, legaţi prin cele mai crunte secrete cu putinţă. Discuţia lor e una amabilă, tonurile sunt calde şi prietenia creşte, mugurii ei înfloresc în jerbe de culoare şi lumină, în curcubee, în aure. Aghiotantul şefului intră tăcut, pune un plic ministerial pe birou, o mână îl împinge spre destinatarul lui şi plicul îşi găseşte locul în geantă, alături de alte nimicuri. La şedinţa care urmează, Pavel e uns în funcţia pe care o ceruse, iar fostul Secretar General primeşte o funcţie nou inventată, de director editorial. În lumea mică a redacţiei e atâta pace, încât până şi tavanele înnegrite de fum par să capete o nuanţă azurie, se aseamănă cu cerurile în care a pătruns Pavel, iar la plecare, două ore mai târziu, mesajul

panicat din telefon nu-l descumpăneşte deloc, e ceva perfect normal parcă. Sunt trei cuvinte simple: *vin acum acasă*. Nimic mai normal, nimic mai natural. Eva vine acasă. Dar unde, Doamne iartă-mă, să se ducă? Unde?

Parchează cu grijă maşina, ia din portbagaj mult prea preţioasa geantă, închide, mai apasă o dată butonul de închidere pentru siguranţă, apoi porneşte fluierând spre lift. Abia aşteaptă să-i povestească Evei cât de important a ajuns el în redacţie, abia aşteaptă să fie egalul ei, după atâţia ani în care prezenţa lui în relaţie a fost una pur decorativă; Pavel ştie că e un accesoriu, nici măcar unul frumos, în mintea soţiei sale, dar s-a obişnuit oarecum cu gândul. Da, dar de azi lucrurile se vor schimba, el a devenit un om important. Dă să descuie uşa apartamentului, dar descoperă că e întredeschisă. Din casă se aude un sunet înăbuşit, de lucru spart. Împinge cu grijă uşa, să fie vreun hoţ? Lasă geanta pe dulapul din hol, apoi aude: Unde poate fi? Unde? Unde? Cine a luat-o? Îl omor. Din uşa dormitorului, imaginea e sufocantă: lucruri aruncate claie peste grămadă peste tot, oglinda spartă, perdelele smulse din locul lor, toate obiectele din comodă aruncate care-ncotro. O Evă de nerecunoscut, cu rimelul şiroindu-i pe faţă, părul zburlit şi fardul năclăit de transpiraţie îl priveşte cu ochii unui nebun furios: Tu ai luat moneda, ştiu, tu! Numai tu puteai fi! Dă-mi-o înapoi, spune vocea ei cu o pasiune greu previzibilă în imaginea pe care o oferă. Că suferă, e mai mult decât evident, dar vocea ei e atât de suavă, imploră, iubeşte. Pe cine, Pavel nu-şi dă seama. Ar vrea să creadă, fiind o zi minunată în viaţa lui, că pe el. Dar: o cutie de farduri îi trece razant pe lângă cap, un cap care sigur nu e al lui se loveşte cu putere de comoda cu farduri, apoi acelaşi cap spune: Dacă nu-mi dai banii mei înapoi te omor, nenorocitu' dracu'! Azi termin cu tine, mi-ai mâncat zilele, mi-am distrus viaţa să te întreţin, nu mai merge aşa. Spune ce-ai făcut cu banii! urlă ea, aproape neomeneşte. Îşi smulge şuviţe de păr din cap, se mai loveşte o dată de comodă, cade sfârşită lângă taburet: Munca mea, munca mea, îngaimă, cu o privire pierdută. Pavel nu ştie ce să facă, încearcă să se apropie de ea, dar se teme. Se aşază pe marginea patului, îşi pune capul între mâini şi o priveşte tăcut, apoi: De unde dracu', Eva, să ştiu eu unde e moneda ta? Uite, am fost avansat, voi avea salariul cât al tău de azi, ne putem apuca să ne construim casa, hai să sărbătorim. Haide, lasă, spune vocea lui pierdută, îngrijorată aproape. Îşi face curaj şi încearcă să o ia în braţe, să o liniştească, dar ea fuge şi se ascunde în baie. O să mă omor, se aude vocea ei înăbuşită de uşă. O să mă omor şi aşa o să scap, nu văd altă soluţie. O să

mor şi o să scap de toate, asta o să fac. El stă în continuare pe marginea patului, priveşte covorul persan de pe podea şi se gândeşte dacă să cheme sau nu Salvarea, nu ştie ce să facă. În cazul ăsta, ea ar trebui transportată pe holul blocului şi precis toţi vecinii ar şti povestea, ar bârfi, tot cartierul ar afla că a luat-o razna şi cum ar mai putea ei să dea ochii cu lumea după aşa ceva? Nu ştie ce să facă, iar în tot acest timp aude cu o claritate aproape insuportabilă cum soţia lui se loveşte cu capul de marginea chiuvetei şi plânge încet, căinându-se aproape, bocind, parcă i-ar fi murit cineva drag şi acum caută să scape de durere. Încearcă să o liniştească, prin uşa băii se naşte un monolog. Ea nu îi răspunde, tot ce aude sunt suspine înăbuşite. În cele din urmă îşi face curaj şi sună la 112. Explică situaţia, e de un sânge rece de necrezut, spre surprinderea lui i se spune că o Salvare va veni imediat, e în vecinătate şi va ajunge în câteva minute. Aşteaptă lipit de uşa de la baie, tăcut ca un sfinx. Halal succes! Halal schimbare! Păi se putea să aibă şi el o zi bună pe lumea asta? Nu, nu se putea. Se aude soneria, le deschide oamenilor în uniforme şi, că îi place sau nu, sparge uşa de la baie şi intră peste Eva. Spectacolul e unul demn de un film de groază: ea zace într-o baltă de sânge şi, cu un zâmbet pierdut pe faţă, se zgârie în neştire pe încheietură cu o pilă de unghii. A reuşit să-şi taie vreo două vene în felul ăsta, bine că au intrat peste ea. E sedată rapid, apoi e purtată pe o targă până la maşină. Pavel scoate repede maşina din garaj şi porneşte după ei, vor merge la Spitalul 9 şi acolo va afla despre ce e vorba.

După un slalom de treizeci de minute pe străzile care poartă de cinci ori mai multe maşini decât ar fi posibil, ajung la Urgenţă. Un medic o preia pe Eva, mai prescrie un sedativ şi se apucă să-i facă fişa. Va merge pe Secţia 2, îi spune cu condescendenţă. Povestiţi-mi cum s-a ajuns aici. Îl ascultă, notează câteva rânduri în rubrica de observaţii, apoi îi spune că va vorbi mai multe cu medicul curant. Pavel însoţeşte targa către secţie, are pentru câteva secunde senzaţia izbăvitoare a unui cortegiu funerar. Îşi priveşte pantofii, priveşte frunzele umede pe care calcă şi ştie că nu vrea să fie acolo, vrea să-şi sărbătorească victoria şi să uite tot, nu-i place ce se întâmplă. În secţie, bolnava e repartizată într-o rezervă şi el e invitat în biroul medicului pentru o scurtă discuţie. Îl plictiseşte mortal cu un set de întrebări rupte parcă dintr-un film de la Hollywood, îl întreabă cu o seriozitate aproape comică dacă au mai existat tentative de sinucidere, încearcă să extragă informaţii despre relaţia lor. Enervat, i-o taie brusc: Dom’ne, să-ţi spun pe scurt. Femeia asta, soţia mea, e dracu’ gol. Au poreclit-o Satana la birou, dacă îţi poţi

imagina. Nu a suferit niciodată în viaţa ei de vreo boală, e pur şi simplu intangibilă. Nu ştiu ce a păţit azi, nu am înţeles nimic, dar sper să-şi revină din chestia asta. Nu ştiu ce să-ţi zic, niciodată nu a dat niciun semn de boală. Aţi văzut-o supărată în ultima vreme? Tristă? Izbucneşte: Nu auzi, dom'ne, că e supărată din naştere, că s-a născut încruntată şi o să moară ocărând pe cineva? Cum să-mi dau eu seama dacă e mai mult sau mai puţin supărată, dacă niciodată nu e binedispusă? Aşa e ea. Toată porcăria asta a pornit de la un rahat de monedă de cincizeci de bani care nu-i ieşea la numărătoarea de dimineaţă. Are fixurile ei, eu m-am obişnuit; ce s-a întâmplat după, ţi-am povestit. Ce are? Ai vreo idee ce are, sau pierdem vremea de pomană pe aici? Sincer, am nevoie de timp să-mi dau seama. E un episod maniacal cu tentativă de suicid, am s-o tratez şi cel mai probabil va fi bine. Dar trebuie urmărită pe viitor, zic eu. Cam atât, mai mult nu ştiu acum. E clar, Pavel trebuie să se ridice şi să plece, doctorul nu pare să mai aibă nimic de spus. Şi totuşi: Dar am şi eu o întrebare. Dacă rămâne aşa, eu ce mă fac? Serios, ce fac eu în situaţia asta? Cum să trăiesc cu o… nebună? Da, ăsta e cuvântul, din păcate. Doctorul ridică ochii din fişa pe care o studiază, îşi aşază ochelarii mai bine, îl priveşte atent, aproape cu milă: Cum trăiesc toţi oamenii, domnul meu, cum trăiesc toţi oamenii, aşa aţi trăi şi dumneavoastră. Dar să nu cădem în tragic, poate e doar un şoc şi totul va fi bine. Se întoarce la fişa lui, Pavel se ridică şi iese. Nu ştie ce să facă, speranţe are puţine, nu a mai avut niciodată grijă de un om bolnav şi e complet depăşit de situaţie. Iese din secţie, se aşază pe o bancă şi îşi aprinde o ţigară. Priveşte seara, e tot ce simte că i-a mai rămas de făcut acum. O asistentă se uită la el de pe banca vecină fără să zică nimic. Fumează tăcut, se ridică, îşi ia o cafea de la un automat şi revine în acelaşi loc. Ridică ochii spre femeia în alb: Credeţi că aş putea să o văd pe nevastă-mea? Ea ridică din umeri: E sedată, dar de ce nu? Terminaţi-vă ţigara, vă conduc eu. Stinge ţigara, o calcă şi răsuceşte piciorul peste ea ca şi cum ar vrea să se asigure că lumea întreagă nu ia foc şi, da, trebuie să intre. Să o vadă. Să încerce, a câta oară? să înţeleagă. Să privească, aproape calm, desigur, şi să treacă peste şoc. O urmează pe asistentă, coridorul e alb ca un cearşaf şi faţa lui, de obicei zâmbitoare, se conturează aproape ca o mască mortuară pe faianţă. O uşă din metal, simplă, exasperant de albă şi ea, se deschide spre o cameră austeră în care Eva, atât de nervoasa şi agitata Eva, cea care îi transforma de obicei viaţa într-un circ plin de neprevăzut, care nu părea să stea nemişcată nici în somn, doarme ca un

prunc. Pavel intră încet, pe vârfuri, se sprijină iniţial de pervazul ferestrei, apoi se răzgândeşte, trage singurul scaun din încăpere lângă pat şi se aşază pe el. Nu vă poate auzi, îi spune asistenta înainte să plece. Stă relaxat, cu umerii căzuţi, cu mâinile băgate adânc în buzunarele de la geacă. Ea aproape că nu mişcă deloc, abia vede câte o mişcare imperceptibilă a pieptului, din cauza respiraţiei. Nimic mai mult, senzaţia lui de priveghi e copleşitoare. Nu îşi poate reprima un gând: oare aşa ar arăta şi moartă? Nu ştie, ridică din umeri. Fixează peretele preţ de câteva minute, apoi se ridică, o sărută scurt pe frunte şi iese.

Ajuns în faţa secţiei, scoate telefonul din buzunar şi apelează un număr din memorie. Nu răspunde. Revine pe coridor, va mai încerca. În birou, o asistentă îşi pileşte unghiile de parcă în asta ar consta scopul vieţii ei; un pacient, parcă imitând-o, îşi taie unghiile pe un scaun şi le mănâncă tacticos, una câte una, mestecându-le cu grijă şi lingându-se pe buze cu fiecare nouă înghiţitură; mai încolo, la câţiva paşi, o fată tânără s-a aşezat pe jos cu faţa la perete şi stă nemişcată. Pavel nu poate înţelege locul în care se află, nu vrea să mai stea, dar nici nu are ce face. Telefonul îi sună în buzunar, îl scoate şi răspunde aproape din reflex. Bună, draga, pe unde eşti? Uite, am seara asta liberă şi voiam să te scot prin oraş, mâncăm ceva, vedem noi. Vin să te iau? Bine, în juma' de oră sunt la tine. Întoarce spatele secţiei şi tuturor lucrurilor care ar trebui să-l ţină acolo, nu crede că are sens să mai stea. Scoate maşina din parcare şi gândurile lui, fără ca el să vrea, se îndreaptă doar către un viitor luminos şi bun în care, în sfârşit, a scăpat de tortura în care se complace de atâţia ani. Poate că asta e şansa lui, poate acum, cu banii şi funcţia nouă şi cu ce a adunat Eva, totul poate fi bine, în sfârşit poate trăi ca un om normal, fără teroarea continuă a căsniciei ăsteia care l-a întors cu totul pe dos şi l-a făcut neom. Conduce aproape relaxat, nu forţează traficul, timpul pare să fie de partea lui şi nu se grăbeşte nicăieri. Ajunge la destinaţie cu întârziere, evident, dar e aşteptat. Chiar angajata care fusese concediată azi îl aşteaptă, nevastă-sa avusese dreptate să ia măsuri. Prea târziu pentru ea, totul pare acum să fie prea târziu. Cei doi tineri frumoşi petrec o seară minunată, el o duce la un restaurant de lux din nordul oraşului, o răsfaţă, băutura curge, sunt îndrăgostiţi şi lumea toată e a lor. Departe sunt toate necazurile, departe căsnicia lui, departe jobul ei. Acum nu mai contează decât fericirea de a fi împreună, zâmbetele, mâinile îndrăzneţe şi privirile şăgalnice. Îşi încheie seara în apartamentul ei, totul e minunat şi Pavel îşi doreşte ca lumea să rămână pentru totdeauna aşa.

Adorm liniştiţi, ca doi prunci abia îmbăiaţi, iar atunci când spre dimineaţă sună telefonul, nu-l aude niciunul dintre ei.

Dimineaţă, la cafea, îşi verifică în sfârşit telefonul. Câteva apeluri ratate, toate de pe un număr fix pe care nu l-a văzut niciodată. Sună înapoi, e un număr de centrală şi e pus să aştepte. Bea din cafea, fumează, trăieşte într-un univers foarte prietenos în care vrea să rămână. După ani şi ani de zile, are în sfârşit o dimineaţă fericită. Un soare tăcut îi veghează această linişte, apoi o voce vine şi strică tot: Vă fac legătura în secţie, cred că mi-am dat seama de unde aţi fost sunat. Un ţârâit enervant umple tot telefonul, iese şi îi face o gaură în timpan. Telefoanele astea fixe… După câteva minute bune, îi răspunde o voce care pare să sintetizeze tot plictisul din lume. Îi spune că a fost sunat din secţie, e interogat, îşi dă numele, apoi e lăsat să aştepte pe cineva şi se instalează o nouă tăcere în telefon. Aproape asurzitoare, aproape tunet tăcerea asta. Brusc, are un sentiment neplăcut şi se ridică de pe scaun. Ceva nu e bine. De ce dracu' îl pun toţi să aştepte aşa? Ochii iubitei îl cercetează întrebători, îi pune o mână pe umăr şi o masează uşor, nu are de ce să-şi facă griji. Şi e, şi e, şi îi e atât de greu să ştie că şirul acestor lucruri aproape inexistente, lucruri pe care încă mai trebuie să le pipăie pentru a se asigura că există, se poate rupe din nimic, are duritatea unei pânze de păianjen. Îi e atât de greu să stea cu mâna aşezată astfel pe umărul fetei, aşteptând parcă producerea unui cataclism. Apoi, o voce care poate fi a doctorului din ziua precedentă, sec: Bună ziua, mă tem că am veşti proaste pentru dumneavoastră. Pavel răspunde cu tăcere, dar doctorul se aştepta la asta. Azi-noapte, soţia dumneavoastră a avut un nou şoc, imediat după trezire. Vocea e metalică, îi simte răceala până în creier. Am încercat tot ce am putut să o calmăm, dar… În fine, în jurul orei patru dimineaţa s-a lovit foarte puternic cu capul de chiuveta din baie şi, în ciuda faptului că asistentele au acţionat imediat şi au dus-o în secţia vecină, la neurochirurgie, unde s-a încercat stabilizarea ei, doamna a a a a, vocea i se pierde un moment, tuşeşte, îşi revine, a decedat. Acum se află la morga spitalului, sunteţi rugat să mergeţi să faceţi formalităţile. Stai, dom'ne, ce tot?… Îmi pare… Pavel închide, pune încet telefonul pe măsuţa de cafea, soarbe mecanic din ceaşcă, îşi aprinde o ţigară deşi în scrumieră mai fumegă una, ia telefonul şi-l zdrobeşte de podea. Fata îl priveşte uimită, nu prea înţelege ce s-a întâmplat, din instinct se ridică şi se lipeşte de el. Şopteşte pierdut, aproape neînţelegând nici el ce spune: Dana, Eva a murit. Azi-noapte, pe la patru. O tăcere îmbracă spirala corpurilor lor, amândoi privesc telefonul

zdrobit de pe podeaua lucioasă. Se îmbracă amândoi, nu scot nicio vorbă, ies din casă ca somnambulii, Pavel conduce grijuliu ca de obicei, fără să încalce nicio regulă – are un lucru important de făcut şi nu poate să fie reţinut de eventuale discuţii cu Poliţia – dă şpagă la poarta spitalului, află unde e morga, păşesc împreună pe podeaua îngheţată a camerei, spune un nume, un legist tăcut le face semn să-l urmeze, merg încet, cu sfială, ca întotdeauna în preajma morţilor – şi aici sunt mulţi la un loc –, legistul duce cu el un clipboard cu un formular, o listă mai exact, deschide o trapă din perete, un sertar glisează spre ei cu un scârţâit îndelung şi ascuţit ascuţit ascuţit care nu poate fi decât sinistru, mâna medicului se ridică, e de o siguranţă înspăimântătoare în circumstanţele date, faţa de marmură a Evei îi priveşte cu o seninătate aproape insuportabilă, Pavel întinde mâna, o trage pe Dana spre el, o strânge din braţe şi face un gest tăcut din cap către medic.

Agenţia

La etajul patru al blocului jaluzelele erau trase, acolo nu intra niciodată lumina naturală şi totul era creat astfel încât becurile să dea rezultate orice s-ar fi întâmplat, la orice oră din zi şi din noapte: veioze înalte cu picioare cromate, spoturi care îşi trimiteau fasciculele galbene exact deasupra fotoliilor confortabile pe care stăteau ei tolăniţi, picior peste picior, supraveghind tot ce mişca în domeniu şi notând orice probabilitate pentru a fi apoi luată în discuţie în timpul interminabilelor şedinţe al căror unic scop era informarea, nu vreo acţiune sau vreo decizie. În dreptul fiecărui fotoliu era aşezat câte un mic răcitor, întotdeauna plin cu sticle de bere despre care se decisese, la un moment dat, că ar fi singurul mijloc prin care observatorii pot evita nebunia. Fusese o şedinţă lungă – asta era pe la începuturile Agenţiei –, fusese un moment de cumpănă pentru buna funcţionare a lucrurilor: toţi cei cinci agenţi trebuiseră să decidă care drog ar fi fost cel mai potrivit pentru a evita nebunia realităţii, a menţine luciditatea observaţiei şi a păstra intactă capacitatea de anihilare a intruşilor – care puteau veni de oriunde şi puteau ataca neştiuţi, puteau crea o concurenţă deloc loială scopurilor determinate şi puteau duce la apariţia unor evenimente neprevăzute, adică puteau interveni în ceea ce era deja decis şi, prin mişcări infinitezimale, puteau denatura rezultatele mereu previzibile ale oricărei acţiuni, generând falsul acolo unde exista numai un adevăr şi refuzând dictatura acolo unde se stabilise, prin vot unanim, că ea era singura formă de conducere acceptabilă. La fiecare post de lucru se găsea câte un laptop de ultimă generaţie, singurul mijloc prin care agenţii îşi puteau duce treaba la bun sfârşit. Lumea se împărţea în cinci subcategorii şi în cinci zone, fiecărui agent revenindu-i, aleatoriu, sarcina de a supraveghea tot ce se întâmpla acolo. Pe peretele din spate trona un ecran enorm cu harta lumii, un ecran conectat la toate laptopurile şi care se actualiza, în timp real, cu toate rezultatele cercetărilor. Fotoliile formau un semicerc, astfel încât fiecare agent să poată vedea tot ce se întâmplă fără a face niciun efort şi fără a fi nevoit să-şi întrerupă munca de observaţie, fără a trebui măcar să mişte un deget. Orice mişcare dedicată altor lucruri decât cercetării sau desfrâului

era interzisă în Agenţie, iar încălcarea regulilor nu a fost niciodată luată în calcul; încă de la începuturi s-a stabilit că nu exista concurenţă între agenţi şi că rezultatele lor erau întotdeauna pozitive, ceea ce a eliminat ideea de rivalitate şi a dus la o uniformizare a acţiunilor cum nu s-a mai întâlnit niciodată în cadrul unui grup de oameni. *Concurenţa e formată din toţi ceilalţi*, aşa s-a postulat la începuturi şi nimeni nu a simţit vreodată nevoia să pună în discuţie această propoziţie călăuzitoare. Apoi s-au mai spus lucruri importante, printre care: *Orice rău făcut celorlalţi e justificat; Tăcerea e cea mai bună armă, de preferat oricărei alte forme de violenţă; Numai noi putem prospera, restul trebuie să conlucreze pentru succesul nostru.* S-au mai formulat şi alte reguli, desigur, exista un întreg set de propoziţii călăuzitoare, dar existenţa lor nu putea fi decât probabilă şi esenţa se afla conţinută în cele enumerate. Oricum, nimeni nu ar fi vrut să conteste reguli făcute pentru bunăstarea grupului şi de aceea totul era neschimbat de la începuturi şi nu exista nicio dorinţă, manifestă sau nu, de schimbare.

Începuturile au fost neclare, nimeni nu ar fi putut estima atunci că aceşti cinci agenţi aveau să se bucure de un asemenea succes în lumea mică şi extrem de labilă pe care o guvernau. Au pornit de jos, propunând ici şi colo lucruri care, prin manevre extrem de inteligente, au ajuns să stea la baza unei generaţii. O generaţie de călători, o generaţie dedicată deplasărilor. În lipsa oricărui nume mai bun, şi-au spus Agenţia de Turism. Conducere nu a existat niciodată, dar au ştiut întotdeauna să aplice cu succes un fenomen pe care, la şedinţe, îl numeau *satelizare*. Totul funcţiona, de fapt, cu o simplitate dezarmantă: nou-veniţii în Agenţie îşi adorau deja şefii, nu era deci nimic mai simplu decât comportamentul lor de sateliţi ai unui sistem tăcut şi destul de irelevant cât să nu capteze atenţia nimănui. Cine, în lumea mare, ar fi stat să se minuneze de nişte tineri care voiau să se plimbe şi să viziteze lumea, care voiau să fie iubiţi şi să urască nestingheriţi? Agenţii au ştiut întotdeauna foarte bine să se prefacă, au ştiut să disimuleze adevărul şi să îmbrace ura în veşmintele iubirii, au ştiut să zâmbească necondiţionat şi să aplaude orice succes pentru că, aşa cum bine au citit la începuturi, *numai minciuna aduce gloria.* Aceste patru cuvinte stăruiau pe ecran în timpul şedinţelor, dar nu erau niciodată rostite, iar ele rulau şi în acea zi în liniştea încăperii, întreruptă doar de loviturile uşoare în taste. Era una dintre nopţile în care agenţii socializau, acele nopţi în care trebuiau să coboare din cerurile lor neîntinate şi să discute cu necunoscuţii, cu

nevinovaţii care încercau, de atâta amar de vreme, să devină sateliţi. Plutea ceva straniu în aer, ceva ca o lumină care lega conversaţiile şi făcea ca toate mesajele trimise să fie pozitive, încărcate de o aură strălucitoare. Interlocutorii erau lăudaţi, ridicaţi în slăvi uneori, realizările lor fuseseră evaluate de Agenţie şi erau chemaţi să poarte discuţii în vederea unei eventuale colaborări. Nu li se explica nimic, lucrurile pluteau în îndoiala unei promisiuni aproape niciodată ţinute. Dar, odată cu discuţia, agenţii mai creau un număr de sateliţi şi faima lor creştea şi mai mult, oferindu-le alte şi alte motive de a se deplasa şi a cunoaşte ceea ce stă să fie cunoscut: faima. Berile curgeau, degetele căpătau viteze nebănuite şi un observator atent ar fi putut remarca, uluit, că agenţii purtau chiar şi zece discuţii în acelaşi timp, dexteritatea lor incredibilă asigurând fluenţa comunicării pe toate canalele simultan. O noapte ca aceea aducea încă douăzeci sau treizeci de oameni noi în jurul Agenţiei, deci lucrurile erau tratate cu maximă seriozitate. Timp de o oră sau două degetele nu aveau să se odihnească, ţigările nu aveau să se stingă, orice conversaţie era interzisă; fiecare adept câştigat ajungea pe ecranul mare de pe perete, cu profil şi fotografia aferentă, urmând ca la sfârşitul rundei de conversaţii să fie discutate rezultatele şi fiecare realizare să fie trecută în portofoliul agentului câştigător. În colţul din dreapta al încăperii, unul dintre agenţi – trebuie să spunem că erau trei femei şi doi bărbaţi – aşezat picior peste picior, pune laptopul deoparte şi face un semn discret înspre camera cealaltă. O simplă ridicare de mână, nimic spectaculos, dar: în penumbra plină de fum a încăperii îşi face apariţia o fată, cu mişcări încete şi cu o privire în care adoraţia a ocupat locul tuturor celorlalte sentimente. Se apropie tăcută pe lângă perete, nu ar avea curajul să deranjeze activitatea celorlalţi. Se aşază în genunchi lângă fotoliu, mâinile ei tremurătoare apucă mâna lui, o sărută, lacrimi îi curg pe obraji, pieptul îi tresaltă, buzele îi tremură, vibrează toată ca în transă, îi desface pantalonii cu mişcări nesigure, vrea să se ridice să-l sărute, un gest de o brutalitate incredibilă o îndepărtează de faţa idolului, se supune printre lacrimi, probabil va mai trebui să aştepte, promisiunea sărutului încă nu trebuie îndeplinită. Suge cu lăcomie, mâinile lui îi împing capul cât mai jos, icneşte, această izbucnire de violenţă e pentru ea maximul de afecţiune, nimic nu e mai îmbătător decât răul. Ochii ei îl privesc printr-un val de lacrimi de iubire, mâna lui apăsată pe capul ei nu e decât o confirmare a faptului că a devenit pură, că poate fi atinsă, că există. El zvâcneşte brusc, ea îşi reprimă un mult prea natural şi indezirabil reflex de vomă, închide

ochii, el o loveşte brusc peste faţă, ea se prăbuşeşte pe parchet în spasmele orgasmului. Îi zâmbeşte blând, piciorul lui o loveşte în pântec, ea se agaţă şi-i sărută talpa pantofului. Îi face un semn scurt din mână, va trebui să plece. Se târăşte pe lângă pereţi, ochii ei plânşi roagă să mai fie chemată şi altă dată. Agentul priveşte visător în întuneric, îşi încheie pantalonii, îşi aşază laptopul pe genunchi şi priveşte drept în ochii celei care avusese privilegiul să urmărească, pe viu, această scenă de iubire. Ea are ochii mari, ieşiţi din orbite, gâfâie, el intuieşte acţiunile mâinii ei – care s-a întins dincolo de marginea ecranului. Îi face un semn din ochi, comunicarea deja funcţionează, ea întinde cealaltă mână şi coboară camera spre acel loc unde mai înainte îi ajunsese mâna. Desface marginile, centrul e roşu în întuneric, agentul e satisfăcut de ceea ce vede. Din ea lichidul aproape curge, va fi o bună adeptă. Zâmbeşte superior, face un semn de salut din cap, închide fereastra. Încă un punct câştigat, după toate probabilităţile la următoarea deplasare el va fi cel care va părăsi Agenţia pentru o vreme întru o lume mai bună şi mai strălucitoare, el va vedea reflectoarele de aproape şi va fi cel fericit, el, numai el va fi cel care va părea să ştie tot despre orice şi va împărţi dreptatea, ori pentru asta e dispus, la nevoie, să sufere, să-şi distrugă viaţa, să moară în chinuri, nimic nu e mai valoros decât privirea admirativă a celorlalţi, decât sentimentul că, într-o mulţime de oameni oarecare, se află în centru şi toate simţurile sunt îndreptate spre el. Iată singura soluţie acceptabilă pentru a trăi, alta nici nu-i trece prin cap.

Tastele continuă să-şi facă treaba (se ştie de multă vreme că uneori ele se mişcă singure, recompunând dialoguri atunci când tiparele repetitive par să indice asta), totul e ordonat în biroul Agenţiei, nimeni nu spune niciun cuvânt şi toţi ştiu că, într-un sfert de oră, această rundă de înrolări se va încheia. Nu va mai avea loc niciuna până luna viitoare, aşadar totul se joacă acum. Va urma o perioadă de decizii foarte grele, perioadă în care, după luni de zile petrecute exclusiv în birou, vor avea loc mult discutatele ieşiri şi vor trebui regizate evenimente pentru anul viitor, vor trebui puse în scenă întâmplări care să asigure continuitatea Agenţiei şi să confirme, încă dinainte, caracterul central al acţiunilor celor cinci conducători ai breslei. Chiar dacă la începuturi nimeni nu bănuia asta, în timp a devenit clar că strecurarea oricărui eveniment aleatoriu în schema lucrurilor nu poate duce decât la tulburări grave de percepţie din partea celorlalţi; oamenii sunt uşor de deplasat de pe orbita lor şi, la fel ca în astrofizică, un mic eveniment poate duce la dezastre

şi chiar la anularea viitorului cert al lucrurilor, secvenţă cu totul şi cu totul inacceptabilă. Nu pot înţelege asta, spune vocea unuia dintre agenţi, pur şi simplu nu pot înţelege cum s-a întâmplat aşa ceva şi trebuie să ne oprim, chiar acum ne oprim cu toţii. Cu câteva comenzi scurte, pe ecranul central de comandă sunt trimise un profil, apoi o fotografie, apoi un articol de presă. Ochii tuturor se ridică din monitoare, citesc cu atenţie, nu schimbă nicio privire. Un nume, o faţă, o Realizare, un loc, un eveniment. Nici unul dintre aceste lucruri nu fusese prevăzut în schema realităţii, nimic nu anunţase acest lucru, până în acel moment nici unul dintre agenţi nu auzise vreodată de omul respectiv. O faţă comună, încadrată de păr şi aparent lipsită de orice defect crucial, îi priveşte aproape sfidător din înălţimea ecranului. În dreapta e trecută realizarea acestui om, se pot citi apoi gratificaţiile primite, deplasarea la care urma să ia parte. Un gând inacceptabil umple fiecare fir de praf al încăperii, respiraţiile agenţilor se înteţesc, privirile lor emană o furie nepământească. Undeva s-a strecurat o greşeală, şopteşte o voce feminină, undeva, cineva a greşit. Se lasă pe spate în fotoliu, priveşte ecranul fără nicio expresie, murmură ceva nedesluşit. În faţa ei, unul dintre agenţi cercetează cu atenţie ceva pe Internet. Degetele lui aproape că zboară pe tastatură, mormăie, îşi dă părul pe spate, aprinde o nouă ţigară. Dar, dar de unde a venit? Nicăieri, în toată povestirea inventată de noi, nu a fost pomenit numele lui. Nu am dat nimănui în lucru ceea ce face el, nu a fost promovat, nu a fost ajutat, nimic. E incredibil, şopteşte, e pur şi simplu incredibil. Cum e cu putinţă ceva nou, fără ştirea noastră? Ce e asta? E un complot? Privirea unuia dintre colegi se îndreaptă spre el, îi stăruie pe faţă, se retrage, se lipeşte de ecran. Cert este că: unu, nu ne-am dat seama, doi, foarte grav, nu am fost informaţi despre asta. Cei din camerele vecine, plecaţi! Acum. Acum! Urlă din toate puterile, loveşte cu pumnul în marginea fotoliului, ochii îi sunt injectaţi de ură. Se aud paşi speriaţi, apoi uşa, apoi liniştea pune stăpânire pe birou şi lumina de pe ecran se aşterne pe feţele tuturor celor prezenţi ca o teamă abia înţeleasă, ceva ce nu mai existase niciodată în acest loc, ceva cu adevărat nou şi înspăimântător; e prima dată când o surpriză îşi face loc în acest birou, e prima dată după atâţia ani şi nimeni nu pare să ştie cum să facă faţă lucrurilor, de vreme ce, evident, singurul scop al locului constă în controlul absolut al tuturor evenimentelor şi nicidecum în chestiuni legate de crize în sistemul deja cunoscut, oricum nu în cercetări cu privire la oameni care, pur şi simplu, nu ar trebui să existe – intrusul a dat peste cap

un întreg sistem de valori, punând totul sub semnul întrebării. Şi dacă încercăm să-l căutăm? spune una dintre agente. Dacă facem ceva, îl contactăm, vorbim cu el şi îi spunem frumos să se retragă? Mă ofer voluntară, sunt sigură că pot să-l fac să se răzgândească, spune ea, atingându-şi uşor sânii. Priveşte visătoare: Doar am schimbat destinele atâtor oameni cu asta, ce mai contează unul în plus? Pe deasupra, e evident că e un bărbat puternic, aş pleca mai pură de acolo. După ce trece prin mine, sigur nu mai e bun de nimic o vreme. Pot face asta pentru cauză, bazaţi-vă pe mine. O tăcere comună umple aerul încăperii, va urma o replică sau nu, totul ţine de gândurile fiecăruia. Un obicei vechi spune că niciun răspuns nu trebuie dat decât după o pauză de minim treizeci de secunde, orice grabă fiind interzisă prin consens. Fiecare cercetează ceva în timp ce gândesc, e forma supremă de respect pentru replica celuilalt. Sau, spune unul dintre agenţi, sau: putem să-l contracarăm cu mijloacele obişnuite, nu-mi închipui nimic mai uşor decât să montăm o campanie împotriva acestui nenorocit. Urlă: Ne-no-ro-cit! Care, iată, vine să ne tulbure apele. Care acţionează în domeniul nostru fără ştirea noastră. Cine e de vină? Cine? Să plătească toţi! Toţi! Toţi vinovaţii, trebuie să fie cineva care l-a ajutat, nu putea face asta de unul singur, nu se poate face, ştim bine că nu se poate. Pedepsele noastre, exemplare prin brutalitatea lor, au fost întotdeauna cunoscute. Nu am iertat pe nimeni, nu am tolerat nici cea mai mică scăpare, mereu am fost atenţi la cele mai mici detalii. Vreau să aflăm cine a fost de vină. Bea din sticla de bere, lichidul înspumat i se scurge pe bărbie, rânjeşte cu spume la gură: Adică limbricul ăsta îşi închipuie că noi vom sta cu mâinile în sân şi vom tolera un asemenea abuz? Aşa îşi închipuie el? Împreună cu ajutoarele lui, cu legiunea de nemernici porniţi să ne ia locul? Greşit! Să începem montajul. Acum. Dispariţia lui va fi un bine enorm făcut umanităţii. Mă apuc de scris e-mailuri. Din direcţia opusă lui, un deget ridicat în aer impune tăcere. Degetul se mişcă încet, despicând o coloană de fum de ţigară. Apoi indică spre ecran, încet, cât de încet se poate face o mişcare; fata al cărei deget impune tăcere îşi aşază perna sub cap şi rosteşte: Sau tăcem. Noi şi toţi ai noştri, toată umanitatea creată de noi, tot ce suntem, tăcem. Ne facem una cu pământul, ne cufundăm în peisaj şi nu spunem nimic, absolut nimic despre el. Interzicem până şi rostirea numelui său, anatema mi se pare cea mai bună soluţie. Ştiu, ştiu, nu am fost niciodată religioşi, nici nu am avea cum, de vreme ce noi suntem singura divinitate admisă, dar pe el îl putem supune unei specii de excomunicare, îl putem exila, uite un cuvânt

mai potrivit. Pentru că tot ce contează pentru noi sunt cuvintele şi lucrurile, propun să nu îl numim *intrus* de acum încolo, ci pur şi simplu *exilat*. Îl priveşte tăios pe cel ce vorbise înaintea ei: Şi nu sunt de acord, nu cred că a fost ajutat. Nu avea cum să fie ajutat, ipoteza e exclusă. Ştim foarte bine, soluţia oricărei probleme se află în afara problemei, ori la fel de bine ştim că nu există nimic în afară de noi şi cercul nostru, toţi cei ce există sunt inventaţi de noi. E limpede: nu există nimic în afară de noi, deci cum ne-am putea închipui că a fost ajutat? E absurd, pur şi simplu absurd. Nu vă daţi seama, chiar nu vă daţi seama? Priveşte în jur contrariată, apoi şopteşte: Dacă ar exista cineva în afară de noi, ar fi sfârşitul lumii. Şi, evident, nu asta ne dorim. Trebuie deci să acţionăm în conformitate cu ceea ce spun eu. Îl exilăm şi gata. Degetul ei, care nicio secundă nu a indicat în altă parte decât spre ecran, se îndreaptă spre podea şi rămâne fixat în acea direcţie. Tăcerea se lasă din nou peste grup, nu există nimic care să poată schimba ordinea lucrurilor, nu a existat niciodată nimic diferit şi nici nu va exista vreodată, tăcerea trebuie să preceadă şi să urmeze vorbirea, dialogul e pur şi simplu o interdicţie. Un agent se ridică din fotoliu, străbate fără grabă încăperea, declanşează un comutator de lângă uşă şi totul e inundat de o lumină galbenă foarte puternică, iar lumea capătă cu totul alte dimensiuni; pereţii sunt toţi placaţi cu oglinzi şi pe ele stau agăţate, la distanţe egale, portretele în mărime naturală ale agenţilor: privirile lor ameninţătoare îi fixează fără să-i oglindească, pentru că locurile de pe fotolii au fost în aşa fel stabilite încât agenţii să nu-şi poată vedea propriile portrete în mod direct, ci, printr-o metodă geometrică bine studiată, fiecare să aibă senzaţia că vede în faţă o mulţime de oameni. În această încăpere metoda nu e un secret: fiecare dintre cei de faţă a ţinut mai întâi discursuri mulţimilor geometrice de pe pereţi, s-a antrenat intens, apoi a dat piept cu lumea. Cel ce a aprins lumina tace, îşi priveşte pe rând egalii, apoi stinge mulţimea de chipuri. Se aşază, îşi trece mâna prin părul scurt şi des, priveşte ecranul cel mare şi apoi fixează podeaua. Vă scapă un element, spune răguşit. Există ceva ce nu aţi luat în considerare. Anume, probabilitatea – e drept, infimă – ca acesta să fie, de fapt, unul dintre ai noştri. Metoda lui, perfect simetrică oricărui succes al nostru, indică faptul că e imposibil să fie cu totul străin de ceea ce ştim. Excluzând posibilitatea, infimă, ca un singur om să poată gândi tot ceea ce noi am gândit în timp, trebuie ca acesta să ne cunoască. Sau, sau (privirea lui face ocolul încăperii) să fie unul dintre noi. Să ne gândim: de vreme ce a găsit soluţia pentru a pleca,

pentru a reprezenta, pentru a vorbi în public, iar soluţia este cu necesitate definită şi dictată de noi, cei de aici, iar nu de altcineva, concluzia care se întrevede e una ce coincide cu orice dovadă logică. Şi atunci: ori vorbim despre unul dintre noi, ori există o serie nouă, identică, şi el nu e decât unul dintre noi sub altă înfăţişare. Noi am creat o lume din care ceilalţi nu pot ieşi, din care numai noi ieşim, în care numai vocea noastră devine fenomen în raporturile cu lumea înconjurătoare, restul sunt absenţe necesare. Cum am putea admite că există un om, un singur om care să infirme necesitatea legii? Să nu fim absurzi, aşa ceva nu se poate întâmpla. Străinul, intrusul, exilatul ăsta… suntem tot noi. Doar că trebuie să aflăm cum a procedat. E atât de simplu! Şi atât de complicat, de vreme ce totul părea, acum puţină vreme, să ne fie cunoscut. Există totuşi o posibilitate, una despre care ar trebui să vorbim acum: cu multă vreme în urmă, ceea ce se ştie în camera asta s-a mai întâmplat. Iar cineva a trăit să povestească, a pus asta în scris. Nu-mi pot aminti numele lui, cartea a fost distrusă, dar ştiu sigur că am citit cu mare atenţie şi am urmat cu atenţie paşii de acolo atunci când am participat la crearea regulilor Agenţiei noastre. Tot ce am spus provenea dintr-un fel de manual interior, aşa cum sunt sigur că tot ce aţi adăugat voi provenea de undeva, noi nu am fi fost în stare să creăm din nimic un sistem impecabil ca al nostru. Incapacitatea noastră ne e cunoscută, ştim că suntem rodul perseverenţelor noastre adunate, deci hai să gândim raţional măcar o dată. Hai să nu ne minţim, situaţia cere sinceritate. Norocul nostru, deşi făcut cu mâinile proprii, pare să fie pe moment suspendat. Trebuie să-l contactăm, să vedem ce şi cum vrea să facă. Îşi ridică privirea înspre ecranul laptopului, ochii lui emană aproape un soi de teamă, ceva le spune celorlalţi că ar fi putut vorbi sincer.

E târziu în noapte, agenţii nu au dormit de zile întregi, dar probabil nu s-a spus totul. Au găsit informaţii despre celălalt, le rulează pe rând pe ecran, studiază problema în detaliu: nu pare să aibă un trecut utilizabil, nu pare să fi fost implicat niciodată în ceva compromiţător, nu pare să fi făcut nici un efort pentru realizarea lui. E ceva nenatural în această întâmplare, cad cu toţii de acord, şi singura soluţie e să descopere ce anume. Sunt trimise e-mailuri în toate direcţiile, numele intrusului urmat de un semn de întrebare invadează instantaneu subterana mesageriilor de Internet, răspunsurile nu întârzie să apară şi sunt centralizate, printr-un program special, direct pe ecranul central al încăperii. Se conturează imaginea aberantă a unui om perfect normal şi echilibrat, a

unui proletar, a unuia dintre cei consideraţi inexistenţi în cea mai normală dintre viziunile imaginate în această încăpere. Paradoxal, unul dintre cei ce în mod normal contribuie la bunăstarea grupului a devenit beneficiar al binelui care, prin lege, aparţine doar celor cinci. Iar problema cea mai mare, cea mai apăsătoare, e că nimeni nu pare să aibă nicio idee şi nu se conturează niciun plan concret, nimic nu ar putea funcţiona. Regulile nu sunt făcute pentru cei din afară, pur şi simplu ele nu se aplică decât în interiorul câmpurilor de forţă generate şi întreţinute de Agenţie. Infailibilitatea agenţilor, derivată din excesul lor de încredere în sine, e pusă la o încercare fără precedent. Se va schimba ceva oare odată cu apariţia acestui neom, căci om nu poate fi încă numit? Ajunge o singură mişcare infinitezimală pentru a destabiliza o structură presupus perfectă? Şi-au trecut în revistă extrem de numeroasele realizări şi, la un calcul simplu, nu ar părea că există posibilitatea ca puterea lor să scadă. Dar, pe de altă parte, existenţa unui precedent poate fi periculoasă şi ar putea fi exploatată şi de alţii, ducând în timp la posibilităţi acum nebănuite, aproape incalculabile, cum ar fi apariţia unor noi agenţii sau, la limită, succesul acestora. Dacă simpla apariţie a unor agenţii alternative ar fi în sine o tragedie, succesul lor ar însemna, conform oricărei teorii economice, o diminuare a succesului celor cinci. Dacă, aşa cum bine se ştie, în orice economie banii sunt număraţi, atunci redistribuirea lor nu ar duce decât la micşorarea incredibilelor venituri ale agenţilor şi la posibilitatea, inacceptabilă în şi prin sine, ca stilul lor de viaţă să sufere modificări. Or, e de la sine înţeles, micşorarea veniturilor agenţilor nici nu poate fi luată în calcul şi pentru asta ei sunt decişi să lupte şi chiar să comită fapte reprobabile. Nici măcar crima nu e exclusă, tăcerea lor spune asta într-un mod foarte elocvent. Puterea nu are nimic de-a face cu morala, nu aici, nu acum, nu într-o asemenea situaţie, iar e-mailurile care încep să sosească nu fac decât să agraveze situaţia, să multiplice semnele de întrebare şi să blocheze, treptat, măsurile şi sancţiunile care ar putea fi impuse. *E un cunoscut vechi al nostru şi nu vă vom furniza informaţii despre el*, spune un răspuns care nu poate fi localizat. *Desigur, vom sprijini iniţiativa aceasta, ni se pare binevenită*, spune un alt mesaj afişat pe ecran. *Doar să îmi spuneţi ce trebuie să fac*, anunţă un alt mesaj, venit totuşi dintr-o direcţie lipsită de orice relevanţă.

În toiul situaţiei create, agenţii au reuşit să procure toate datele despre Realizarea individului. Studiază asiduu problema, sunt perioade de linişte în care pur şi simplu nu se mai poate comunica. Cel puţin în ochii agentelor, frumuseţea

celor făcute de intrus începe să capete o anumită însemnătate. Răsfoiesc dosarul, l-au tipărit şi uneori notează pe marginea filelor lucruri numai de ele ştiute. Au început chiar să genereze replici virtuale ale paginilor, clonând la nesfârşit structura atât de frumoasă a dosarului. În mintea lor se reliefează în mod clar faptul că ceea ce e tipărit în dosare e o reţetă aproape infailibilă pentru succes, niciun model alternativ nu pare să funcţioneze atât de bine la testare: claritatea expunerii, detaliile premiselor, perfecţiunea stilului, limpezimea concluziilor, totul pare să sugereze că omul care a stat în spatele Realizării ştie totul despre domeniu şi, oricum, nu poate fi oprit, nu se poate genera un model alternativ care să propună ceva mai bun. Nu pot să cred, spune una dintre agente, am făcut o simulare în negativ, înlocuind toate premisele cu negaţiile lor; paradoxal, concluziile rezultate din simularea mea par să fie la fel de funcţionale ca în variata pozitivă. Uitaţi-vă! Pe ecranul central trec rapid o serie de date, apoi computerul listează concluziile logice cu fonturi roşii – semn clar al imposibilităţii implementării lor. Uitaţi ce se întâmplă, spune ea aproape vrăjită de ecran. La orice testare, premisele propuse de el dau rezultate cu necesitate pozitive. Sunt modele pe care le-am folosit şi noi, parţial. Dar ale noastre aveau un coeficient de probabilitate mai scăzut. Iată ce pare să se fi întâmplat: a luat procedeele noastre, le-a studiat, le-a simulat în detaliu, apoi, spre deosebire de noi, a creat completarea logică a problemei astfel încât rezultatele să fie întotdeauna pozitive. Ce nu-mi dau seama, totuşi, e cum a reuşit să gândească, în acelaşi timp, şi negativul problemelor şi să preîntâmpine orice posibilitate de funcţionare a acestuia. Peste cameră se lasă tăcerea, privesc cu toţii simularea logică de pe ecranul principal şi încearcă să gândească o soluţie alternativă, o singură soluţie alternativă care să dea un rezultat diferit şi pozitiv. Ştiu cu toţii că puterea lor depinde de această soluţie unică, au înţeles că un eşec de asemenea proporţii al Agenţiei nu e deloc un lucru promiţător şi nu au altceva de făcut decât să lucreze în continuare. Lecturile diferite ale situaţiei create, proiectate în timp real pe ecran, nu fac decât să agraveze concluziile. Se creează simulări peste simulări, iar fiecare nou eventual succes rezultat nu face decât să garanteze o nouă serie de succese, o piramidă a lucrurilor care o depăşeşte cu mult pe cea creată de Agenţie în toţi aceşti ani. Ceea ce e cumplit în simulările acestea este că orice intervenţie directă a agenţilor e complet exclusă sau, acelaşi lucru, irelevantă.

Dar poate că abordarea noastră e greşită de astă dată, spune o voce. Noi nu facem decât să simulăm premise şi concluzii ale Realizării într-o teorie secvenţială a acţiunii, plecând ca întotdeauna de la premisa că tot ceea ce contează sunt acţiunile. Uităm, şi asta ne poate costa scump, că la baza oricărei Acţiuni trebuie să stea un Obiect. Acţiunea e susţinută de o realitate, nu există nimic cu totul şi cu totul teoretic. Practic, şi aici trebuie să fim foarte atenţi, succesul individului acestuia e bazat, azi, pe un Obiect care a fost promovat; de el sau de altcineva, asta nu reuşim să aflăm şi ar trebui să ne întrebăm mai atent. Cert e că acel Obiect, sursa tuturor lucrurilor care se întâmplă, nouă ne rămâne necunoscut. Deocamdată. Nu pot decât să mă întreb, până la o concretizare a faptelor, despre ce e vorba. Cum arată obiectul? În ce constă el? De unde a pornit totul? Noi, obişnuiţi să judecăm totul în funcţie de acţiuni şi de jocul deloc arbitrar al influenţei, suntem tentaţi să credem că suntem infailibili şi să nu acordăm niciun credit celor din afara grupului nostru. Şi până acum a fost bine, până acum nu am avut niciun motiv să credem că greşim, dar iată că succesiunea datelor de pe ecran indică, în mod clar, că totuşi greşim. Nu îmi e acum clar dacă există în mod real o concurenţă, dar avem desenată în faţa ochilor posibilitatea ei. Cert este că reprezentarea şi promovarea, tipurile principale de acţiuni cu care lucrăm noi, nu par a fi suficiente în acest caz. Chiar dacă am încerca să folosim non-reprezentarea şi non-promovarea, aşa cum ar spune orice logică simplă, nu văd cum ar putea funcţiona, atâta vreme cât Agenţia nu pare să aibă nicio legătură cu ceea ce se întâmplă, nu am fost contactaţi şi, cum bine ştim, am ignorat totul despre acest om până acum câteva zile. Va trebui să comandăm Obiectul, cred că ăsta e punctul în care am ajuns acum. E împotriva tuturor regulilor noastre, ştiu, dar va trebui să cheltuim pentru a obţine acest lucru. Îşi lasă capul în mâini, oftează: Nu ştiu cum am ajuns într-un asemenea hal, cum am ajuns, după atâta muncă, să cheltuim pentru a vedea o altă Realizare decât a noastră. Niciodată nu mi-aş fi închipuit că vom ajunge să lucrăm în pierdere, să cheltuim banii noştri pentru a cerceta succesul altuia. Ridică fruntea: Dar trebuie, nu e altă cale. Să comandăm, ştim de unde; vom vedea ce e de făcut, despre ce e vorba.

În acest timp El se plimbă prin birou, liniştit, gânditor, cu mâinile în buzunare şi cu alura relaxată a omului care nu are nimic de pierdut, care nu luptă pentru nimic; ceea ce se întâmplă în biroul Agenţiei nu e pentru el decât o urmare naturală a unui proiect bine pus la punct, o condensare a unei

serii de gânduri într-o acţiune lipsită, la urma urmelor, de orice importanţă. Când a supervizat montarea sistemului de supraveghere în birou, nici nu îi trecea prin cap că într-o bună zi va ajunge să ştie tot ce se întâmplă acolo. A luat actele semnate, le-a scanat, le-a predat reţelei şi asta a fost tot. Ba chiar, pentru o vreme, a uitat de existenţa Agenţiei. Atâţia nebuni cereau reţelei un sistem de supraveghere, ce mai conta un birou în plus sau în minus? Serviciul de supraveghere al reţelei era unul foarte bun, era normal ca o Agenţie care voia supremaţia în domeniul ei propriu de activitate să dorească să aibă control asupra comunicaţiilor celor din directa ei apropiere şi să plătească pentru propria-i promovare. Afaceri obişnuite. Doar că, la un moment dat, observase că traficul din acest nod depăşea cu mult ceea ce fusese prognozat în contract. O cantitate uluitoare de informaţii se scurgea în şi dinspre Agenţie, mult peste normal. A avut o bănuială, i s-a părut la un moment dat că aveau un contract subevaluat, că minţiseră reţeaua pentru a plăti mai puţin. A înaintat un raport spre serverul central, conducerea reţelei – despre care nimeni nu ştia nimic concret –, şi apoi a aşteptat. Nu mult, de acea dată Biroul de Credit a fost foarte eficient şi în câteva săptămâni a primit un răspuns concret la sesizarea lui. Urma, practic, să fie plătit pentru a instala un nod alternativ, o clonă de reţea cu ajutorul căreia să cuantifice cât mai exact lucrurile petrecute în Agenţie. Nimic complicat pentru el. A copiat tipul de mesaje primite de agenţi, le-a multiplicat, o nouă ordine a lor a creat iluzia că erau cu totul şi cu totul noi. La fel a făcut şi cu corespondenţa scrisă, cu profilurile noi apărute, a modelat cu atenţie o realitate alternativă a reţelei primare astfel încât nimeni să nu-şi poată da seama de duplicat, a petrecut sute şi sute de ore analizând cu atenţie şi cuantificând cu precizie ceea ce ar fi putut să fie, la limita înţelegerii, scopul Agenţiei şi cantitatea de informaţii trimise de aceasta. Cu trecerea timpului, un lucru devenea evident, anume că agenţii nu aveau aproape nicio legătură cu realitatea, că aproape toată activitatea lor se desfăşura în reţea şi contactele lor în afara acesteia erau minime, strictul necesar; creaseră o realitate alternativă, practic un fel de realitate virtuală pe care îşi bazau toată activitatea. Şi, straniu sau nu, totul părea să funcţioneze fără greş – deşi orice simulare ar fi indicat că şansele de reuşită erau foarte aproape de zero. Treptat, a început să studieze metodele de control şi influenţă, de intimidare şi tăcere; aceste patru elemente stăteau la baza succesului agenţilor, doar atât. Şi atunci, din lipsă de ocupaţie sau poate înfuriat de toată această poveste descoperită de el, a

început să lucreze la micul lui plan. Nu mai făcuse asta, dar era o ieşire binevenită din rutina zilnică, un fel de a-şi umple timpul, ceva nou, cu totul şi cu totul neaşteptat. Era un viitor aici pentru el, dar de asta şi-a dat seama abia după câteva săptămâni de studiu intens al modelelor de interacţiune a agenţilor. Practic, a început să înţeleagă că succesul acestora – o construcţie artificială – putea fi replicat aproape la infinit, putea fi construită o viziune ca a lor aproape oricând şi fără mari eforturi, doar prin emulaţie. A început aşadar să creeze o serie de conţinuturi alternative şi de profiluri care să se alăture, în mod virtual de astă dată, Agenţiei. Fiecare dintre lucrurile create de el putea fi urmărit în reţeaua reală, crease tot ce era necesar pentru ca simulacrul să funcţioneze perfect. Treptat, profilurile create au început să interacţioneze cu Agenţia şi să facă schimb de mesaje pe deja cunoscutul model al satelizării. Când numărul de sateliţi virtuali a crescut suficient pentru ca totul să pară foarte real, a început să urmărească cum erau transpuse în viaţa reală foloasele pe care Agenţia le culegea din reţea. Nimic surprinzător, de fapt toate acţiunile aveau ca scop asigurarea unui trai cât mai bun pentru agenţi; pe lângă faptul că nu munceau, ei reuşeau să facă şi profit din aceste mici activităţi pe care le transformaseră, treptat, într-un tipar repetitiv şi fără erori. Surpriza a venit cu adevărat atunci când, cuprins de o curiozitate care depăşea etica muncii, a vrut să afle sumele pe care le câştigau; a urlat. Pur şi simplu, singur în birou, în mijlocul nopţii, a început să urle ca nebunul şi să râdă de parcă era cuprins de isterie: s-a tăvălit minute bune pe podea, pur şi simplu nu se putea opri. Aceşti câţiva oameni reuşiseră, fără niciun efort aparent şi fără să facă nimic mai mult decât să creeze aparenţa succesului, să câştige salarii comparabile cu cel al unui superior din cadrul reţelei. Deveniseră, într-un timp relativ scurt, adevăraţi bogătaşi cu proprietăţi, maşini, conturi solide în băncile reale ale reţelei şi chiar investiţii la bursă, ba doi dintre ei chiar fondaseră firme reale care aduceau profituri destul de însemnate. Nu era drept ce se întâmpla, pur şi simplu nu era drept. Şi atunci, poate împins de un sentiment etic, a început să creeze un obiect alternativ al succesului, a început să gândească un lucru asemănător produselor Agenţiei, replicând în detaliu toate acţiunile agenţilor în timp ce lucra la formarea obiectului şi blocând orice informaţie despre acesta care ar fi putut să ajungă în birou; nu era deloc greu, până la urmă toate comunicaţiile erau în mâna lui şi o simplă serie de filtre ar fi putut bloca orice informaţie despre el, însă şi-a făcut obiceiul să filtreze personal mesajele reale şi să elimine

constant orice lucru care îl făcea să bănuiască faptul că a fost descoperit de sateliţi, ba chiar a mers până acolo încât a creat clone ale muncii lui care puteau fi prezentate agenţilor, eludând întotdeauna ceea ce făcea el. Şi-a creat chiar şi un profil de satelit, reuşind să fie recrutat şi apoi să comunice în mod regulat cu agenţii, oferindu-se să le facă servicii şi chiar plătind mici sume pentru a fi promovat de ei în sistemul pe care îl studia cu atenţie.

Între timp, opera lui creştea constant şi a început să o testeze pe piaţă, să o promoveze şi să creeze – bineînţeles – un sistem alternativ de sateliţi şi promotori ai acţiunii sale; a lucrat enorm, în jur de douăzeci de ore pe zi timp de o jumătate de an, descoperind – treptat – că perfecţiunea unei creaţii nu era un lucru atât de uşor de obţinut şi că volumul de acţiuni necesare pentru a impune o operă era unul uriaş, mult peste posibilităţile unui om obişnuit cu un program fix de lucru şi cu obligaţii de muncă stricte. Dar rezultatele, cuantificate exact în fiecare zi, l-au încurajat să continue şi chiar să-şi intensifice ritmul: el trebuia să facă în câteva luni ceea ce agenţii reuşiseră să facă în ani de zile; nu avea o echipă, în timp ce oponenţii lui (asta deveniseră între timp, o specie de concurenţă) creaseră una dintre cele mai solide asocieri cu putinţă. Iar el, singur, tăcut, pentru că nu avea cui să spună ceva, pentru că singurii lui interlocutori posibili ar fi fost ecranele calculatoarelor, însingurat, pentru că numai aşa putea supravieţui într-o lume dominată de reţea, el trebuia să obţină un rezultat mai bun decât toate rezultatele agenţilor la un loc, trebuia pur şi simplu să găsească în sistemul acestora greşelile şi să le corecteze, să-şi preîntâmpine orice greşeală şi să modifice de zeci de ori fiecare acţiune, după un tipar aproape matematic, care de multe ori îi scăpa pur şi simplu. A fost o perioadă grea, o fierbere continuă în care a neglijat orice lucru legat de lumea exterioară şi, mai ales, s-a neglijat pe sine, un timp de absenţă în care s-a identificat cu sine şi apoi s-a despărţit de sine de atâtea ori încât a înţeles, treptat, că munca de creaţie e ceea ce îl înnobilează pe om, dincolo de lucrurile care în general sunt considerate bune şi frumoase. Iar când dinspre sateliţii lui, dinspre acele măşti abia venite în viaţa lui, simple profiluri până atunci, au început să curgă laudele pentru ceea ce făcea, atunci a început să se considere supraom şi a înţeles şi mai bine atitudinea celor din Agenţie faţă de ceilalţi, a înţeles cum puteau ei să calce destine în picioare, să mintă, să manipuleze, să ameninţe, să înşele, chiar să fure, să facă orice pentru acele câteva grame de putere pe care le obţineau în fiecare zi şi cu fiecare dialog, grame de drog cu efecte

incalculabile, elixirul nemuririi în forma lui cea mai pură cu putinţă, privirile supuse şi pline de adoraţie şi respect ale celorlalţi, sentimentul de superioritate, acesta era drogul şi el a găsit nemurirea, acum nu mai putea să se oprească şi, dintr-un simplu funcţionar pornit să depisteze neregularităţile dintr-un contract, devenise aproape un agent în toată puterea cuvântului. S-a surprins de multe ori copiindu-le gesturile, privind în gol minute în şir şi gândind, făcând lucruri pe care în mod normal nu le-ar fi făcut niciodată – dar care erau vizibile pe camerele de supraveghere din Agenţie. Inevitabil, s-a întrebat dacă succesul nu era cumva o boală şi a căutat remedii, fiind convins că nu ar fi putut, la rândul lui, să aibă succes dacă nu scotea din sistemul studiat toate erorile posibile. Îi privea pe agenţi şi vedea cum boala îi măcina, doar unui orb ar fi putut să-i scape fanatismul gesturilor acestora, rutina, dependenţa de nimicurile care le subliniau puterea. Or, dat fiind că el crease sute de personaje care în realitate nu existau şi aceste personaje îi adulau pe agenţi, concluzia lui nu a întârziat să apară: succesul era o boală, absenţa din lume a agenţilor era primul rezultat al bolii şi mai erau şi altele, printre care nu lipsit de importanţă era faptul că aceştia nu se mai apărau de eventuale pericole, pur şi simplu nu-şi dădeau seama de prezenţa lui, în condiţiile în care el era peste tot în vieţile lor, ca o divinitate bine ascunsă, studiindu-i şi parcurgând exact etapele vieţilor lor, privindu-i uneori direct, ca în acea zi când, sub pretextul unei revizii tehnice şi al unor noi cipuri care trebuiau instalate în sistemul central, a intrat în Agenţie ca simplu tehnician şi, ascuns după uniforma de serviciu, s-a apucat de lucru cu cel mai nevinovat aer cu putinţă, privindu-i în acelaşi timp pe agenţi şi cercetând, cât mai îndeaproape posibil, lumea goală în care trăiau ei, înţelegându-le anxietatea generată de oprirea unităţii centrale, înţelegând că simpla deconectare de la dialogul lor tăcut de pe ecranul principal echivala cu un episod de sevraj colectiv şi prelungindu-le cât mai mult agonia, mergând până la a râde de defecţiunile provocate de el însuşi, devenit pentru câteva zeci de minute o specie de zeu al maşinii şi implicit al Agenţiei, închizând un episod pentru a deschide o tragedie comună în sufletele lor, privind deruta lor, studiindu-le reacţiile, încercările de a trece peste impulsul de a privi continuu ecranul, degetele care băteau darabana în braţele fotoliilor, fumul ţigărilor care nu se mai stingeau deloc, ochii daţi peste cap în semn de disperare tăcută şi neputincioasă, capacele de laptopuri trântite cu o nervozitate abia mascată, telefoanele verificate din zece în zece secunde, totul un spectacol într-un spectacol creat

pentru derută şi studiu, nicidecum din vreo necesitate stringentă, doar că agenţii nu ştiau ce li se pregătise şi se comportau natural, permiţând un studiu aproape imposibil în alte condiţii şi lăsându-l pe el să înţeleagă că, asemeni tuturor celorlalţi oameni, pur şi simplu nu exista, era în spectrul invizibil, lăsându-l să planteze în unitatea centrală marea surpriză pe care o pregătise luni de zile, lucrul la care muncise cu o răbdare de ceasornicar nebun, de şlefuitor de lentile, de scriitor pe boabe de orez, lucrul care urma să fie, în ziua dezvăluirii lucrurilor, marea lovitură şi sfârşitul imaginilor, o specie de atentat fără nicio implicaţie teroristă de fapt, imaginea care avea să zdrobească toate imaginile şi avea să încheie, după toate probabilităţile, acest joc la care lua parte neştiut, acest joc pe care tocmai îl părăsea momentan după ce primise chiar şi un bacşiş, un joc teribil ale cărei date nu-i erau cunoscute decât lui şi pe care îl perfecţiona cu fiecare mutare, transformându-l într-o serie de bătălii mereu câştigate în afara oricărui război, bătălii fără sens şi tocmai de aceea esenţiale, cruciale din punctul lui de vedere, deşi necunoscute umanităţii, bătălii ale omului contra maşinii folosite de om, imagini spectrale ale războiului sfârşitului lumii aşa cum îl înţelegea doar el, aşa cum îl descrisese în algoritmul plantat în unitatea centrală în acea zi şi aşa cum avea să se desfăşoare, pentru că din momentul vizitei maşina era a lui şi nimeni nu mai putea schimba acest lucru, câştigase ultima bătălie cu mult înainte de a declanşa războiul şi era pur şi simplu încântat de opera lui, care treptat devenea o capodoperă, atât de lipsită de sens şi semnificaţie încât putea însemna orice şi atât de plină de sens şi semnificaţie încât nu putea însemna nimic, dar el ştia asta şi, cu fiecare pas, nu făcea decât să adâncească această opoziţie şi să sublinieze aspectele ei cele mai neverosimile, conştient fiind că agenţii nu aveau să vadă niciodată o construcţie perfect logică formată din elemente ilogice şi paradoxale, elemente străine sistemului lor de referinţă şi tocmai prin aceasta nedetectabile, de neînţeles până în clipa când o ultimă piesă avea să închidă imaginea şi să dea sens tuturor lucrurilor, răsturnând iluziile şi refăcând sensul realităţii, o realitate deformată chiar în acel moment de faptul că, la o verificare simplă, el tocmai vedea pe propriul ecran dubluri ale agenţilor, serii de profiluri false create de aceştia, ba chiar agenţii false create pentru a deturna posibile atacuri, o lume aşadar paralelă, creată de cei cinci tocmai pentru a deruta orice posibil intrus care ar fi încercat să înţeleagă sistemul creat de ei, o lume atât de complexă şi derutantă, creată din posibile prisme cu câte cinci feţe care se repetau în structuri

de cinci, o lume pe care, prin deducţie logică şi inducţii necesare, o crease şi el pentru a distrage atenţia agenţilor. Primise un e-mail cu câteva zile înainte de a instala acel program, pentru prima dată în viaţa lui de angajat al reţelei primise un e-mail aproape semnat de o persoană, mai exact era specificat Biroul de unde proveneau instrucţiunile pentru continuarea acţiunilor sale şi în ataşament avea un set de informaţii aproape imposibil de obţinut altfel, legate de conexiunile reale ale Agenţiei şi, mai ales, de identităţile agenţilor – lucru fără precedent în munca lui, niciodată nu mai fusese informat cu privire la identitatea vreunei celule cu care lucrase. Aşadar, din motive care nu erau expuse în e-mailul respectiv, reţeaua, prin Biroul desemnat, dorea ca relativa putere a agenţilor să fie diminuată şi mişcările lor să fie limitate drastic. Acel Birou studiase problema în amănunt şi, pentru încălcarea anumitor clauze din Contractul de Credit de Imagine – lucru de care el nu mai auzise până atunci –, agenţii urmau să fie puşi în executare: o procedură dificilă, desigur, care putea fi încredinţată numai unui funcţionar de încredere cum era el, loial reţelei de atâţia ani de zile şi, evident, cu posibilităţi de promovare în structura piramidală din care făcea parte şi pe care acum o deservea la rangul cel mai de jos, el trebuind să înţeleagă că o asemenea măsură – ultima în şirul de sancţiuni posibile – nu putea fi încredinţată oricui, iar eforturile lui aveau să fie apreciate la cel mai înalt nivel, nu la nivelul imediat superior. Despre acest nivel foarte înalt nu auzise niciodată nimic însă, nimeni nu ştia dacă măcar există aşa ceva sau dacă reţeaua era condusă de oameni; precizia cu care se desfăşurau toate acţiunile nu părea să sugereze acţiuni umane, lipsa erorilor pe nivelele ierarhice superioare era pur şi simplu neasimilabilă umanului – de unde şi bănuiala, întemeiată sau nu, că în esenţă reţeaua era de fapt un uriaş server cu mii de procesoare complet funcţionale, un server care controla sistemul de comunicaţii prin intermediul imaginii, integrat optim în lume şi generând, cu fiecare acţiune perfect calculată, deplasări infinitezimale ale conceptului de lume, deplasări către ce, nu ştia, nu reuşea să-şi imagineze, dar e cert că asta uneori îl înspăimânta. Şi dacă totuşi erau oameni? Şi dacă ierarhia superioară era formată din oameni din carne şi oase, la fel ca el, atât de inteligenţi încât nu le scăpa nimic din lumea înconjurătoare şi care creaseră mecanismul perfect de modelare a lumii după imaginea pe care ei şi-o făceau după aceasta? Se gândise de multe ori la asta în zecile de mii de ore petrecute în faţa ecranelor, se gândise că dincolo de pereţii de metal ai biroului lui, lipsiţi de ferestre şi lipsiţi în

general de orice comunicare cu exteriorul, erau locuri unde oameni ca el îşi duceau vieţile cu totul altfel, dispunând de puteri nelimitate şi bucurându-se de un trai infinit mai bun decât al lui. Reţeaua funcţiona, asta era cert, dar nu reuşea sub nicio formă să-şi închipuie cum era coordonată. Iar această lipsă de imaginaţie se compensa, iată, prin exercitarea micii lui puteri asupra Agenţiei, prin preluarea treptată a controlului asupra vieţilor celor cinci membri, fără ca aceştia să o ştie şi fără niciun scop precis în afară de acela care devenea realitate chiar în acele momente, când el deschisese monitorul şi îi privea pe cei cinci agenţi ocupându-se în continuare cu lucrul care între timp devenise scopul suprem al Agenţiei, lucrul ilogic care era acţiunea lui de destabilizare. Imaginile de pe monitorul lui prezentau oameni febrili, oameni care creau conţinut cu îndârjirea specifică celor ce înţeleg că au ceva de pierdut, iar principalele instrumente erau: plasarea în spaţiul public a unor seturi de fotografii în care, cu ajutorul calculatorului, suferinţele creatorului păreau să atingă cote paroxistice; lansarea în joc a unor lucruri cu totul şi cu totul noi, menite să atragă atenţia publică şi să sublinieze, încă o dată, importanţa neasemuită a celor cinci; întărirea relaţiilor cu toate instrumentele publice care i-ar fi putut ajuta să-şi sporească vizibilitatea, ştirbită de realizarea lui; nu în ultimul rând, admiterea în cercul Agenţiei a unor persoane care făceau parte din zona neagră a Reţelei, deşi în mod evident ştiau că lucrul acesta nu avea să rămână fără repercusiuni.

Iar printre aceste lucruri pe care le privea deja ca pe un joc, printre toate aceste încercări de a bloca ceva în esenţă inexistent, pe ecranul lui a apărut o notificare la vederea căreia, preţ de câteva secunde bune, nu a mai putut respira: un mesaj marcat cu negru, nivelul cel mai urgent al comunicării, îi cerea – în termeni foarte politicoşi – să participe la o întâlnire cu membrii Biroului superior, întâlnire neprotocolară care avea să se desfăşoare chiar în acea zi şi la care avea să fie informat cu privire la paşii imediat următori ce trebuiau urmaţi şi care nu puteau fi transmişi prin intermediul mijloacelor electronice. I se indicau o adresă la marginea oraşului şi un interval orar, nimic mai mult. S-a urcat în maşină, a străbătut oraşul relativ neaglomerat şi, pentru prima dată în viaţa lui, a prezentat la bariera de nord a metropolei un cod de bare care îi permitea accesul dincolo de jungla de beton şi metal în care îşi ducea existenţa zilnică. Camerele i-au scanat faţa şi interiorul maşinii, au făcut un tur silenţios de orizont, apoi s-a aprins lumina verde şi bariera s-a ridicat. A pătruns într-o lume neverosimilă, o lume din care

aproape că nu înţelegea nimic, chiar lumea operei agenţilor: un loc cu verdeaţă, cu flori, cu tei, cu stejari, cu alei tăcute pe care se plimbau oameni ale căror feţe nu erau marcate de încrâncenarea trecătorilor obişnuiţi din oraş, cu lacuri de un albastru diafan pe care pluteau frunze de nufăr şi păsări cu penaj strălucitor, cu case mici parcă pierdute în oceanul de verdeaţă din jurul lor, totul înconjurat parcă de o anumită lumină, o senzaţie nedefinită şi calmă pe care nu reuşea în niciun fel să o identifice. Iar din jurul lui, nedefinit, venea o muzică nemaiauzită de el până atunci, o muzică atât de apropiată de tăcerea deplină încât, pentru o ureche neatentă, ar fi părut radiaţia de fond, sunetul care îmbracă lucrurile şi e în general absent, dar fără să lipsească niciodată; o muzică asemănătoare unei voci, poate vocea strămoşilor, toate sunetele care, odată auzite, sunt identice cu sinele şi nu pot fi uitate nicicum, acele sunete ştiute, auzite în timp ce întinerea, încă din copilărie. A simţit nevoia să se aşeze, să stea şi să se lase invadat de un sentiment de linişte cum nu mai cunoscuse niciodată, un sentiment al păcii care nu avea nimic din viaţa lui de până atunci. I-a trecut prin minte sintagma „muzica sferelor“, a zâmbit, s-a lăsat pe spate şi a continuat să asculte, golindu-şi mintea şi lăsându-se purtat către un domeniu parcă nou şi nespus de frumos, acela al copilăriei. Pe obraz i s-a prelins o lacrimă şi, preţ de câteva secunde, le-a fost recunoscător agenţilor pentru faptul că ajunsese aici. S-a ridicat, şi-a continuat drumul, harta din implantul ocular îl ghida fără nicio eroare. A ajuns la marginea unui câmp de flori mov asemănător celor de pe ilustraţiile de pe plicurile cu lavandă pe care le cumpăra pentru a le aşeza în dulapul cu haine. La mică distanţă, la dreapta, era o construcţie bizară din lemn în mijlocul căreia stăteau, la o masă cu trei scaune, un bărbat şi o femeie, tineri şi tăcuţi. S-a apropiat, un semn al bărbatului i-a indicat scaunul liber. Un majordom i-a adus o băutură, conversaţia a început să curgă de parcă cei doi îl cunoşteau de când lumea şi acea întâlnire era doar încă una dintr-un şir care durase o viaţă şi nu fusese întrerupt decât de o scurtă pauză. Apăsa asupra acelei construcţii din lemn o prietenie ireală, încă un lucru pe care aproape că nu şi-l putea imagina – dar prezent ca imagine în ceea ce se putea numi, în lipsa altui termen mai potrivit, opera agenţilor. Nu-şi putea imagina oameni mai frumoşi decât cei cu care stătea de vorbă, nu luase parte niciodată la o conversaţie mai plăcută şi mai animată de un asemenea spirit de prietenie. Cei doi i-au expus, în detaliu, parcursul real al agenţilor şi trecutul nu tocmai luminos al acestora, dar nici pe deplin întunecat, i-au subliniat modelul de succes pe care deja îl bănuia, i-au spus

până şi asta, că bănuia despre ce era vorba, au ţinut să-i arate vieţile reale ale celor cinci şi să-l asigure că nu era nimic greşit în ceea ce realizaseră aceia, să-i spună că de fapt nu acolo era greşeala care trebuia îndreptată, ci într-o anumită atitudine, una de dispreţ faţă de mâna care li se întinsese, şi în încercarea nesăbuită a subiecţilor de a deveni autonomi, de a părăsi Reţeaua şi de a-şi crea identităţi de sine stătătoare, aproape umane. Cu titlu de confidenţă, i s-a spus că ideea de identitate autonomă nu era dezirabilă la nivelele superioare ale reţelei şi tocmai acel lucru trebuia înăbuşit, oprit înainte de a deveni un pericol pentru cei din jur. A întrebat, măcinat de o curiozitate vecină cu indiscreţia, dacă Reţeaua era de fapt formată din oameni. Tânăra i-a surâs cu cei mai blânzi ochi din lume, i-a luat mâna şi i-a strâns-o, apoi a dat din cap afirmativ, normal că erau oameni, ce altceva puteau fi dacă nu oameni, nu exista nimic în afară de ei şi tocmai asta trebuia conservat, umanitatea. Şi atunci, a întrebat, de ce nu toţi oamenii au acces la umanitate? Pentru că nu ar fi suficientă pentru toţi, i s-a răspuns, pentru că spaţiul nu mai ajunge pentru toţi oamenii. Şi nici timpul. Şi atunci, a zis, atunci ce e de făcut? Tânărul l-a privit serios, şi-a tras scaunul mai aproape de al lui, apoi a vorbit: Ceea ce poate nu ar trebui să ştii, lucrul pentru care ai venit aici, lucrul cel mai important ţi-l voi spune eu. Noi, cei care coordonăm Reţeaua, suntem cei frumoşi şi cei buni, noi suntem trecutul şi viitorul în atât de multe sensuri încât orice sens e numai al nostru. Suntem oamenii cu mai multe corpuri, oamenii pe care azi îi vezi într-un fel şi ieri i-ai văzut altfel şi mâine îi vei vedea diferiţi, ne vei întâlni în atât de multe ipostaze – azi tineri şi frumoşi, mâine bătrâni, poimâine nou-născuţi – încât ceea ce ai auzit mai devreme, legat de spaţiu şi timp, capătă un cu totul alt sens. Care?, vei întreba. Iar eu îţi voi spune, fără să clipesc, oricare. Reţeaua, sunt sigur că te vei fi întrebat asta, nu e o maşină. E formată din noi, iar maşinile pe care le folosim sunt simple instrumente. Încercăm să conservăm umanitatea în forma ei cea mai pură, cea mai neatinsă de maşină, iar aceştia despre care vorbim au încălcat atât de multe reguli încât trebuie opriţi. Maşinile nu vor vorbi niciodată în locul nostru, ele sunt simple instrumente, ăsta e singurul adevăr de care ar trebui să-ţi pese. Şi mai trebuie să ştii că şi ei, cei din Agenţie, au ştiut aceste lucruri. Au fost aici înaintea ta, li s-au spus aproape aceleaşi lucruri, au fost îndrumaţi spre frumos şi bine cu cele mai bune intenţii din lume, iar înaintea lor au fost alţii şi alţii, nu e prima dată când ni se întâmplă. Poate că tu vei forma noul nucleu, sperăm ca într-o zi să nu ne pară rău pentru alegerea noastră, sperăm să

nu ne dezamăgeşti. Ai destulă iniţiativă, în lumea asta care moare, cât să-ţi acordăm încrederea noastră. A încercat să înţeleagă, conversaţia a alunecat apoi către lucruri mai concrete şi mai apropiate de scopul întâlnirii. Agenţia trebuia oprită, avea să aleagă singur mijlocul de a face asta. Avea apoi să-şi aleagă patru oameni împreună cu care putea duce mai departe efortul de conservare a umanităţii, dacă va găsi calea potrivită pentru a face asta. La fel ca aceia pe care azi se pregătea să-i oprească, va şti tot adevărul din spatele demersului său şi va fi o chestiune de alegere dacă va voi să fie frumos şi bun. Nu aveau să intervină în niciun fel, era doar alegerea lui.

Şi-a dat seama că întâlnirea trebuia să se încheie. Îi stătea pe limbă o întrebare, îşi simţea sufletul apăsat, dar nu ştia dacă se cuvenea să facă pasul decisiv şi să deschidă discuţia. Când voi fi ca voi?, întreba singurul gând pe care îl mai avea. Voi fi ca voi? Bărbatul l-a privit cu deja obişnuita-i blândeţe neomenească, i-a pus o mână pe umăr, a privit-o pe femeie şi i-a răspuns la întrebarea nerostită: Asta vei afla doar singur, în timp, nu putem să-ţi răspundem. Lucrurile acestea nu sunt ştiute şi, gândeşte-te la asta: dacă ar fi ştiute nu ar mai avea nicio valoare.

A plecat cu mai multe întrebări decât se dusese, cu nesiguranţă şi cu speranţă, cu dorinţa de a face lucrurile bine şi a vedea ce se putea întâmpla mai departe. Motivat de lipsa oricărui răspuns clar în privinţa viitorului, pe care până în acea zi îl crezuse perfect determinat, nu-şi putea imagina o lume în care să nu lupte pentru ce văzuse în acea zi şi nu-şi mai dorea să trăiască în nicio altă lume decât aceea. Pentru prima dată, abia la acea vârstă, avea un scop în viaţă şi descoperea că nu-i mai ura pe agenţi, nu, ei abia atunci deveneau instrumente în mâna unui destin pe care îl putea scrie doar el şi de care ei nu erau conştienţi, dincolo de aparenta lor putere. Nu, lumea nu era o uriaşă corporaţie condusă de un computer ultraperformant, lumea era condusă de oameni şi exista o vagă speranţă ca el să facă parte dintre ei, dacă totul se desfăşura bine. A trecut de porţi liniştit, a afişat pe parbrizul gri-metalic al maşinii imaginea Agenţiei şi a continuat să conducă; în mintea lui planul era clar şi nu mai erau decât câţiva paşi de parcurs până la destabilizarea agenţilor. A oprit sonorul, poate că o perioadă nu avea nevoie de el, poate că era ceva de înţeles în mişcările şi în gesturile acelor oameni deja condamnaţi, ceva nespus în cuvinte şi inaccesibil prin sunet, ceva ce îi scăpase şi trebuia recuperat, iar atunci şi-a dat seama de uriaşa economie de mijloace a agenţilor, de faptul că treceau minute întregi fără că ei să facă

vreo mişcare, că puteau trece prea multe secvenţe pe parbrizul maşinii fără să aibă senzaţia că în cameră se întâmpla ceva. Cei cinci studiau intens, nu priveau nimic în afară de ecrane, consola mare din centru afişa un albastru pur şi totul părea să transmită o stare de concentrare vecină cu nebunia, cu căutarea unui adevăr cu totul şi cu totul inaccesibil. A început să bănuiască, mai întâi nedesluşit, că îşi vorbeau din priviri. Că nu aveau nevoie de cuvinte, cel puţin nu de toate cuvintele şi totul pentru ei era destul de clar într-o privire sau într-un gest, în mişcarea unei mâini pe tastatură sau în fixarea unui punct de pe perete, în a urmări cu privirea pe altcineva sau, dimpotrivă, în a nu se clinti niciun milimetru, ca şi cum ar fi dormit. Probabil îl studiau, probabil încercau să înţeleagă ce se întâmpla, probabil ştiau. Nu tot, era evident că aveau o cunoaştere profund limitată şi că multe dintre atributele lor din reţea deja dispăruseră, dar încă mai aveau capacitatea de a deduce anumite lucruri chiar şi fără ajutorul computerelor. Ştia, din înregistrări, că în ultima perioadă făcuseră eforturi susţinute pentru a-şi consolida influenţa şi chiar ieşiseră în public de câteva ori cu zâmbete largi şi dovezi de efuziune poate nu întru totul disimulate, încercând să-şi dea seama de impactul Operei lui asupra celorlalţi; că studiaseră toate posibilităţile de a-i anula prezenţa în minţile oamenilor şi chiar creaseră câteva replici ale sale, antedatate, prezentate ca proiecte vechi pe care nimeni nu considerase necesar să le pună în practică, cu scopul de a-i şterbi reputaţia; în reţea circulau deja poveşti scandaloase despre el, i se atribuiau fapte care de care mai absurde şi, dacă nu era chiar descris ca fiind un violator şi criminal în serie, nici departe nu era de aşa ceva. Ştia. Sigur că ştia toate aceste lucruri şi sigur că le stoca liniştit, cu zâmbetul pe buze, pregătind momentul când avea să le demonteze meticulos, detaliu cu detaliu, expunând complotul inimaginabil care era pus la cale împotriva lui. La urma urmelor, era un om banal şi în Opera pe care o crease nu făcuse nimic altceva decât să expună banalul, obişnuitul, comunul, lipsa de originalitate, ceea ce era trivial, anodin, lipsit de însemnătate, inofensiv în opoziţie cu extraordinarul, strălucitorul, unicul. Calea lui fusese aceea a simplităţii, a sincerităţii, a vieţii de zi cu zi care, dacă nu rezolvă problemele, măcar le expune în detaliu şi le oferă privirii în întregul lor. Cucerise notorietatea prin absenţă, retras în ceea ce era el, în micul funcţionar lipsit de orice însemnătate, care-şi trăia toate zilele la fel şi simpla opoziţie cu extraordinarul din Operele agenţilor crease o falie de netrecut acum, când iată că în mintea lui se născuse un plan atât de

frumos şi elegant, un plan prin care nu avea să învingă pe cineva, ci avea să-şi ocupe locul în lumea privilegiată a celor cu mai multe identităţi, orice însemna asta.

Dar poate trebuia să se grăbească, trebuia să fie gata pentru evenimentul de la sfârşitul acelei săptămâni – unul creat exact pentru el, în fapt prima sa apariţie în public şi probabil ultima în postura de necunoscut. Trebuia să-şi prezinte Opera şi se temea, simţea că nimic din ce avea să se întâmple *acolo* nu era pentru el şi totul era o mare înşelătorie, o mare eroare pe care, dacă ar fi putut, ar fi reparat-o încă dinainte de a se produce. Privea clădirile din sticlă şi fier ce străjuiau drumul expres de la intrarea în metropolă şi, aproape fără să-şi dea seama, începuse să dicteze computerului maşinii un mesaj prin care îşi declina prezenţa la acel unic eveniment creat vreodată pentru el, spunea toate banalităţile timpului puţin şi ocupaţiilor multe care îl reţineau şi se scuza în cuvinte care flatau publicul, promiţând că avea să încerce să reprogrameze totul pentru o perioadă mai liberă din viaţa lui. Ştia că prin asta crea o aură, că era un procedeu vechi care mai fusese aplicat şi de alţii cu mult înaintea lui şi devenise un fel de marcă a succesului, dar nu-i mai păsa. Era chiar seara în care urma să introducă în programul destinat Agenţiei ultimele rutine de ştergere, micile fiinţe cibernetice care, odată lăsate să circule libere prin sisteme, aveau să-i desăvârşească opera. Muncise mult pentru asta, scrisese cod nopţi şi nopţi la rând, încercând să temporizeze lucrurile în aşa fel încât agenţii să nu înţeleagă nimic din acţiunile computerelor şi să dea vina pe altcineva, mereu pe altcineva, ca şi cum el însuşi s-ar fi temut să se expună în faţa lor, ca şi cum acei oameni ar fi avut o putere reală şi chiar ar fi putut să-i facă ceva dacă identitatea lui ar fi fost dată în vileag. Programul creat de el era din nou unul simplu, la fel de banal ca tot ce adusese în viaţa agenţilor, la fel de nesemnificativ în aparenţă: era o nouă iluzie, una şi mai grandioasă decât prima, una glorioasă şi de neuitat, făcuse un program care crea aparenţa propriei lui dispariţii, un program complex care, odată introdus în memoria computerelor Agenţiei, avea să creeze impresia că el, cel care le destabilizase sistemul, dispăruse, îşi anulase Opera şi pur şi simplu nu mai era de găsit, nimic nu mai conducea către fiinţa virtuală pe care o crease. Poate era o doză de sadism în acţiunea lui, poate nu ar fi trebuit să facă asta din moment ce ştia că soarta agenţilor era pecetluită, dar nu-şi putea refuza acum plăcerea de a se juca cu minţile lor şi pasul trebuia făcut, trebuia să le dea senzaţia, pentru câteva clipe, sau pentru câteva ore, sau pentru câteva zile, că mai câştigaseră un război şi că

strategiile lor de destabilizare funcţionau ca întotdeauna, fără cusur. Cum ar fi putut să rateze feţele lor în faţa dezastrului care venea ca o surpriză, cum ar fi putut să-şi refuze plăcerea de a-i vedea îngenunchiaţi, asta deja nu-şi mai putea imagina. S-a dus acasă, s-a pregătit sufleteşte pentru ce avea să vină, apoi a plecat înapoi la lucru; ştia că nu mai avea obligaţii de serviciu, dar în mintea lui lucrurile încă trebuiau făcute aşa cum începuseră, din micul lui birou de sticlă şi oţel unde pornise totul şi unde, de a doua zi, cel mai probabil nu avea să se mai întoarcă.

A şters bine praful de pe birou, a folosit o substanţă specială pentru a curăţa tastaturile, a pornit ecranul scufundat în perete şi, cu emoţia celui care îşi vede pentru prima dată copilul mergând, a introdus cardul de memorie în slotul dedicat al computerului. Câteva linii de program rapide pe ecranul de comandă, apoi pauză; s-a lăsat pe spate în scaun, o vreme nu avea altceva de făcut decât să privească. Agenţia era scufundată în obişnuitul semiîntuneric, mâinile lucrau harnice pe tastaturi, microfoanele de incintă nu percepeau niciun sunet cu excepţia resorturilor tastelor, totul era la fel ca întotdeauna şi dintr-o dată s-a aprins ecranul cel mare, pe el au început să defileze oceane de informaţie, toţi cei din încăpere şi-au ridicat privirile din ecranele lor şi au început să privească, iniţial suprinşi de ceea ce vedeau, apoi intrigaţi, apoi din ce în ce mai pasionaţi; din toate colţurile reţelei veneau mesaje care raportau, fără putinţa vreunei îndoieli, că eroul ultimei perioade dispăruse fără urmă şi tot ceea ce crease pur şi simplu nu mai exista, ca şi cum totul ar fi fost doar închipuire sau, lucru foarte grav, un plan pus la cale de altcineva pentru a testa răbdarea agenţilor şi a-i pune într-o situaţie dificilă. Sigur, mai era problema acelei apariţii publice despre care se vorbise atât de mult, dar în condiţiile date era destul de clar că ea nu avea să se mai producă. Unul dintre agenţi s-a ridicat, s-a îndreptat către frigider, a scos de acolo o sticlă de şampanie şi a spus, scurt: Cred că e cazul să sărbătorim, am învins. S-au ridicat cu toţii în picioare, au luat paharele şi le-au dat peste cap, se simţeau în sfârşit liberi după toate zilele şi săptămânile în care lumea lor, atât de meticulos construită, păruse că se prăbuşeşte. În ochii lor strălucea o bucurie comună, pe feţele lor se citea liniştea, totul părea să spună iată, noi suntem unul şi puterea noastră nu poate fi ştirbită de nimeni, existăm în reţea ca o singură fiinţă şi lucrurile vor fi aşa pentru totdeauna şi vom trăi fericiţi sute de ani, fără griji şi fără putinţa de a reveni vreodată la simplitatea dinaintea acestor lucruri.

Aşezat în biroul lui şi gata să termine lucrul pe care îl începuse şi care trebuia să se petreacă, îi privea cu o oarecare urmă de invidie, îi privea cu conştiinţa faptului că, dincolo de ceea ce avea să se petreacă exact în acea noapte, ei îşi găsiseră fericirea în acea cameră închisă, izolaţi de lume şi trăind în circuitele computerelor. Era ceva unic în ceea ce vedea şi, aproape inconştient, şi-a dat seama că agenţii deveniseră în timp încă una dintre fiinţele cu mai multe identităţi pe care le întâlnise mai devreme; nu putea fi întâmplător, era evident că tiparul se repeta şi era curios dacă mai existau şi alte identităţi de acel gen şi dacă, la rândul lor, treceau prin aceleaşi fenomene în acel moment sau, dimpotrivă, îşi continuau viaţa ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat. A hotărât, ca un omagiu adus unei noi forme de viaţă pe care abia o descoperea, să le mai ofere câteva minute. Câteva minute de linişte. A oprit înregistrarea, poate aşa trebuiau să se desfăşoare lucrurile, poate trebuia ca liniştea să nu-şi găsească locul în istoria care tocmai se scria şi da, ştia din şcoală că până şi condamnaţii trebuiau să primească un mic răgaz înainte de execuţie. Le-a privit feţele liniştite, gesturile calme şi măsurate, a remarcat în fugă economia aproape inumană a mişcărilor lor fizionomice, atât de limitate încât aminteau de androizii prezentaţi din ce în ce mai des în reclame. Totul era bine, fiecare minut se scurgea într-o linişte desăvârşită şi agenţii îşi reluaseră locurile în dreptul computerelor, viaţa lor se desfăşura la fel şi avea senzaţia, din ce în ce mai insistentă, că existenţa lui nu însemnase pentru ei mai mult decât o furtună într-un pahar cu apă şi deja îl trecuseră la întâmplări nesemnificative sau accidente de muncă, acele mici tracasări care fac viaţa mai frumoasă şi condimentează zilele, altminteri identice. Şi-a turnat un pahar cu alcool, sărbătorea alături de ei dispariţia unei ameninţări neştiute şi, într-un mod de neînţeles, se bucura alături de ei. Apoi, mult mai apoi, a scos din buzunarul de pe mâneca uniformei stick-ul de memorie la care muncise atât de mult, l-a privit cu nostalgie deja, a mângâiat textura metalică a materialului, a privit în gol câteva secunde şi, cu un calm care sugera desăvârşirea, a privit fereastra neagră care s-a deschis în colţul din stânga jos al ecranului, şi-a trecut degetul peste stick pentru a confirma identitatea utilizatorului, apoi a pornit înregistrarea la loc, s-a lăsat pe spate în scaun şi a privit. Ecranul albastru din Agenţie a clipit de câteva ori, maşină muribundă şi disperată, apoi a afişat un mesaj de eroare. Privirile agenţilor s-au îndreptat toate în acelaşi timp către dreptunghiul de întuneric din capătul încăperii, întrebările au umplut incinta toate în

acelaşi timp, pe ecranele computerelor au început să apară mesaje de confirmare a ştergerii contactelor şi activelor Agenţiei, totul se destrăma cu o viteză ameţitoare, totul dispărea, pe feţele care cu câteva secunde înainte savurau victoria se aşterneau acum grimasele furiei şi disperării şi, înainte de moartea maşinilor care-i făcuseră oameni, pe ecranul principal s-a afişat, preţ de câteva secunde, imaginea surâzătoare a celui care-i învinsese.

Liniştea

Tot îţi spun, tot îţi spun că nimic nu seamănă şi e o bătaie de joc viaţa asta, e un fel de teatru mut, ceva ce eu văd tot timpul şi tu nu îţi poţi imagina pentru că orice ai face, oricât de tare ai apăsa cu vreun lucru pe urechi pentru a înţelege cum sunt eu, nu ai cum imita zgomotul de fond care mă însoţeşte tot timpul şi nici nu te poţi măcar pune în pielea mea când totul ţiuie, ferestrele, scaunele, podeaua, patul în care zac ţiuie, lumina şi întunericul ţiuie, totul e un ţiuit continuu şi ascuţit, minute în şir care par secole, iar tu nu ai cum să percepi aşa ceva pentru că pur şi simplu nu ţi se întâmplă niciodată, lumea ta nu e aşa şi nu ai cum să spui istoria aşa cum o văd eu, în lumea mea în care aproape totul e vedere şi atingere, nimic altceva, lumea asta ciuntă şi nebună în care nu am vrut să intru, în care am fost târâtă atunci, în momentul ăla pe care nu mi-l pot aminti orice aş face, cândva în vara trecută, mă internaseşi în spital şi totul a părut să meargă bine, stăteam de vorbă ca de obicei şi a venit doctoriţa aia mică, zvârluga aia cu care mai vorbisem şi a zis: Trebuie să vă pregătim de operaţie, cu o faţă care nu prea era a ei, m-ai dus la o ţigară, nu ziceai nimic şi te-am văzut cam negru, nu erai în apele tale, dar aşa eşti tu tot timpul, ciudat, apoi ne-am întors în salon şi am văzut coridorul plin de plante verzi, ficusul ăla care întotdeauna mi-a plăcut, apoi mi-au pus masca pe faţă şi s-a făcut toamnă brusc şi eram în alt spital care nu semăna cu niciunul în care mai fusesem, la fel de paralizată, la fel de bolnavă, doar că buzele voastre se mişcau într-un mod neobişnuit şi eu auzeam numai liniştea asta cretină şi am început să vă întreb, îmi aduc aminte perfect: Eu de ce nu mai aud? Când mă fac bine?, şi voi ridicaţi din umeri, nu voiaţi să-mi spuneţi nimic, întrebam, întrebam, întrebam pe toată lumea ca nebuna şi nimeni nu voia să-mi spună nimic, abia acum îmi dau seama că nu era nimic de spus, săracii de voi nu ştiaţi nimic, nimeni nu-şi dădea seama ce se întâmplase, apoi aţi adus tăbliţa aia verzuie de copii mici şi v-aţi apucat să-mi scrieţi lucruri simple de parcă mă tâmpisem de tot, de parcă brusc eu eram copilul şi voi părinţii, mai ales tu, cu privirea aia goală şi lipsită de orice speranţă, eu devenisem în ochii tăi copilul şi ştiam că nu era aşa, eu am cincizeci şi opt de ani şi de şapte

ani sunt pe patul de moarte, am tot schimbat paturi în care am mai murit câte puţin, cu fiecare criză şi cu fiecare nouă boală pe care o făceam, parcă de nicăieri, am murit în atâtea spitale că am uitat unde am fost şi stau de multe ori şi mă gândesc că sigur era soarta mea să mor într-un spital dacă tot am lucrat toată viaţa într-unul, dar acum nu pot să mă gândesc decât că aici, pe patul ăsta de moarte, între şi după multe altele, aş vrea să te mai aud o dată şi să-mi dau seama dacă eşti bine, dacă nu cumva ceva s-a schimbat în vocea ta şi trebuie să-mi fac griji, trebuie să le spun celorlalţi să aibă grijă de tine şi să nu te lase să te îmbolnăveşti, nu aş suporta să te văd din nou bolnav şi ştii bine că toată viaţa am încercat să te protejez şi să fiu lângă tine, atât cât am putut eu, atât cât m-am priceput, chiar şi când plecaseşi şi nu ai vrut să vorbeşti atâţia ani, nu mi-ai răspuns şi ai stat ascuns, nimeni nu ştia unde, te lovise nebunia şi nu aveam ce face, plângeam zi de zi, mă topeam, ceva se rupsese în mine, ceva mă trăgea deja spre ceea ce sunt acum, nimicul care am ajuns, povara tuturor, aproape moarta care stă într-un pat şi care tot timpul are nevoie de îngrijire şi nu pare să-şi mai revină deloc, ştiu, ştiu, ştiu, pentru mine nu mai există scăpare, ultimul drum a început demult şi aştept să-i găsesc sfârşitul, ceea ce sigur trebuie să vină, nu-ţi face griji, am ştiut din dimineaţa aia când m-am trezit în camera albă pe patul alb între oamenii în alb şi nu puteam să mă mişc deloc şi auzeam totul ca prin vis şi vedeam în ceaţă şi nu puteam să mişc nici măcar un deget, parcă murisem şi vă priveam şi auzeam tot, dar nu puteam să vă spun că eram cu voi şi voiam să respir şi voiam să mă ridic şi să fumez o ţigară, atât îmi mai doream pe lumea asta, nu aveam nicio idee ce se întâmplase, am auzit: Era căzută în baie, atât am auzit, apoi aţi ieşit şi am rămas cu tăcerea pereţilor şi cu ticăitul aparatelor şi cu o frică pe care nu o mai trăisem niciodată, frica de paralizie, începeam să înţeleg şi nu voiam să rămân toată viaţa o legumă, un corp nemişcat, un corp deja mort, deşi viu, mi-era groază şi mi-era întuneric, vorbeam în gând cu mâinile, vorbeam cu picioarele, simţeam cum lichidul se scurgea din mine şi nu puteam face nimic să-l opresc, voiam doar să ţip, să ţip până când ceva s-ar fi mişcat, până când aş fi devenit din nou eu, nu chestia pe care o zăream undeva la baza privirii, urma slabă de sub cearşaf cu care nu puteam comunica, protuberanţele, urmele cu care încercam să vorbesc şi pe care încercam să le pun în mişcare şi care nu mă ascultau deloc, iar apoi v-aţi întors, v-aţi aşezat în jurul patului meu exact ca la priveghi şi v-am privit, v-am privit atât de intens încât aş fi putut să fac găuri în voi, tot ce îmi mai rămăsese era privirea şi o foloseam ca pe un sfredel,

încercam să vă spun că eram cu voi, că nu plecasem încă şi nu aveam să plec, aveam să lupt şi aveam să mă fac bine – şi nu pentru că aveam doar cincizeci şi unu de ani şi era nedrept, ci pentru că dragostea mea nu mă lăsa să plec, nu aveam cum să vă las singuri în lumea asta mare, fără mine nu aveaţi cum să reuşiţi – şi aveam să mai râd cu voi şi urma să ne petrecem în continuare viaţa împreună, aşa cum de fapt s-a întâmplat, doar că nu aşa cum sperasem eu ca o nebună, ci cumva doar pe jumătate, pentru că jumătate din corpul meu murise şi nu mă mai asculta, nu mai puteam să îmi mişc partea stângă, nu mă mai asculta, dar în timp am învăţat să mă răsucesc astfel încât să târăsc după mine membrele mele moarte, am învăţat să le trag după mine şi să aşez în aşa fel bastonul încât să pot pivota ca să merg cumva, ca să mă târăsc dintr-un loc într-altul, încet, atât de încet, am învăţat apoi să urc scări şi chiar să le cobor, dar cel mai bine era tot în cărucior, era mult mai uşor aşa, oricum îmi reveniseră auzul şi vorbirea şi văzul şi stăteam toată ziua la telefon şi mă obişnuisem cumva, începusem să înţeleg, în ani de zile, că eu nu mă mai făceam bine şi nu era decât o chestiune de timp până când, dar hai să nu spun asta, iar o să începeţi să mă certaţi, hai scrieţi-mi ceva pe tăbliţă, numai ţigară să nu-mi daţi, dobitocilor, de parcă exact asta m-ar omorî, fix acuma, după ce nu m-au omorât atâtea lucruri, de parcă o să mor din nişte nenorocit de fum după ce mi s-au spart atâtea vase în creier că nimeni nu le mai poate număra exact, eu am creierul sită şi ţara se piaptănă, pe voi vă aşa grija să nu fac cancer la plămâni, proştilor, am deja cancer, aţi uitat, nu m-aţi dus voi la spital la control şi aţi descoperit o tumoră de paisprezece centimetri în jurul tiroidei, nu i-aţi lăsat voi să mă opereze în loc să mă lăsaţi să mor liniştită, nu aţi venit voi în salon cu proasta aia de doctoriţă, gata să-mi faceţi gaură în gât şi să-mi puneţi aparat pentru că nu mai puteam vorbi şi voi împreună cu aia nu aveaţi altceva în cap decât altă operaţie, nu ţineţi minte, am ţipat la voi, aşa răguşită şi fără aer cum eram, v-am spus în toate felurile că eu mă arunc pe geam, pe asta nu mi-o mai faceţi, aţi avut noroc în ziua aia, aţi avut un noroc chior că m-aţi crezut, prima dată când m-aţi fi lăsat singură chiar m-aş fi aruncat pe geam să scap o dată de tot chinul ăsta, cum să mă lăsaţi voi pe mine cu o gaură în gât, ce aveaţi în cap, credeaţi că puteţi face asta, dar hai la ţigară, nu te mai uita aşa la mine, dacă sunt surdă nu sunt mută, hai, cheamă infirmiera şi du-mă afară, vreau să fumez, vreau să ies din salonul ăsta, vreau afară, ce ai de nu mă scoţi, crezi că dacă mor e vreo diferenţă, de ce mă mai amărăşti şi tu, nu vezi că stai de vorbă cu un cadavru, chiar

nu vezi, crezi că una ca mine, care nu poate merge pe picioarele ei, care trebuie scoasă afară într-un cărucior cu rotile, are ceva de pierdut, tu nu-ţi dai seama că de la un punct încolo nu mai e nimic de pierdut şi mă agăţ de viaţă pentru că mi-e frică de moarte şi nu ştiu, nu am mai murit niciodată şi sunt obişnuită să trăiesc, nu pentru că e vreo plăcere starea asta în care sunt eu, plăcerile le-am pierdut aproape pe toate de mult, de ani de zile, de când eram tânără aproape, de viaţa mea s-a ales praful pe la 45 de ani, am plecat de acasă şi am ajuns în ţara aia despre care nu ştiam nimic, am trăit din mila oamenilor pe care îi cunoşteam, consătenii mei, apoi am găsit serviciul ăla îngrozitor în munţi, eram badantă, trăiam într-un subsol umed şi fără ferestre şi mâncam o singură dată pe zi, fumam chiştoace din scrumierele celor la care lucram, nu aveam un ban să-mi cumpăr ceva, m-am chinuit, mamă, o jumătate de an să merg mai departe, să nu crăp acolo ca o cârtiţă sub pământ, singură şi în frig, aproape oarbă, aproape moartă de atunci, nici nu mai ştiam ce regretam mai mult, nici nu-mi mai dădeam seama, mi-era un dor de casă cum nu credeam că o să-mi fie vreodată, nu credeam să ajung să am doi copii şi să trăiesc singură sub pământ, să nu mă sune nimeni niciodată, să dispar din lume la o vârstă la care altele sunt fericite, în sfârşit au făcut ceva cu viaţa lor şi atunci cred că m-am înăsprit, atunci am uitat cum e să zâmbesc şi am început să tac, nu mai vorbeam cu nimeni, eram o slugă şi tăceam şi făceam curăţenie într-o casă cu douăzeci de camere cât era ziua de lungă, când terminam într-un capăt, celălalt capăt era ca o cocină de porci, am rezistat şase luni, cele mai lungi şase luni din viaţa vreunui om, apoi într-o noapte am fugit, mi-am luat gentuţa mea cu cele câteva lucruri şi am plecat, aveam o mie de euro şi nu mai rezistam cu ăia acolo, unde mă duci, hai să stăm aici la soare, dă-mi ţigară, ce te uiţi aşa la mine, ce crezi, că o să mor dintr-o nenorocită de ţigară dacă nu am murit din toate câte mi s-au întâmplat, dacă mor de atâta vreme şi nu am mai murit, fir-ar a dracu’ de viaţă, fir-ar a dracu’ să fie, nu, nu mai plâng, nu plâng, nu plâng, nu, doar să nu uiţi când oi muri de-adevăratelea să-mi dai o bere sau un pahar cu vin, să nu faci cum ai făcut cu tac-to, l-ai lăsat acolo şi ai plecat fără să-i dai ce-ţi ceruse, suflet de câine ce ai fost, hai, du-mă înapoi în salon, vreau să mă schimbe, sunt udă potop, până-n gât m-am udat, până-n suflet, m-am săturat să fiu udă şi să nu mă schimbe nimeni, să aştept cu orele să vină cineva să mă schimbe şi să mă uit la tavanul ăla nenorocit, tavanul ăla alb şi crăpat, de ce nu l-or repara nu am nicio idee, uite ce bine era la spitalul celălalt, mereu

venea cineva şi mă schimba, mereu mai stătea cineva de vorbă cu mine, dar acum, de când cu surzenia asta, mai vine câte-o infirmieră, se uită săracele la mine, unele chiar sunt triste, ridică din umeri şi pleacă, ce să-mi facă, nimeni nu mai are ce să-mi facă acum, s-a terminat cu făcutul, aud bâzâitul ăsta continuu şi aştept să veniţi şi când veniţi staţi puţin, parcă mereu vă grăbiţi undeva, unde v-oţi grăbi nu ştiu, dar probabil semănaţi cu mine, şi eu toată viaţa m-am grăbit şi am alergat şi m-am agitat ca nebuna pământului, am făcut orice am putut să fac, niciodată nu ţin minte să mă fi odihnit vreo zi, uite, nu îmi amintesc nicio zi în care să nu fi făcut nimic, pur şi simplu nu-mi amintesc şi o să stau să mă gândesc la asta, o să mă gândesc din nou la toată viaţa mea şi o să-mi dau seama până la urmă dacă a existat vreo zi în care să mă fi odihnit ca toţi oamenii, deşi nu cred, mi-aş fi amintit, mereu îmi amintesc toate lucrurile, amintirea e tot ce mi-a rămas şi cu asta trăiesc eu, cu toate lucrurile care vin şi pleacă, fără o ordine precisă, gânduri şi fapte care se amestecă tot timpul fără o ordine şi fără vreun rost, o viaţă de femeie care se desfăşoară din toate direcţiile în acelaşi timp, un ocean, nu, nu, nu, nu aş putea să-ţi povestesc, de ce îmi tot scrii să îţi povestesc în ordine dacă amintirea nu are nicio ordine de fapt, amintirile vin aşa cum vin ele, pleacă la fel, sunt înlocuite de altele imediat, nici nu-ţi dai seama, nu, nu sunt nebună, pur şi simplu aşa merg gândurile, toate în acelaşi timp, hai, ieşi afară să mă schimbe sau măcar întoarce-te cu spatele, nu fi nesimţit că nu are rost, stai acolo şi uită-te pe geam, de ce te uiţi la mine, crezi că o femeie care e schimbată de o infirmieră e un lucru frumos de privit, crezi că mie îmi place, eşti nebun de legat, nu te mai scapă nimeni, o să te ducă la urgenţă la nouă şi o să te refuze ăia, până şi la nebuni o să te refuze, dar de ce se uită toţi la mine, de ce se mişcă buzele aşa de repede, buzele tuturor, asta nu o să înţeleg niciodată, mă, nenorocito, nu mai trage aşa de mine că nu sunt din lemn, uită-te la ea cum trage de picior, tu nu auzi că nu pot să-l mişc, tu nu auzi, e mai rău de când am căzut şi m-am pomenit în ziua aia la spital, am înţeles că au băgat doctorii ăia nişte fiare pe acolo, sunt un robot, o maşină, mă mai ţin în viaţă medicamentele şi fiarele, mă mir că mai respir, nu se opreşte respiraţia asta niciodată, nu credeam nici eu să rezist atâţia ani, după toate bătrânele cu care am stat, le-am îngrijit, le-am spălat, le-am scos la plimbare, toate ţineau câteva luni, maxim şase, apoi mureau, iar mă mutam, altă bătrână, altă familie, m-am plictisit în anii ăia cum nu se poate plictisi nimeni, ajunsesem să curăţ geamurile la case de două ori pe zi, spălam vasele de câteva

ori la fiecare masă, unde stăteam eu puteai mânca de pe jos, înnebunisem de tot, nu schimbam o vorbă cu un om cu zilele, cum să nu o iei razna, asta a fost soarta mea acolo, să stau mereu singură şi să fac chestii pe care le putea face oricine, mă simţeam atât de inutilă, parcă deja murisem şi nimic nu mă mai putea scăpa din iadul ăla, da, poate că frica mea de linişte acolo a început, în nopţile alea interminabile când stăteam pe un scaun şi ascultam respiraţia lor, ascultam cum mor şi îmi doream să mor şi eu, să scap, întotdeauna mi-a fost frică de morţi, niciodată nu am fost în largul meu pe lângă vreun cadavru, ce să mai zic de babele alea care mureau fără să zică nici pâs, aşa, dintr-o dată, acum te uitai la ele şi cearşaful se mişca, în secunda următoare nu se mai mişca nimic, se terminase totul, plecaseră, mă rugam să nu se întâmple noaptea, dar întotdeauna era aşa şi trebuia să stau cu ele până dimineaţa, nu aveam pe cine anunţa, nu mai era nimeni de trezit, nu, nu e ca la noi, ăia aşa sunt ei, reci, până şi morţii şi-i lasă singuri, suflete de păgâni, iar eu eram singura care le aprindea o lumânare, deşi muream de frică lângă ele, apoi iar trebuia să plec, să-mi caut o altă muribundă de păzit, ce viaţă, ce nimic, cum să-ţi povestesc eu aşa ceva şi să nu începem să râdem cu lacrimi, să râdem şi să ne tăvălim pe ciment, auzi, am stat ani de zile şi m-am uitat la babe care mureau, încet, pentru că nu mai aveau nimic de făcut pe lumea asta, exact aşa cum cred că vă uitaţi voi la mine, cum se uită toţi cei din jur la mine şi aşteaptă ceva, sunt o povară, un chin pentru toată lumea, o tortură, ştiu, mi-am dat seama de asta din primele luni, nimeni nu mă mai vrea, dar nu-mi dau seama de ce nu mă lăsaţi să mor, de ce mă mai chinuiţi prin toate spitalele astea, cu toţi străinii ăştia cărora le daţi o căciulă de bani, de ce nu mă lăsaţi aici, pe patul de moarte, fără să-mi mai daţi medicamentele – uite, promit că mor frumos, nu zic nici pâs, doar să ştiu că sunteţi aici cu mine – fără să plângeţi şi fără să vă văietaţi pentru că n-am fost cel mai bun om din lume, ştiu asta, dar acum nu mai e nimic de făcut şi uite că plătesc, uite că noaptea, când mă trezesc pe întuneric, când în întuneric nu se aude nimic, când liniştea e un vârtej întunecat care mă trage înăuntru, atunci mi-e cel mai frică, îmi vine să urlu şi nu pot, stau, mă uit în hăul din faţa mea şi groaza nu mă lasă nici măcar să respir ca lumea, stau uneori cu orele şi mi-e frică, stau şi-mi aduc aminte şi abia acum îmi dau seama cum trebuie să le fi fost ălora acolo, chiar şi cu mine în cameră, acum îmi dau seama cum e să te trezeşti şi să nu ştii dacă ai murit, să te trezeşti şi să nu vezi, să nu auzi, să trăieşti minute şi ore ca într-un mormânt, îngropată de vie, aşteptând un singur lucru

de fapt, aşteptând să aflu dacă am murit sau pur şi simplu nimeni nu trece să verifice dacă mai trăiesc sau nu, dacă nimicul ăsta care sunt eu mai e pe lumea asta, atât, ce puţin e viaţa, mă mamă, ce puţin suntem toţi, pumni de ţărână şi umbră, bine zice la Carte, praful se alege de noi orice am face, numai că pe mine cineva acolo sus s-a hotărât să mă chinuiască, să mă ţină în viaţă până mi-oi plăti toate greşelile, până mi-oi da seama de tot ce am făcut şi atunci s-o mili şi de mine, mi-o închide ochii şi-o zice: Vino, te-am iertat, dar nu ştiu de ce cred că voi vreţi să mă mai chinuiţi un pic şi el nu poate să lupte cu voi, nu are nicio şansă, nimeni nu pare să aibă vreo şansă în faţa voastră, mi-am dat eu seama tot uitându-mă, în ochii voştri cam luceşte nebunia, e ceva ce vă ţine în povestea asta şi eu nu-mi dau seama ce e, hai, du-mă iar afară, m-a schimbat asta, du-mă să fumez şi hai să-mi cumperi integrame şi prăjituri, vreau să mănânc ceva dulce şi să stau afară, îmi iei şi mie o cafea, nu, îmi face rău zici tu, bine, măcar un suc, hai, plimbă-mă, plimbă moarta pe aici prin curtea spitalului, dacă în altă parte nu vrei să mă duci sau poţi să mă duci să-mi cumperi o carte, mi-am dat seama că atunci când voi scrieţi pe tăbliţa asta de copii aud în cap cuvintele, e cam singurul auz pe care îl mai am, ia-mi o carte să citesc şi aşa îmi dai şi mie şansa să mai aud ceva pe lumea asta, pot citi orice, pot să fie şi prostii, dar mai vorbeşte cineva şi cu mine când citesc, ştii tu, vocea care citeşte, vocea care spune ce e în carte pentru ca mintea să înţeleagă tot, nu-mi dădusem seama de asta până acum, dar uite soluţia, ia-mi o carte, ia-mi mai multe cărţi şi o să mă simt din nou om, măcar câteva ore pe zi o să vorbesc cu cărţile, pe ele le aud, apoi o să veniţi voi şi o să-mi scrieţi pe tăbliţă şi o să vă aud, îmi amintesc vocile voastre, ştiu cum vorbiţi, ştiu cum respiraţi, de fiecare dată când scrieţi în capul meu se formează, în mod ciudat, o formă de voce, cum, nu mă pune să-ţi explic, nu am cum să-ţi explic aşa ceva, dar ştiu că aşa se întâmplă şi măcar cu asta să rămân, cu nebunia asta din cap care spune ce văd scris, nebunia care sparge liniştea şi mă lasă, măcar câteva secunde, să-mi închipui că sunt ca voi, că literele vorbesc cu mine, ştii, ca un fel de interpreţi muţi, da, uită-te la mine cu toate miile alea de întrebări pe faţă, uite, ia-mi cărţile astea groase, să mi le pui pe noptieră, să nu mă laşi fără ele şi să le spui ăstora să nu mai stingă veioza noaptea, dacă mă trezesc măcar să nu fie întuneric, să-mi lase şi ţigările pe noptieră, măcar mă uit la ele, ajută-mă tu, cu tine pot vorbi, tu ai fost acolo şi ştii cum e să fii bolnav, tu ai fost la fel de aproape de moarte ca mine, ştim amândoi asta, eu te-am îngrijit, trebuie să mergem în salon şi să pleci, ştiu,

iar pleci, la cât vine, nu ştii, hai, du-te, eu rămân cu liniştea mea şi o să văd eu ce mai e de făcut, poate mă scoate cineva pe afară şi mai fumez câteva ţigări, poate mâine o să fie mai bine, asta zici tu acolo, că mâine o să fie mai bine, nu te mai cred, hai, rămân cu liniştea mea şi cu patul meu şi cu o carte şi cu gândul la noaptea care iar vine, du-te, lasă-mă singură, du-te unde ai treabă, eu rămân cu fata asta aici dacă tot a venit să stea cu mine, hai, uite, ia un scaun şi stai şi uită-te la mine, oricum şi eu am lucrat în spital şi ştiu cum e, asta e meseria şi nu ai ce să-i faci, nu-ţi poţi da tu seama câte valuri de sânge am păzit eu, cum urlau alea pe care le păzeam în travaliu, cum stăteam cu orele şi le păzeam până se întâmpla dracu' să nască odată şi scăpam de ele, dar ce crezi, crezi că dura mult liniştea aia, crezi că se termina vreodată, crezi că ştiam ce e aia casă şi masă şi copii, nu, eram ca un câine, mereu în ture, mereu prinsă în saloanele alea murdare şi în mirosurile alea scârboase şi în mizerie, mizeria care nu se mai termina şi pe care ajunsesem, mă fată, să nici n-o mai simt, deh, când aveam optşpe ani mama şi tata m-au lăsat să dau la facultate la Cluj, la Litere, ar fi vrut şi ei să-şi vadă fata profesoară în sat, am plecat de acasă de copilă şi am făcut doi ani de română-latină, am muncit, am avut bursă, am tot încercat să o scot la capăt, numai că în anul doi în primăvară pe tata l-au concentrat la Motru şi mama a rămas singură cu doi fraţi mai mici şi a trebuit să suspend facultatea, era vorba să mă întorc după câţiva ani, mă duceam an de an şi mai amânam o dată înscrierea, dar nu ştiu exact ce s-a întâmplat şi tata a rămas concentrat cinci ani, era un munte de om şi s-a întors de la mină jumate nebun şi nu a mai fost chip să plec de acasă, până la urmă m-am angajat la Tricotaje pe post de confecţioneră, trăgeam la maşina aia de cusut zi de zi şi făceam naveta şi am uitat, încet, de facultate şi de toate visele mele de atunci, apoi m-au avansat primitor-distribuitor şi l-am cunoscut pe bărbatu-meu şi repede-repede am rămas gravidă şi m-am mutat la oraş, m-am făcut doamnă, umblam pe tocuri şi în rochie, bărbatu-meu mi-a zis să nu mă mai duc la serviciu la Tricotaje că era ruşine, ce să caut eu acolo, mă ţine el acasă, lui tata i-a găsit un post de mecanic de utilaje grele la IRTA, în oraş, am stat acasă şi am făcut doi copii frumoşi, ăştia doi de-i vezi pe aci pişând ochii când nu mă uit la ei, ăştia, da, apoi m-am angajat la creşă şi i-am crescut pe copiii mei şi pe ai altora, era la doi paşi de casă şi puteam să lipsesc când voiam, îmi aranjase postul un coleg de-al lui bărbatu-meu care era şef la Direcţia Sanitară pe Olt şi nu mă întreba nimeni nimic, mă lăsau în pace, hai, du-mă la o ţigară că mai vorbim şi afară, uite ce soare frumos s-a

făcut şi mai bine stau afară decât închisă în camera asta întunecată, ce scârţâie căruţul ăsta, stai, s-a prins halatul în roată, uite ce bine e aici, trage-mă mai la umbră şi aşază-mă să fiu aproape de scrumieră, pune-mi ţigările în poală să nu mai trebuiască să te ridici de fiecare dată, unde rămăsesem, am lucrat la creşă vreo opt ani, copiii au crescut frumos, s-au dus la şcoală, eu îmi vedeam de ale mele şi-n tot timpul ăsta bărbatu-meu a îmbătrânit, eu aveam abia treizeci de ani şi el avea cincizeci, am început să-mi dau seama că nu era bine aşa, nu era bine deloc, mă simţeam singură şi părăsită şi eram în floarea vârstei şi toate colegele mele aveau bărbaţi tineri şi în putere, numai al meu stătea toată ziua cu o telecomandă în mână şi se uita la televizor şi pe mine nici nu mă mai băga în seamă, parcă murisem, m-am mutat cu serviciul la spital, mi-am găsit ocupaţie, stăteam cât mai mult în ture şi evitam să stau de vorbă cu el, am început din nou să mă duc pe la părinţi, la ţară, să-i ajut prin gospodărie cu una, cu alta, până într-o zi când am ajuns acolo şi mama era la pat, bolnavă, mi-au spus vecinele că a căzut în mijlocul curţii secerată, nu ştiau nici ele de ce, trebuia să fi fost vreun atac din ăla la cap, exact cum am păţit şi eu douăzeci de ani mai târziu, ştii, de aia sunt în halul ăsta acum, chiar dacă nu prea ştiu eu ce s-a întâmplat în ultimele două-trei luni, oricum, am chemat Salvarea şi l-am sunat pe bărbatu-meu din vecini, am dus-o repede la spital şi ăia i-au făcut ceva şi au stabilizat-o, mi-l amintesc pe tata, un munte de om, plângând distrus pe o bancă în curtea spitalului, chiar acolo în faţă unde sunt rondurile de flori şi unde trag Salvările, plângând cu vorbe şi spunându-mi că el era de vină, că fusese toată viaţa un beţiv şi o bătuse şi o lăsase singură să ţină o curte de două pogoane şi să se lupte să crească trei copii, plângea şi mi-era milă de el, aşa mare cum era şi prost îmbrăcat cum fusese toată viaţa, în salopeta lui de mecanic şi cu mâinile cât lopeţile în care-şi ţinea capul mare şi cărunt, mâinile alea care mânuiseră toată viaţa utilaje şi scule de zeci de kilograme, mâinile care mă ţinuseră-n braţe o viaţă, da, mâinile lui nu mai erau decât umbră pentru lacrimi şi spatele mare cât o uşă, curbat sub povara suferinţei, spatele lui care putea duce o lume întreagă nu putea să stea drept din cauza lacrimilor care-l trăgeau în jos şi am stat departe de el şi l-am privit şi mi-am privit şi eu mâinile şi m-am aşezat pe cimentul din balcon gata să rămân acolo oricât de mult, numai să nu fiu nevoită să dau ochii cu realitatea din salon şi cu ochii obosiţi ai tatei, cu sfârşeala aia din privirea lui, cu cei cincizeci de ani pe care îi arăta atât de bine şi cu care renunţase de mult să mai lupte, ştiam asta, pentru că el nu era decât un muncitor şi niciodată nu vrusese,

probabil, decât să ne vadă pe toţi bine şi sănătoşi şi atunci, în ziua aia în curtea spitalului, lumea lui se clătina fără nicio noimă şi el nu mai ştia ce să aleagă din ea, probabil îşi aştepta băieţii, voia să stea de vorbă cu ei şi să se sfătuiască, să caute o soluţie acolo unde nu mai era probabil nicio soluţie şi să se simtă mai bine făcând asta, şi drept e că fraţii mei au şi apărut la scurt timp, mari şi înalţi la fel ca el, s-au aşezat toţi trei pe o bancă în faţa spitalului şi au stat mult de vorbă şi eu îi priveam pe toţi din locul ăla de unde nu mai voiam să plec şi până la urmă a apărut şi bărbatu-meu şi eram sigură că la el era soluţia, ca de obicei, şi chiar i-am văzut pe toţi cum tac şi îşi pleacă frunţile în faţa bărbatului mic şi adus de spate, cum îl ascultă ca pe un frate mai mare, cum feţele lor capătă încet culorile speranţei care vine din înţelepciune şi i-am văzut atunci pe toţi intrând în spital şi am intrat şi eu, mi-au spus pe scurt că se găsise deja un loc la un spital de recuperare la Brâncoveni şi în câteva zile, când era mai stabilă, mama putea fi dusă acolo unde era un doctor care la propriu făcea minuni cu boli ca a ei, sculase pe mulţi din morţi şi la el era speranţa vindecării, am dus-o acolo câteva zile mai târziu şi, spre marea mirare a tuturor babelor din vecini, chiar nu a murit, chiar dacă a trebuit să o mai ţin şi s-o îngrijesc pe la noi pe-acasă vreo două luni după tratamentul minune şi a mai ajuns de două ori prin spital mai mult din sperieturi de-ale noastre decât din motive serioase, într-o bună zi am dus-o înapoi la ea acasă şi a fost atunci sărbătoare în sat şi s-au tras clopotele la biserica mare din deal pentru că se întorsese din morţi, până şi ea ştia că pentru ai ei murise şi faptul că era acolo nu putea fi decât un miracol, o minune dumnezeiască nemaivăzută prin părţile alea, ceva ce oricum nu avea să se mai întâmple niciodată, dar, drept să-ţi spun, dacă-mi mai dai o ţigară îţi spun, hai, dă-mi, nu dintr-o ţigară o să mor, nici nu s-a mai întâmplat vreodată aşa ceva acolo în sat, nici înainte şi nici după, chiar dacă după asta ea nu a mai trăit decât câţiva ani în paradisul ăsta care e lumea şi apoi s-a stins şi iarăşi l-am văzut pe tata distrus, un copil mare plângând în urma camionului, un copil distrus care toată viaţa a continuat să se ducă la mormântul ei în fiecare dimineaţă, chiar şi atunci când el însuşi a suferit de aceeaşi boală şi, paralizat pe partea stângă ca şi mine acum, a refuzat să stea prin spitale şi s-a făcut bine la el acasă şi a mers toată viaţa lui în baston, demn, fără să plece vreodată capul în faţa vreunui om şi fără să se plângă, ba chiar venea la oraş să-şi vadă nepoţii şi se juca cu ei, erau mărişori deja, se juca cu ei şi le spunea poveşti din tinereţea lui, poveşti care erau aceleaşi cu ale bărbatului meu pentru că, am uitat să-ţi spun,

bărbatul meu era de-o seamă cu tata şi cu doi ani mai mare ca mama, fiind el cu nouăsprezece ani mai mare ca mine şi deci putându-le fi bunic ăstora doi de i-ai văzut aici cu ochii ăia plânşi, oricum parcă nu au înţeles nimic, le-au intrat poveştile pe o ureche şi le-au ieşit pe alta, nu au nimic în cap oricât de mult s-au chinuit bărbatu-meu şi tata care, după ce a mai continuat să-şi ia medicamentele de dimineaţă cu două halbe de vin de la el din beci şi să taie lemne sprijinit în baston şi să se îngrijească de gospodărie ca de o bijutierie, a ales într-o noapte să moară aşa cum îl ştiusem toată viaţa, fără să dea niciun semn înainte şi fără să sufere prea mult pentru că el, dintre toţi fericiţii, a avut norocul să moară în somn şi la scurt timp să se aşeze lângă Viorica a lui şi să-şi doarmă somnul de veci împăcat că ştia că noi o să-i facem datinile, cu praporele şi catafalcul şi popii şi pomenile şi tot ce mai trebuia, fără să fie chinuit ca mine de toţi dobitocii care nu vor să înţeleagă că moartea face şi ea parte din lucrurile din lumea asta şi nu trebuie amânată aşa de-a oarba, cu orice preţ, ca să ne chinuim toţi şi mai ales ei, chiar dacă eu, ca să-ţi spun drept şi să nu mă ascund, nu am avut o viaţă chinuită şi am ştiut să-mi găsesc drumul prin viaţă şi cu un bărbat mai bătrân, au fost şi tineri cărora le-am plăcut şi, chiar dacă nu am fost eu cea mai cinstită femeie din lume, nici mai rea ca altele n-am fost şi uite, la aproape şaizeci de ani nici nu-mi pare aşa de rău şi parcă bine am făcut ce am făcut, să-mi trăiesc viaţa şi să nu mă sihăstresc din ambiţie, cum or fi făcut altele de au dat în mintea copiilor mai încolo, ştiu eu poveşti, poveşti multe, dar nu prea le spun că nu sunt de spus, mai bine să-ţi zic de după-amiaza aia de primăvară cu pomii toţi înfloriţi şi cu viţa-de-vie înfrunzită când ne-am întors de la înmormântarea lui tata şi, după ce am făcut pomana şi toate datinile, am rămas noi trei, fraţii, în curte, am tăcut şi ne-am uitat unul la altul şi până la urmă am hotărât toţi că ăla mai mic să ia tot că ăştelalţi nu avem nevoie de nimic şi în ziua aia eu am plecat de acasă pentru ultima dată, ca tata, şi nu m-am mai întors niciodată acolo, ba am încercat să-mi trăiesc viaţa cum am putut şi, dar parcă-ţi mai zisei, rău nu mi-a fost, toate au fost bune şi frumoase până când ăştia mici au început să plece de acasă şi parcă m-am simţit atunci mai singură, abia atunci, după douăzeci şi cinci de ani de singurătate, mai aprinde-mi o ţigară, te rog, ce bună e, ce bună, după douăzeci şi cinci de ani mi-am dat seama că viaţa devenea grea şi liniştea din casă începea să mă apese, era aşa ca o greutate mare pe care nu ştii de unde s-o iei şi unde s-o pui şi care niciodată nu dispare, greutatea părinţilor morţi şi a copiilor plecaţi şi a îmbătrânirii, a trecerii timpului în cel mai

simplu mod cu putinţă, tu nu ai de unde să ştii că eşti tânără şi încă nu ai trăit asta, dar o să ştii, şi am trăit atunci câţiva ani între serviciu, bărbat şi pisică, ei erau toată lumea mea şi nu mai ştiam nimic altceva, apoi a venit ziua aia pe care n-o s-o uit niciodată, ziua aia când, plecată de dimineaţă la serviciu ca întotdeauna, am auzit-o pe o colegă urlând pe coridoarele spitalului: N-auzi, mă, să te duci la Urgenţă, ce stai, lasă-le pe fetele alea că ne uităm noi la ele, fugi, şi am coborât scările spitalului, nu înţelegeam ce se întâmplă, bărbatu-meu stătea nemişcat pe o targă în cabinet şi câţiva colegi se chinuiau să-i facă ceva să respire din nou, se înnegrise şi nu deschidea ochii şi apneea se instalase deja, au venit toţi doctorii mari din spital şi cu chiu, cu vai l-au făcut să respire din nou şi să deschidă ochii, după mai multe injecţii cu cortizon şi o grămadă de chin cu resuscitarea l-au urcat într-un salon care era pe acelaşi coridor cu secţia în care lucram eu şi a venit în scurt timp şi diagnosticul, edem, lumea mea s-a sfărâmat toată şi m-am mutat în spital cu totul, nu mă mai duceam acasă decât ca să hrănesc pisica şi să stau cu ea, se vedea că suferă, era un animal deştept şi bărbatu-meu era toată viaţa ei, din ziua când el a ajuns în spital stătea doar pe perna lui şi când ajungeam acasă se punea pe mieunat, parcă mă întreba unde e el, de ce nu vine acasă să se uite la televizor cu ea tolănită la picioarele lui, de ce de ce de ce, iar eu îmi puneam aceeaşi întrebare şi într-o zi mi-am luat inima-n dinţi şi am întrebat-o pe doctoriţa lui dacă scapă şi ea a ridicat din umeri şi mi-a zis: Medical, nu cred, dar au mai fost miracole, am început să plâng şi am ieşit din cabinet, m-am dus la el tot plângând şi s-a uitat la mine cu privirea aia a lui blândă şi a zis: Ştiu, ştiu, dar nu mă plânge de acum, nu are rost, asta a fost, şi am stat pe scaun lângă patul lui şi el m-a ţinut de mână şi tot el mă sprijinea pe mine, dacă-ţi vine să crezi, tot la el era umărul pe care plângeam eu, ca întotdeauna când am avut vreo durere, apoi am continuat să-l îngrijesc şi au venit copiii pe rând şi nu ştiam cum să le spun ce urma să se întâmple, zâmbeau şi vorbeau cu el şi-l plimbau prin curtea spitalului şi eu nu aveam inima să le dau vestea, nu puteam, inima mea de mamă nu mă lăsa să le spun că era pe patul de moarte şi mai mult ca sigur acolo era sfârşitul, în spitalul ăla în care fusese de atâtea ori că îl ştia pe de rost tot aşa cum eu ştiu spitalele pe de rost şi ştiu că sunt mereu pe câte un pat de moarte indiferent cât încercaţi voi să mă minţiţi, ştiu că s-a terminat, asta a fost şi nu mai am unde mă duce în continuare, am cincizeci şi opt de ani şi am murit deja pentru lume, tot aşa cum el avea şaizeci şi trei şi se apropia ziua lui de naştere şi, cu două zile înainte de

asta, am cerut externarea şi băieţii de la Salvare l-au urcat cu un scaun până la etajul trei unde stăteam atunci, l-au aşezat pe pat şi acolo am stat cu el, cu fiu-meu beat tot timpul şi cu fiică-mea o umbră pe picioare, nici nu mai semăna cu fata mea şi în data de douăzeci şi opt, spre seară, s-a întors cu faţa spre perete şi a suflat adânc, din toţi rărunchii parcă, şi asta a fost ultima lui respiraţie de pe lumea asta şi am rămas mută şi nu m-am mişcat de acolo, lumea mea se terminase şi cumnată-mea, ca vrăjitoarele, a luat o andrea şi i-a înfipt-o-n piept să nu se facă strigoi şi să vină să ne bântuie şi apoi au venit zilele grele de priveghi, cu toţi plângând şi cu el aşezat în sufragerie cu picioarele la uşă, cum se obişnuieşte, şi cu fiu-meu care două zile nu s-a ridicat de pe scaunul ăla din geam şi nu a vorbit şi nu s-a uitat decât în covor, parcă era ceva acolo ce numai el înţelegea şi trebuia să se holbeze la locul ăla, chiar dacă faţa lui nu se mişca şi nu i-a curs niciodată nici o lacrimă, părea blocat, iar la înmormântare a ales să meargă cu maşina şi nici măcar la biserică nu a vrut să vină şi nici de groapă nu s-a apropiat, l-am văzut toţi cum stătea la vreo douăzeci de metri de noi şi privea ceva fix, parcă înnebunise şi imediat ce a fost accidentul ăla cu el căzut din sicriu şi pus înapoi la loc s-a urcat în maşină şi a plecat şi nu l-am văzut trei zile, nimeni nu a ştiut vreodată unde a fost, parcă înnebunise când s-a întors acasă, stătea în camera lui taică-său şi scria ceva şi bea continuu coniac şi apoi a plecat înapoi la facultate şi nu l-am mai văzut decât după un an, când deja vândusem apartamentul şi mă mutasem în capitală şi nu mai era el, se sălbăticise şi parcă înnebunise cu băutura, nu-l vedeam niciodată treaz şi nu trecea pe acasă decât ca să doarmă şi să se spele, în rest nu vorbea cu noi şi nu ştiam cu ce se ocupă şi după aceea a dispărut de tot, parcă murise şi el ca taică-său, parcă el era dovada că lucrurile nu mergeau bine şi nimic nu avea să mai fie vreodată la fel, dar lasă-l, lasă-l că şi-a revenit, dă-mi o ţigară şi hai după aia să mă duci în cameră să mai stau, poate mă culc un pic, oi vedea eu ce-oi face până la urmă, s-a făcut frig şi parcă m-a luat o ameţeală, nu ştiu ce o să fac după ce mă externează de aici, oare la ce spital mă mai duc, câte or să mai fie, câte, nu plâng, nu plâng, doar că-mi dau lacrimile din când în când nu ştiu de ce, lasă că mai târziu vine fata şi mai stă ea cu mine, poate o aduce şi pe nepoţică, deşi eu i-am zis că mai bine să n-o aducă în locul ăsta, ce e aici, spitalul de nebuni, nu, ce să facă ea aici, ce să vadă, nu plâng, încet cu căruciorul, mă loveşti, ia uite ce tablouri frumoase aici pe pereţi, ia uite, aveţi şi plante, scările alea unde duc, aşază-mă uşor în pat, să nu mă zdruncini iar, ia, uite, ia-ţi şi tu un

pachet de ţigări sau ce-ţi place ţie, porneşte-mi tableta, pune ţigările pe noptieră, gata, mă culc, poate îi visez pe toţi şi eu acolo, în vise, aud tot.

Giovanni

A găsit cu greu un magazin deschis, altfel ar fi trebuit să se oprească să mănânce la restaurant şi era scump, aşa a economisit nişte bani şi se simţea bine pe bancă, la umbră, cu salamul, brânza, pâinea, măslinele şi sucul, nu mai voia să arunce bani pe restaurante, şi aşa venise aici la ţară în vacanţă, dăduse la spălătoria de maşini cât ar fi dat pe ţigări într-o lună, nu mergea aşa, abia dacă îi mai rămăsese ceva din trei mii de euro şi avea drum lung înainte, planul era să nu mai mănânce până la Roma şi oricum nu-şi dădea seama ce o fi căutat acasă, să-l umple rudele şi prietenii de amărăciune şi de inimă rea, să dea bani pe chefuri şi fente, să facă cinste lumii din munca lui şi să se întoarcă acasă lipit, cu boletele neplătite şi fără şanse să o scoată la capăt luna respectivă, ba mai lovise şi maşina, raliuri beat în mijlocul nopţii îi trebuiseră – îşi luase un ursuleţ după cinci ani de muncă şi se dusese cu alde ăia ai lu' Grădinaru să se dea rotund, să le arate ce poate, luase colţul ăla de pod – şi de unde bani de vopsit maşina, să vezi bani; unuia din Banat îi ceruseră o mie de euro pe o treabă de mântuială la aripă, de unde să ia el bani dacă se apucase să-şi ridice casă, cinci-şase mii de euro pe lună, nu, nu avea cum să dea atâţia bani. Stătea rezemat cu coatele de capotă, obosit şi cu cearcăne mari, stătea şi privea Dealul Negru şi se tot întreba de ce îi zice aşa.

Giovanni (pe numele lui din buletin Ionel) era un tip solid, la vreo treizeci şi ceva de ani, ras pe cap şi cu o uitătură rea, de borfaş trecut prin toate cele, cu mâini groase şi butucănoase şi cu un piept lat ca de bou. Plecase în Italia cu ani în urmă, clandestin, trecuse prin Slovenia la Trieste, dormise prin păduri o vreme, acoperit cu un celofan, apoi o pornise către Roma – acolo auzise el că era Raiul pe pământ. O vreme a căutat de lucru din oraş în oraş: a cărat saci în Veneţia, apoi cu banii strânşi a plecat din nou spre capitală. La Florenţa a spart şi a cărat piatră, a căutat în disperare un loc unde să stea, a dormit pe marginea drumului într-o staţie de autobuz dezafectată; foaia de celofan devenise casa lui, îşi blestema ziua când plecase la nenorociţii ăia de italieni să se facă om. Viaţă de câine cu bani în buzunar, asta era viaţa lui, că niciun italian nu i-ar fi închiriat o cămăruţă fără acte în regulă. Într-o seară, doi marocani cu care băuse la crâşma din

sat au încercat să-l facă de bani, i-au dat vreo două şi i-au zis să le dea tot ce avea sau îi iau glanda. S-a uitat la ei, doi ăia uscaţi şi vai de mama lor, cu dinţii stricaţi şi cu nişte mâini ca de păpuşi, l-a împins pe unu' şi i-a zis omeneşte: Mă, du-te, mă, de-aci, că te am pe conştiinţă dup-aia, mă, ăia au scos şuriele, s-au uitat la el cu ochi înguşti de vietăţi din deşert, au dat să-l taie, i-a luat la omor, a dat cu ei de pământ, i-a jucat în picioare ca pe covoare, toată furia lui, strânsă în miile de ore de cărat pietre, s-a spart în capetele lor. Când a terminat cu ei erau două mase informe căzute pe marginea drumului. I-a privit cu milă, a plecat şi s-a spălat în râul din apropiere, apoi a fugit iar. Mai departe, cât mai departe de Florenţa şi de carabinierii care puteau oricând să-i ia urma. A dormit iarăşi în păduri ca sălbăticiunile, se temea să nu fie prins şi să ajungă în vreo puşcărie, asta i-ar mai fi lipsit după aproape un an de dormit sub cerul liber. A furat prin gări şi prin autogări nimicuri, cât să aibă ce mânca seara, a mers zile întregi prin ploaia interminabilă, dar într-un final a ajuns şi la Roma. Oraş mare, deh, aşa auzise el, capitala lumii întregi a catolicilor – îi spusese popa din sat. S-a aciuat la început pe lângă Termini, acolo a văzut el că dormeau mulţi noaptea şi nu venea nimeni să-i întrebe ce şi cum, de ce dorm în stradă şi de ce beau acolo şi altele. Erau toţi borfaşi, drogaţi, săraci beţivi ca şi el, eşuaţi la marginea unei lumi prea frumoase pentru ei; îmbrăcaţi în zdrenţe, murdari, cu ochii tulburi şi cu vocile dogite, erau contrastul perfect cu turiştii spilcuiţi care coborau din trenurile de mare viteză pentru a se caza la hotelurile scumpe din oraş. Omul nostru s-a adaptat perfect atmosferei de acolo, din jurul gării, ba chiar a reuşit să-l convingă pe portarul unui hotel din apropiere să-l lase să doarmă într-o baracă din parcare, contra pazei peste noapte. Portarul îi mai aducea şi resturi de la mesele clienţilor, aşa că ajunsese încet-încet un fel de câine de pază al hotelului. Nu trecea nimeni de el noaptea, mai făcea şi un ciubuc de la clienţi, începea să se simtă om în ţara străină. A început să strângă toţi banii pe care-i făcea din bacşişuri, avea şi el un vis: să ajungă într-o zi să aibă viză de rezidenţă şi un serviciu şi casa lui cu chirie. Şi pentru asta, în timpul liber, mai fura câte ceva. Ba de prin borsetele şi buzunarele turiştilor, ba de pe băncile din Termini, telefoane şi aparate foto şi tablete, ba din maşinile uitate deschise în parcarea din laterala gării, mai erau unii grăbiţi care-şi lăsau maşinile vraişte şi plecau, nu înţelegea ce e în capetele alea ale lor.

Cu timpul, Giovanni (aşa îi spuneau toţi, Ionel era greu de pronunţat) a ajuns să fie respectat în zona Termini. Şi-a băgat nişte băieţi amărâţi să fure pentru el, copii fugiţi de

acasă pe care îi proteja şi care-i dădeau o parte din prada zilnică. A început să strângă cheag, şi-a luat un Fiat cu două sute de euro şi avea maşina lui, era jupân şi împărţea dreptate la el în cartier. Cerşetorii îi luaseră frica de acum, avea brigada lui şi nimeni nu se punea cu zece oameni porniţi pe rele, nu se făcea, mai ales că-ţi dădeau buzunar din prima, nu ştiau de joacă. Umbla în haine curate, nu mai semăna cu amărâtul care venise în gară cu un an în urmă. Contra unei sume mici, portarul hotelului îi făcuse acte de reşedinţă şi nu se temea că ar fi putut fi luat de pe stradă oricând, aşa cum se mai întâmpla. Ba chiar era angajat cu acte în regulă la hotel, pe post de paznic. Giovanni se ajunsese, nimeni nu mai era ca el pe lume, umbla cu muşchii încordaţi şi în fiecare zi mai punea un ban deoparte, să se facă şi mai om. Păzea hotelul cu străşnicie, ba chiar bătuse de lumânare vreo câţiva băieţi italieni care aveau ceva de împărţit cu patronul. Lucrul ăsta i-a ridicat şi mai mult cota, dimineaţa îşi bea cafeaua în holul hotelului şi, practic, era un fel de om de încredere al tuturor. Căra bagajele turiştilor în locul portarului, ajuta la scoaterea gunoiului, ce mai, om bun la toate. În timp învăţase din nou să zâmbească şi se combinase cu o cameristă albaneză, o arzoaică blondă şi şoldoasă, mărimea lui şi nimic altceva. Oameni de la ţară amândoi, s-au înţeles de la început să fie calici şi să nu dea niciun ban de la ei şi niciun pas înapoi ca să se ajungă. Ea era fată cuminte, nu-i ieşea din vorbă şi nu-i umblau ochii ca la altele după moşi italieni cu bani, el era în sufletul lui un băiat de la ţară care ştia să iubească de la început cu dragostea disperată a oamenilor bătrâni. Cât despre câştiguri, ei doi la un loc se socoteau oameni aproape bogaţi: nu trecea lună să nu câştige împreună cinci mii de euro, o sumă care le-ar fi ajuns de o chirie bună şi de un trai îndestulat dacă ar fi putut vreodată să se despartă de bani. Dar nu: în nopţile de dragoste înfocată îşi făceau planuri mari, să cumpere un teren pe lângă Roma şi să-şi ridice o căsuţă. Să o cumpere gata făcută era exclus, cum să dea ei bani altuia şi să se lase furaţi aşa, cu ochii deschişi? Nu se face aşa, îi spunea Abena (cea născută marţi, cum îi povestise cândva), nu se face să dai banii munciţi de tine altuia, mai bine munceşti şi ţii banii, nimic pe lumea asta nu e mai de încredere şi asta e, dacă muncim nu murim, dar de sărăcie am mai văzut morţi. Giovanni îi sorbea vorbele, parcă spunea din sufletul lui. Şi o iubea şi mai mult, era femeie deşteaptă şi el de aşa ceva avea nevoie, nu de vreo panaramă să-i mănânce banii şi tinereţile, cum mai văzuse pe la alţii. Ştia el destui care-şi băgaseră pe dracu-n casă, orbiţi de vreo dragoste cum alta nu era şi lăsaţi pe drumuri tot de ea. Doar că lui nu i se

putea întâmpla aşa ceva, Giovanni era mai deştept de-atât şi nu-l făcea pe el o fată. Mai avusese poveşti cu fete din sat, mai umblase şi cu una de la oraş o vară, ştia şi el câte ceva despre lumea asta a femeilor şi îşi luase şi porţia de suferinţă când orăşeanca lui plecase din sat fără măcar să vină să-i mai zică un bună ziua şi rămăsese mofluz, uitându-se ca prostul cu jind peste gardul bunicilor ei şi neştiind ce i se întâmplase cu adevărat. Şi mai fusese şi Lenuţa, dracul ăla de fată din vecini care se întorsese de la şcoala de asistente şi se iubise cu el, apoi se făcuse mare doamnă la dispensar după ce tac-so îi dăduse doctorului o căruţă de lemne de salcâm şi un porc şi pe el nu îl mai salutase, de-i venise o vreme să-şi ia zilele şi stătuse numai beat la crâşmă, topindu-se de dor şi clocind gânduri de răzbunare pentru Nae ăla al lu' Vopsitu, care avea el maşină şi îi sucise minţile fetei. Aşa că acum, când avea şi el o femeie în toată firea care nu fugea după toţi ăia cu bani, înţelegea să ţină la ea ca la ochii din cap.

Şi aşa a fost până într-o zi când, venind de la gară pe jos ca omul care şi-a făcut treaba şi se întoarce direct acasă, a văzut-o la colţul străzii stând de vorbă cu unul dintr-o maşină bengoasă, una neagră şi scumpă, exact cum îşi dorea el. S-a dat câţiva paşi mai în spate, după un pin, şi a privit cu inima sfâşiată. Nu zâmbeau, vorbeau foarte serioşi, în nici un caz nu se atingeau. Ea stătea în dreptul portierei şi el îi spunea ceva important, se pare, pentru că se cam schimbase la faţă. A băgat mâna în buzunarul dublu de la pantaloni, a pipăit şuriul, era acolo. S-a tras într-o parte lângă vitrina unui magazin, a fluierat a pagubă, apoi a pornit încet către maşină. Abena a întors capul, l-a văzut, la fel şi cel din maşină. Până să ajungă el acolo, maşina demarase şi ea se îndrepta deja spre el. A dat s-o lovească, dar i-a pus doar o mână după gât şi a strâns-o puţinel. Cine e ăla? a întrebat-o cu o voce gâtuită şi pierdută. Îţi povestesc la hotel, i-a spus ea foarte serioasă, mai serioasă decât o văzuse vreodată. Hai, vino, nu mai sta aici. A urmat-o în hotel, deja nici el nu mai era în apele lui. Ea se înroşise la faţă, au trecut val-vârtej prin recepţie şi au intrat direct la ei în cameră. Femeia s-a aşezat pe unicul scaun din încăpere, el pe marginea patului, apoi l-a privit direct în ochi şi l-a întrebat sec: Ce faci tu acolo în gară în fiecare zi? Nimic, mai beau o bere, mă mai uit la oameni, îmi fac de lucru. Mă minţi. Nu te mint, serios, ce să fac eu în gară? Omul ăla care a venit face parte din familia de care ţine gara. M-a oprit pe stradă, veneam de la magazin, ştia exact cine sunt. Mi-a spus că ei ştiu ce faci tu şi ai două soluţii: ori te opreşti şi toată lumea uită, ori stai de vorbă cu ei. De azi. A zis să te gândeşti bine, să nu faci vreo tâmpenie, aşteaptă

un răspuns până deseară. Abena s-a scormonit în buzunar, a scos o hârtiuţă. Uite aici numărul de telefon, a zis să dai un mesaj şi vor veni să staţi de vorbă, dacă vrei. Şi ce căcat faci acolo totuşi, de te caută ăştia? Spune-mi, spune-mi şi mie, l-a îndemnat ea plângând. Vrei să mori, vrei să te adun cu punga de pe calea ferată, ce vrei să faci? Giovanni, negru tăciune, nu a zis nimic. I-a strâns mâna, a sărutat-o pe cap, s-a ridicat şi a ieşit din cameră. Ea a rămas cu capul în mâini plângând cu sughiţuri, apoi s-a aruncat pe pat şi a continuat să plângă încetişor. Trecuse de mult timp de bocete, era o femeie trecută prin prea multe la vârsta ei şi suferinţele mari, trăite în tinereţe, îi săpaseră şanţuri adânci în suflet, şanţuri care o făcuseră să părăsească ţara ei şi să plece în lume să-şi caute o soartă mai bună. Copil sărac, muncise de mică prin tot felul de ateliere şi încercase să-şi ajute fraţii mai mici cu tot ce putea. Apoi, la şaisprezece ani, o întâlnire nevinovată cu un băiat se transformase într-un viol în toată legea la care fuseseră invitaţi şi prieteni de-ai lui. Se simţise pângărită şi, mai ales ca să se piardă, plecase de acasă să-şi caute o altă viaţă la oraş şi să-şi ascundă ruşinea. Şcoală nu mai făcuse, nu era cum, fusese toată viaţa ei o muncitoare umilă şi atât, singurul ei vis fiind acela de a-şi întemeia o familie şi de a avea copii, nimic altceva. Dar în Albania viaţa era grea şi, cu nişte colege de la muncă, plecase în Vest să-şi caute altă viaţă mai bună. Muncise la început în agricultură sau pe unde se nimerea, locuise într-o baracă pe câmp cu prietenele ei şi pusese ban pe ban, apoi hotărâse să plece să-şi încerce norocul la Roma. Cu ajutorul altor albanezi, găsise diverse familii la care să lucreze la curăţenie şi la un moment dat norocul îi surâsese şi patronul hotelului, pentru care lucrase la el acasă, îi oferise un loc de muncă stabil. De la asta şi până când îl cunoscuse pe Giovanni al ei viaţa nu-i mai adusese nimic nou, iar acum se vedea în faţa unei nenorociri pe care nici măcar nu şi-o putea imagina.

El a ieşit din hotel, a vrut iniţial să ia maşina, s-a răzgândit şi a pornit pe jos pe străduţele lăturalnice, către gară. La Santa Maria degli Angeli e dei Martiri a intrat pe Via Nazionale, trebuia să se plimbe şi să se gândească. Privea vitrinele magazinelor, privea oamenii de pe stradă şi avea senzaţia că şi ei îl privesc, mai ales cei bine îmbrăcaţi. Nu se simţea egalul lor, niciodată nu se simţise egalul unui om de la oraş, dar avea speranţe că într-o zi avea să-i fie şi lui mai bine. În Piaţa Venezia şi-a călcat pe inimă, a intrat într-un bar şi a comandat un coniac dublu şi o cafea scurtă, neagră, fără lapte. A privit oamenii din jur, majoritatea turişti bine îmbrăcaţi, şi-a ridicat apoi privirea spre monumentul

Independenţei şi a rămas aşa, contemplând. În stânga a descoperit Coloana lui Traian, nu avea nicio idee că locuia atât de aproape de ea. Dar nu putea fi atent, întrebările nu se mai opreau. Şi dacă ar continua să-şi facă treaba cu orice risc? Dacă i-ar băga în pizda mamii lor cu ameninţările alea de doi bani şi ar vedea el după ce e de făcut? Sigur voiau taxă, cine ştie câţi bani trebuia să le dea nenorociţilor ălora. Să se ducă să-i ia la omor? Să-şi strângă brigada şi să-ncerce? Ceva îi spunea că nu era cea mai bună idee din lume să se pună cu ei, nu, nu era deloc cuminte ce gândea el acolo. Măcar din poveştile auzite şi tot îl treceau fiorii când se gândea la aşa ceva. S-a ridicat, a plătit şi a lăsat chiar şi bacşiş, a sunat-o pe Abena să o liniştească şi apoi a pornit agale spre Vatican sau spre Mausoleu, nu-şi dădea seama exact unde ducea strada aia. S-a oprit însă pe malul Tibrului, a găsit o bancă şi s-a aşezat, apoi a scos telefonul din buzunar şi a trimis mesajul cerut. Îi era prea frică, nu avea curaj să se pună cu aşa ceva; era el un băiat de la ţară curajos şi tare-n brand, dar de data asta îi era clar că nu i-ar fi mers. Telefonul a bâzâit scurt, pe ecran a apărut mesajul: Deseară la 9 în faţa hotelului. Urci în maşina care opreşte lângă tine. Nodul din gât a devenit palpabil, ce dracu' însemna asta? Îi era frică, auzise de oameni dispăruţi peste noapte, lumea vorbea şi probabil nu erau poveşti de adormit copiii. Crucea mamii ei de treabă, se putea să-i meargă şi lui o dată bine în viaţa asta? S-a ridicat şi a pornit înapoi spre casă, simţea nevoia să bea ceva. A urcat pe jos până în gară şi-a chemat pe unul dintre băieţi şi i-a zis să se uşchească toţi până le spune el să se-ntoarcă. Să nu pună unul piciorul în gară, că e belea şi îi sparge. A băut o bere singur în faţa gării, s-a gândit, s-a rugat, şi-a văzut toată viaţa trecându-i prin faţa ochilor. Ajuns la hotel, şi-a scos o sticlă de vin din frigider, a pornit televizorul şi a stat. Era abia şase seara, devreme, mai avea timp. Două gânduri mai avea, o singură scăpare: să se urce în maşină, pe tăcute, şi să fugă în ţară? Şi cu femeia ce făcea? Sigur nu ar fi vrut să vină să trăiască în satul lui, la mama dracu'. Să se lase de toate prostiile şi să se mulţumească cu banii de la hotel? Greu de spus.

Când s-a făcut ora nouă fără cinci minute, şi-a tras o cămaşă curată şi călcată pe el, şi-a luat inima în dinţi şi a ieşit în faţa hotelului. Nici nu a aprins bine ţigara, că în spatele lui s-au aprins faruri şi imediat o maşină a tras lângă el. A deschis portiera din faţă, a dat să urce, dar şoferul, un malac de vreo 150 de kile, i-a făcut semn să urce în spate. S-a aşezat pe scaunul din dreapta, din instinct a mângâiat pielea extrem de moale pe care stătea, apoi a privit în faţă fără să

spună nimic. Ajungem repede, i-a spus şoferul, nu e trafic la ora asta. Ia-ţi ceva de băut, fă-te comod. Nu facem mai mult de o oră. Giovanni s-a uitat lung, şi-a turnat un pahar de coniac din cel mai scump – chiar avea nevoie să bea ceva – şi a încercat să-şi dea seama în ce direcţie mergeau. L-a întrebat pe tipul de la volan. La vilă, i-a răspuns. Mai mult nu a obţinut de la el. Conducea prudent, fix în limita legală, aşa cum mai văzuse de puţine ori. Maşina nu scotea nici un sunet, aluneca pe şosea ca o barcă pe apă. La un moment dat şi-a dat seama că ieşiseră din oraş, nu se mai vedea nicio lumină prin geamurile fumurii. Unde dracu' îl ducea ăsta? Prin vreun sat, cine ştie. Maşina a virat strâns, au continuat să meargă pe un drum de ţară extrem de îngust, străjuit de pini şi tufişuri. Au oprit în faţa unei porţi care s-a deschis singură şi au intrat pe o alee dintr-un fel de pădure. În faţa lor, la vreo cinci sute de metri, se vedeau câteva lumini slabe. Când au ajuns lângă casă, şoferul i-a spus să coboare şi să intre singur, era aşteptat. A coborât, casa avea trei etaje şi părea mai mult un bloc decât o vilă. Mai văzuse felul ăsta de casă, fără niciun balcon şi fără nicio decoraţie în afară de ferestrele mici şi nelipsitele gratii mărunte. A apăsat pe clanţa masivă, apoi a împins uşa de trei metri şi ceva înălţime, o uşă sculptată din lemn masiv, dacă-şi dădea bine seama. În holul cât un teren de sport era semiîntuneric, dar o voce prietenoasă l-a invitat să intre în living. O cameră uriaşă, de zece metri pe vreo cincisprezece, cu tavanul la vreo cinci metri înălţime şi cu toţi pereţii acoperiţi cu tablouri. Lumina era difuză, nu-şi putea da seama ce culoare aveau uriaşele canapele de piele presărate prin cameră. Din capătul dinspre grădină îl privea un tip de vreo cincizeci de ani, îmbrăcat impecabil. S-a apropiat de el, i-a strâns mâna şi l-a invitat să se aşeze pe un fotoliu. I-a turnat un pahar cu vin, apoi s-a aşezat în faţa lui şi l-a privit cu atenţie, zâmbind în continuare. El stătea încurcat pe marginea fotoliului, nu avea curaj nici să-şi ridice privirea. Deci tu eşti Giovanni, tipul de la gară care şi-a făcut echipă şi lucrează fără noi, i-a spus gazda printre două rotocoale de fum. Foarte curajos, foarte curajos. Trebuie să fii un băiat bun. Băieţii răi nu supravieţuiesc aici la noi. L-a privit cu neîncredere, era o mână de om şi nu ştia cum să ia problema, l-ar fi putut zdrobi cu o mână ca pe o furnică. Gazda a continuat de parcă îi citea gândurile: Sigur, te gândeşti acum că ai putea să-mi faci ceva, tu eşti curajos şi toţi ştim asta, dar aş zice să stai liniştit. Giovanni a îngheţat brusc, s-a încordat ca un arc şi a aşezat paharul pe masă. A dus mâna la buzunar, s-a scotocit, a apucat pachetul de ţigări şi, fără să-l scoată de acolo, a extras

din el o ţigară. A dus-o la buze, a umezit-o cu limba, apoi şi-a aprins-o. Nici nu mi-a trecut prin cap aşa ceva, a spus bâlbâindu-se. Ba da, ba da, sigur că te-ai gândit la asta, suntem oameni şi toţi gândim la fel. Nu te preocupa, nu mă impresionezi. Giovanni privea noaptea din spatele geamurilor şi noaptea îl privea pe Giovanni din interiorul lui, îl sufoca. A privit pierdut în jur, apoi s-a aşezat comod, se resemnase. Pe mine mă cheamă Nicola, i-a spus gazda. Sunt mâna dreaptă a şefului. Spune-mi, ce ştii să faci? L-a privit cu ochi goi, nu se aştepta la întrebare. El era un băiat de la ţară, nu ştia să facă mare lucru. Ştia să bată, să conducă maşina, să care la nevoie, cam atât. I-a spus asta, adevărul i se părea cel mai bun drum. Un om bun la toate, aşadar, *un tuttofare, un autista*. Avem nevoie de oameni buni la toate. Şi ce vrei să faci cu viaţa ta? Bărbatul zâmbea, aşa că s-a apucat să-i povestească planul lui cu casa de lângă Roma, cu căsătoria, cu o viaţă mai bună. Visuri de imigrant. Apoi i-a povestit de unde venea, ce mai făcuse, tot drumul greu până la Roma, cum se apucase de treabă în gară, tot tot tot. Bărbatul îl asculta, i-a mai turnat un pahar, apoi i-a spus ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic deosebit: Să-ţi alegi casa, am să mă ocup eu să o ai. Şi când pleci de aici, o să mergem să-ţi alegi o maşină aşa cum îţi doreşti. Vei lucra pentru noi, dacă şi tu vrei asta. L-a privit cu neîncredere, nimic nu părea mai neadevărat decât cuvintele pe care le auzise. O casă? Maşină? Toate astea, pentru ce? O să te şi plătim, nu-ţi face griji, nimeni nu o duce rău în preajma noastră. Nu lua de bune chiar toate poveştile, suntem oameni buni şi de încredere.

Au continuat să vorbească despre viitorul lui Giovanni, au stat la taclale ca doi buni prieteni până spre dimineaţă. Apoi gazda l-a condus într-o remiză uriaşă din spatele casei, fostele grajduri cel mai probabil, şi l-a pus să-şi aleagă o maşină. Omul nostru nu-şi credea ochilor, numai baştanii umblau cu aşa ceva. A ales una mai modestă, să nu bată la ochi, apoi s-a urcat la volan şi s-a întors la hotel. Abena îl aştepta, nu dormise toată noaptea, dar s-a liniştit. În gândul ei era deja o femeie făcută, cu casă şi bărbat serios, cu bani şi promisiunea unui viitor bun. Şi se vedea deja plimbând copiii pe stradă, zâmbitoare, într-un sat de lângă Roma.

Iar un an mai târziu toate acestea, mai puţin copiii, deveniseră realitate: aleseseră o casă nu foarte mare, o mobilaseră cu bruma de bani strânşi de ei, ea făcea naveta la Roma, el făcea diverse comisioane pentru şefii lui. Treaba din gară o dăduse unui băiat mai tânăr, îi veneau nişte bani

lunar şi de acolo. Omul nostru se ajunsese, umbla curat şi ferchezuit, se îngrăşase vreo cinci kilograme şi pe strada lui era mereu soare, dacă nu bătea şi o briză răcoroasă. Se trezeau dimineaţa şi-şi beau cafeaua la malul mării.

Iar într-o zi, din dragoste de neam şi ţară şi cuprins de fala proaspăt îmbogăţitului de peste hotare, eroul nostru s-a hotărât să-şi facă vilă la el în sat. Trăise toată viaţa cu obsesia copilului sărac, frustrat de jucăriile mai frumoase ale copiilor de pe uliţă şi mai apoi de hainele mai procopsite ale colegilor de clasă, pentru ca la maturitate să moară încet din cauza caselor şi maşinilor pe care prietenii şi le tot cumpărau, pe când el nu putea să-şi ia nimic. Or, cu această nouă bunăstare, venise vremea să le arate el lepădăturilor ălora din sat ce putea, trebuia acum să spună tuturor că se ajunsese şi că nimeni nu era ca el, nimeni nu avea puterea şi banii lui. Dar pentru asta era nevoie de bani, bani mulţi, iar îndeletnicirea lui de mic curier pe lângă patroni nu părea să-i aducă sumele de care avea nevoie. Aşa că, într-o zi ca oricare alta, s-a dus la şef şi i-a spus că voia să urce în ierarhie, să facă treburi mai serioase. Şeful a dat din cap gânditor, apoi i-a spus să vină peste câteva zile să vorbească din nou, să vadă ce e de făcut. Când s-a întors, Giovanni îşi reluase gestul de a scoate o singură ţigară din pachetul de ţigări fără să-l scoată din buzunar. Privea dârz pe sub sprâncene, era pregătit să facă orice pentru a-şi vedea visul cu ochii. I s-a dat o stradă de care trebuia să se ocupe. Şi o nouă maşină. Şi o armă. Şi un set de instrucţiuni clare cu ce avea de făcut. Crescuse, umbla la cravată şi îşi lustruia pantofii în fiecare dimineaţă, fostul gunoier de la hotel răspundea şi de strada pe care cerşise cândva un adăpost într-o baracă. S-a dus la patronul hotelului şi i-a spus cine era el chiar în ziua aia. Când omul a încercat să glumească, a dat cu pumnul în masă şi l-a privit crunt, gata să-l zdrobească la prima mişcare. A ieşit mulţumit pe uşa hotelului, se răzbunase şi de data asta. S-a dus apoi în gară şi s-a plimbat, când băieţii lui au încercat să-l salute a întors capul scârbit. Era un om între oameni acum, nu se făcea să se salute cu alde ăia. Cum adică să se salute el cu alde toţi prost îmbrăcaţii, care cerşeau şi şmangleau prin gară? A ieşit, s-a dus să se plimbe prin centru, a luat prânzul la un restaurant scump şi şi-a cumpărat un costum bun. Dar tot mai bine s-a simţit când a ajuns seara acasă, şi-a pus bermudele şi şlapii şi a ieşit în curte la un pahar de vin cu vecinii. Ăia lucrau în construcţii, care salahori, care meseriaşi, locuiau vai mama lor patru-cinci inşi într-o cameră şi strângeau ban pe ban să trimită acasă la copii. Îi văzuse la *supermercato* cum împărţeau cumpărăturile până la ultimul

cent, ba se mai luau şi la harţă şi se treceau pe caiet pentru câţiva cenţi. Mâncau numai pui şi conserve de ton, cea mai ieftină mâncare, şi beau vin la cinci litri sau bere la bax, să nu cheltuie. Ţigările şi le cumpărau de la autocar, de la şmecherii care le treceau pe la Nădlac pe mână cu vameşii. Umblau jerpeliţi, adunau aparate de lângă coşurile de gunoi şi luau pachetele cu haine lăsate de italieni, spălate şi călcate – să pomeneşti, aşa erau hainele aruncate la gunoi –, le sortau şi le trimiteau acasă în ţară. Ajunseseră copiii şi rudele lor să umble numai în haine de firmă, chit că erau din gunoaie. Nu cumpărau nimic în străinătate, nu ieşeau niciodată în oraş, erau scursura lumii şi mai erau şi mândri de viaţa lor, dacă-i întrebai cum se simt în cocina lor, îţi spuneau imediat că sunt cu o mână pe piciorul lui Dumnezeu, dacă nu cu amândouă. În rest, ţărani de-ai lui, buni la băutură şi muncitori, oameni porniţi pe căpătuială. Într-un fel, nu avea cum să nu-i înţeleagă, fusese cu siguranţă mai rău ca ei şi ştia prin ce treceau. Mereu îi împrumuta cu bani dacă aveau nevoie, mereu îi cinstea cu băutură şi cu grătare, că doar el avea mai mult şi aşa se făcea, să dea ăla care avea mai mult.

Cu timpul, omul nostru a urcat în ierarhie şi a ajuns să se ocupe de un cartier întreg. Abena rămăsese grea, iar Giovanni tot făcea naveta în ţară, construindu-şi vila pe care de acum nici el nu mai ştia de ce o construia. Poate ca s-o vândă mai încolo, pentru că în mintea lui era clar că nu voia să se mai întoarcă, nu voia să-şi crească copilul în România.

Acestea erau gândurile lui Giovanni, cu ele îşi ducea zilele şi gândirea asta simplă părea să-l ţină departe de necazuri. Numai că, sigur, dacă gândirea îl ţinea departe de necazuri, nu la fel făcea şi viaţa. Iar într-o zi, când îşi făcea tura obişnuită prin cartier ca să colecteze banii lunar, totul a luat-o razna. Un patron de *fruttivendolo*, liniştit şi în banca lui până atunci, şi-a scos dinţii la el şi i-a spus verde-n faţă că nu-i mai dă nimic şi se duce la carabinieri dacă-i mai calcă în magazin, se săturase să plătească taxă de protecţie pentru nimic. A ridicat din umeri, ştia ce era de făcut. În aceeaşi seară a luat un plic de la şef de acasă, s-a întâlnit cu nişte oameni din zonă şi banii au ajuns la poliţiştii care răspundeau de stradă. Noaptea i-a atârnat omului un batic negru la uşa casei, voia să-i dea un semnal. Dimineaţa, când a trecut pe acolo cu maşina, conducând încet şi studiind terenul, omul cu aprozarul a ieşit la uşă, a smuls baticul şi i-a dat foc în mijlocul trotuarului. Giovanni a zâmbit liniştit şi a plecat. Nu era nimic de făcut cu binele, era clar, trebuia să poarte o discuţie. Mai purtase el discuţii în Termini, dar aici era lucru

serios şi trebuia procedat cu metodă. Una era să te iei de un cerşetor şi să-i tragi vreo două picioare în gură ca să înţeleagă că ţi-a încălcat teritoriul, cu totul altceva să regleze conturi pentru familia din care ajunsese să facă parte. A doua zi s-a înfiinţat în magazinul omului. L-a rugat frumos să nu strice prietenia cu ei, nu era în interesul lui să facă asta, dar a fost refuzat cum nu se putea mai dur şi în termeni care ar fi făcut orice om normal să-şi plece privirea ruşinat. Or, din acel moment, nu mai era decât un lucru de făcut. La un semn din cap, băieţii au devastat magazinul şi în câteva zeci de secunde locul părea lovit de o furtună. Apoi i-au trântit omului câteva vaze cu flori în cap, i-au dat şi nişte pumni şi picioare şi au plecat la fel de liniştiţi cum intraseră. Seara, când clientul a închis magazinul, îl aşteptau la capătul străzii. I-au deschis uşa maşinii drept în faţă şi l-au tras pe bancheta din spate pentru o mică discuţie prietenească, dar, pentru că părea să nu fie cooperant, i-au tras câteva scatoalce şi au pornit cu el către marginea oraşului. Când a început să ţipe şi să se zbată, l-au legat la gură cu o bandă adezivă. Ajunşi la autostradă, l-au târât afară din maşină şi l-au mai întrebat o dată dacă e dispus să nu strice termenii unei prietenii vechi şi profitabile de ambele părţi. Omul l-a scuipat în faţă pe Giovanni şi i-a spus că mai degrabă murea decât să-i mai dea ceva. Era deja o problemă complicată: desigur, dacă nu coopera s-ar fi creat un obicei şi mulţi alţii ar fi făcut ca el. Le-a dat deci mână liberă băieţilor, iar aceştia au făcut ce se pricepeau ei mai bine. L-au jucat în picioare atât de temeinic, că atunci când au plecat părea mort. S-au urcat în maşină totuşi şi l-au lăsat acolo; aveau sentimentul lucrului bine făcut, oricum era clar că înţelesese lecţia. Au plecat liniştiţi, deşi în inima lui Giovanni parcă plutea o presimţire, parcă simţea el că nu era totul bine şi avea să se întâmple ceva, treaba asta n-avea să se termine bine. I-a lăsat pe oamenii şefului în oraş, apoi a condus singur vreo două ore şi s-a frământat. Abena îl suna continuu, parcă şi ea ştia că se întâmplase ceva. Într-un târziu, speriat de gândul că poate omorâse pe cineva, s-a întors cu maşina exact în locul de la marginea autostrăzii unde îl lăsaseră pe omul cu aprozarul. A găsit o baltă de sânge, apoi urme, apoi o mogâldeaţă ghemuită sub parapet. Nu mai sufla. Giovanni s-a aşezat lângă el pe pietriş. Meritau banii lui să ia o viaţă de om? Chiar până acolo ajunsese? Se crăpa de ziuă. S-a ridicat, a împins cadavrul cu piciorul în şanţul de scurgere de lângă parcare şi a plecat acasă. Oricum nu mai era nimic de făcut, nu mai rămânea decât să se roage să nu fie prins.

I-a povestit Abenei ce se întâmplase, i-a spus toată tărăşenia de-a fir a păr. Ea l-a înţeles, ca întotdeauna, sigur că înţelegea că făcea toate lucrurile alea pentru ea şi pentru copil, nu de dragul de a le face. Apoi s-a culcat şi a dormit un somn ca de plumb, dar peste vreo cinci zile şeful l-a sunat şi i-a spus să vină până la el, aveau de vorbit câteva lucruri. A încercat să amâne pe a doua zi, dar i s-a spus clar să lase tot şi să se ducă atunci. La vilă, contrar obiceiului, erau mai mulţi oameni. Şeful l-a chemat la el în birou şi i-a spus că e căutat pentru omor împreună cu ceilalţi băieţi, cumva lucrurile luaseră o întorsătură urâtă şi trebuia să se gândească ce va face. A tăcut câteva minute, apoi a spus: Voi tăcea, aşa cum trebuie. Şeful l-a bătut pe umăr şi l-a condus în camera mare, unde erau capii cei mari. L-a lăudat şi a cerut să fie protejat, era de-al lor acum. Toate privirile îl înconjurau cu simpatie, apoi unul dintre capi i-a vorbit şi i-a spus să-şi ia nevasta şi să vină în oraşul lui o vreme, până se linişteau lucrurile. Avea să fie protejat acolo, nimeni n-avea să se atingă de el. Între timp, oamenii de aici calmau lucrurile. De obicei nu dura mult, câteva luni de zile. A sunat-o pe Abena, într-o oră cineva venea să o ia de acasă. La întrebările ei agitate, i-a răspuns sec să nu ia nimic, să se urce în maşină şi să aibă grijă să încuie bine casa. Nu era nevoie de nimic. A stat şi a aşteptat-o vreo oră şi jumătate cu motorul pornit şi cu inima-n piciorul cu care, din când în când, mai apăsa acceleraţia. Scăpase o dată de închisoare ca prin minune, atunci măcar se apărase, dar acum se temea. Pentru că, de data asta, avea ce pierde. El muncise pentru banii şi casa lui, pentru toate lucrurile adunate, iar o condamnare ar fi fost cel mai rău lucru din lume. Nu, mai bine murea, el nu stătea douăzeci de ani în puşcărie, nu putea suporta gândul ăsta. Când a apărut Abena, au lăsat maşina ei în garajul şefului şi au pornit spre insulă. Un drum lung, de vreo cinci sute de kilometri, dar părea să fie singura soluţie. Să se ascundă, să-şi piardă urma, să nu mai existe o vreme şi totul o să fie bine, aşa i se spusese.

Au ajuns acolo noaptea, au fost cazaţi într-o căsuţă şi, spre mirarea lor, nimeni nu i-a întrebat niciodată în acel sătuc de unde veneau, cum îi chema sau ce era cu ei; au fost acceptaţi ca oaspeţi ai familiei la care fuseseră găzduiţi fără nicio întrebare, ca şi cum ar fi fost cel mai simplu lucru din lume. Două luni mai târziu li s-a născut şi fiul, botezat Roberto şi născut de omul la care locuiau. Giovanni se integrase perfect în noua familie. Făcea aceleaşi lucruri ca şi înainte, doar că în alt loc. Niciodată nu s-ar fi gândit că lucrurile stau la fel peste tot în lumea asta, trebuie doar să

cunoşti oamenii potriviţi. În tot acest timp amenajările casei de lângă Roma continuaseră ca de obicei, un prieten se ocupa în locul lor. Iar el, urmărit de poliţie pentru două cazuri diferite de pe acum, făcea aceleaşi treburi şi câştiga chiar mai bine ca înainte. Învăţa că banii nemunciţi vin cel mai uşor şi oamenii cinstiţi nu sunt de încredere. Câştiga acum două salarii, unul de la Roma şi unul de la noul patron. Reuşea chiar să continue construcţia la casa din ţară, totul mergea minunat şi aproape că uitase că era urmărit pentru crimă şi putea face peste douăzeci de ani de închisoare. Însă, în acea perioadă, şi-a stabilit un principiu: nu avea să mai omoare pe nimeni, niciodată.

În celălalt loc, cu o spaimă perpetuă

Lui O.

Dragă prietene,

De la ultima noastră discuţie să tot fi trecut vreo lună, dar se pare că au rămas câteva lucruri de lămurit şi cred că e timpul să facem asta, deşi am înţeles foarte bine din ceea ce spuneai că alegi să ridici la rang de principiu ceea ce spui şi să nu laşi loc de interpretare în ceea ce susţii; însă eu, cum bine ştii, sunt mai tolerant şi aleg să-ţi transmit în scris ceea ce cred, nu ar avea niciun sens să ne certăm pentru atâta lucru şi câteva idei divergente nu îmi par suficiente pentru a deplasa spre negativ o prietenie atât de durabilă şi atât de promiţătoare, deci mai cinstit ar fi să-ţi spun că toată insistenţa asupra necesităţii discuţiei despre *Zeitgeist* mie nu îmi pare atât de arzătoare, ba chiar aş putea să o las deoparte şi să încerc să o uit fără să o combat, dar nu aşa se fac lucrurile şi simt că ai rămâne dezamăgit în lipsa unor lămuriri suplimentare. Ştiu, toată discuţia noastră a plecat de la ceea ce numeai *evidenţă*, de la faptul că literatura, dacă am înţeles eu bine, trebuie cu necesitate să reflecte starea lumii în care trăim şi, pe cât posibil, să o critice, fie că face asta prin ironie, fie în registrul exagerării. Dar, pentru aceasta, nu ar fi mai simplu oare să reeditäm *1984* în fiecare an şi să-l recomandăm ca pe o lectură necesară, dacă nu chiar esenţială pentru înţelegerea lumii? Nu ar fi mai simplu să admitem că, la urma urmelor, toate regimurile acestea totalitare de care facem atâta caz sunt foarte puţin diferite între ele, dacă nu cumva sunt identice? Nu ar fi mai uşor să notăm că fundamentalismul religios e un fenomen accidental, iar credincioşii ceilalţi nu au nicio vină, în loc să refacem, de fiecare dată, un lanţ de acuzaţii şi presupuneri care de care mai violente? Cu ce ne ajută să dăm vina pe unii şi pe alţii, să creăm metafore care mai de care mai luxuriante ale violenţei, să punem ironia să aleagă în locul raţiunii, dacă e evident chiar şi la o privire sumară asupra situaţiei că, de un secol încoace, terorismul îşi face de cap şi a devenit o obişnuinţă a lumii în care trăim să vedem la televizor copii morţi, oraşe demolate de bombardamente, portavioane care defilează *en*

fanfare, submarine gata să ne sfârtece pe toţi la o apăsare de buton – cu atât mai periculoase, cu cât sunt mai invizibile –, avioane care zboară peste noi toţi, gata să ne facă praf şi pulbere, atâtea şi atâtea atrocităţi devenite azi atât de obişnuite, atât de banale? Cu alte cuvinte, tot ceea ce s-ar presupune că intră sub imperiul acestui *Zeitgeist* atât de detestabil pare să facă, într-un fel sau altul, parte din categoria urâtului. Un urât, aş sublinia, repetitiv? Un urât care, deja, nu mai are nevoie de (alte) descrieri?

Lăsând pe mai încolo întrebările, sfatul tău de a publica degrabă micile mele încercări literare pare uşor de urmat, însă mă tem mult de vreo dezamăgire. Îmi e greu, să-ţi spun sincer, să mă despart de ideea de manuscris – idee pe care am ajuns să o preţuiesc mai mult decât trebuie, poate. Nu pot să nu întreb: oare opera finită, închisă între paginile unei cărţi, nu e tocmai sfârşitul cărţii? Parafrazând, sunt sigur că nu e nevoie de citat, nu m-aş pune eu în situaţia de a proclama, complet pe dos, sfârşitul scrisului şi începutul cărţii? Poate că valoarea de care vorbeşti tu nici nu ar putea exista, la limită, în afara temei manuscrisului. Tot farmecul s-ar pierde şi am ajunge în situaţia în care, în loc să lăudăm devenirea, am deplânge starea de *hybris* a celor ce stau să se facă. Desigur, o carte ar putea fi o contribuţie la destinul literelor, dar ar frânge destinul meu. Odată expusă, odată spusă, tematica micilor lucruri pe care le spun eu ar cădea în desuetudine şi în scurt timp s-ar devaloriza, preluată şi discutată în atâtea feluri încât şi-ar pierde sensul ei primar, acela al încercării. Apoi, ştiu bine câteva realităţi pe care mi le-ai spus şi am toate motivele să cred că voi fi refuzat iarăşi şi iarăşi de către editori, că mi se va spune să mai aştept, să mai încerc, să mai sap pe filonul pe care l-am descoperit până ce cartea mea va căpăta un caracter unitar; lucru cu care, ştii bine, nu aş putea fi de acord. Voi încerca însă să-ţi fac pe plac. În câteva luni îţi voi trimite câteva sute de pagini închegate din ceea ce ar putea fi cartea aceasta primă, oricât de dificilă mi s-ar părea acum această încercare de a aşeza sub imperiul logicii ceea ce niciodată nu a fost gândit aşa. Să nu ne grăbim, însă. Sunt sigur că în procesul acesta de trecere dinspre manuscris spre propunere finită se vor strecura alte şi alte poveşti care, la rândul lor, vor cere timp pentru a fi spuse. Aproape mă tem să nu scriu altceva în timpul redactării. Am un sentiment ciudat că voi fi nevoit să modific atâtea lucruri şi să ascund atât de multe idei încât, atunci când vei primi documentul de la mine, el nu va mai semăna cu fragmentele de acum şi discuţia noastră, menită de la bun început unui dezechilibru

constant şi lipsită de orice posibilă concluzie, o va lua de la capăt cu reînnoită putere.

Dar divaghez (şi cât de drag îmi e acest cuvânt!). Chiar dacă voi face o carte, nu voi accepta nici în ruptul capului să pun în ea acel odios *Zeitgeist*, nu-mi voi înmuia vârfurile degetelor în urâtul istoriei. Mai degrabă aş fi dispus să fac o anti-istorie, o apologie a lipsei sensului celor ce se întâmplă în lume. Aş fi mai înclinat să ridic haosul la rang de principiu şi să înţeleg toată istoria ca pe o interpretare *voită* a lucrurilor, ca pe o înţelegere cel puţin *tendenţioasă* a puterii. Cred prea mult în ideea de stil şi în minunatul ei corolar, anume gratuitatea operei literare, ca să devin şi eu un biet comentator al timpurilor pe care le trăiesc. Mai ales că, trebuie să o mai spun o dată, toată povestea totalitarismului de pe vagile noastre meleaguri m-a prins prea necopt, prea copil. Eu şi generaţia mea nu am fost loviţi în niciun fel de meandrele puterii, nu am fost afectaţi cu aproape nimic. Răul e pentru noi o poveste de adormit copii, răul despre care citim de atâţia ani e doar o poveste pentru care nu vom putea niciodată să băgăm mâna în foc. Suntem deja confruntaţi cu o specie de mitologie şi, fără să exagerăm, suntem uşor agresaţi de prezenţa aproape ubicuă a unor poveşti pe care le citim repetitiv, aproape obsesiv, de la o carte la alta. Lectura a devenit obositoare, detaliile deja nu mai contează şi sunt convins că într-o zi cineva va reuşi să scrie o carte care va dubla fără rest o altă carte deja publicată, spunând exact aceeaşi poveste. Şi atunci voi râde, mă voi tăvăli pe jos cu piciorul fotoliului în braţe şi îţi voi spune că am avut dreptate şi eram dinainte un vizionar, doar că lumea nu avea nevoie de profeţi şi asta a fost.

Revenind, tema cărţii pe care o voi face încă nu mi se revelează pe deplin. Aici ar fi marele impas, de aici ar trebui poate să pornească istoria ei, dublul interpretării. Oricât ar părea de ciudat însă, mă mândresc cu faptul că nu am o temă clară şi că nu pot spune cu nicio limpezime despre ce e vorba. Aici locuieşte un vis al meu, aici e *locul locuirii*: în a nu şti cu siguranţă despre ce e vorba, în instalarea unei incertitudini care, asemeni oricărui viitor, va traversa fiecare literă a cărţii şi o va amplifica, aproape clarificând lucrurile. Aş fi atât de mândru dacă, după ultima literă, nimic nu ar fi cu o iotă mai clar decât la început. Dacă, după ce voi fi rezolvat infinitele probleme tehnice ale continuităţii, mă voi lovi de haosul ideilor, voi dansa şi voi cânta şi voi aştepta să se producă dezastrul; abia atunci lucrurile vor lua o întorsătură bună, cu adevărat bună şi demnă de sensul oricărui scris. Dacă, aşa cum spuneam în altă parte, soarta

cărţii e să nu aibă nicio soartă, atunci aici ar trebui să fie şi scopul meu. În a nu spune, în a nu verbaliza tema centrală. Şi nu pentru că nu vreau, ci pentru că efectiv nu pot, totul se petrece sub forma incertă a unei revelaţii.

Dar timpul mă opreşte să-ţi mai spun acum despre acestea. E dimineaţă deja şi trebuie să-mi văd de ale mele, trebuie să muncesc, altfel nu aş avea din ce trăi.

#

Cea mai bună idee azi-mâine, în perioada asta tulbure şi contaminată politic, e să scrii fără să mai semnezi. Nu sub pseudonim, nu, ai expune un nume fals aceloraşi injurii pe care le primeşte şi numele real. Nu, deci. Scrie fără nume, lasă textul să trăiască singur, să se reprezinte singur, să moară singur dacă e cazul. Ce sens mai are să pui două sau trei cuvinte în capătul textului? Ca să ce? Abia atunci ar deveni minunat, când am putea vorbi despre o carte fără să putem să-i dăm nicio implicaţie, când am putea vorbi despre text ca atare, fără să-l atribuim cuiva. „Uite, dom'ne, cartea aia e bună pentru că… sau e rea pentru că…", am spune, păstrând o tradiţie a sentimentului şi ideilor induse de o carte, de câteva cărţi, cele pe care le ţinem minte chiar şi atunci când se instalează lapsusul şi nu mai ştim nimic despre numele autorului sau titlul cărţii. Ştiu, e împotriva oricărei tradiţii, nu aşa funcţionează. Exemple sunt în literatură vreo câteva, chiar dacă anonimatul nu a fost complet şi uneori au mai scăpat informaţii. Dar ar trebui să fie o practică dusă la extrem şi asumată, de exemplu, să faci o revistă în care niciun text (indiferent de natura lui, y compris *critică) să nu fie semnat. Uite un proiect foarte viabil, chiar dacă pare un simplu amuzament. Să ne gândim la el.*

Am revenit, iată, după ceva vreme. Ştiu, ar fi trebuit ca lucrurile să se lege pe perioade mai scurte de timp, dar nu am pretenţia de a înţelege conceptul ăsta atât de alunecos, atât de gol de orice însemnătate. Ce crezi că poate fi timpul, ce pot înţelege eu din el de vreme ce am renunţat la orice fel de legături sociale şi îmi petrec timpul exclusiv la birou şi acasă? E un timp care nici măcar nu există, nici măcar nu mai serveşte pentru a măsura ceva. La birou, munca şi nervii. Acasă, micile sarcini zilnice şi scrisul, atât cât putem numi scris ce fac şi desfac eu în fiecare zi. Opera asta mereu

incompletă cu care mă lupt de atâţia ani, încât am renunţat să mai consider că ar putea avea vreodată un final. Zice Roth undeva: „Extraordinarul e garantat. Banalitatea e la mare căutare“ şi, sincer, nu ştiu unde vede el chestia asta. Nu am trăit niciodată în viaţa asta nimic extraordinar, totul a fost mereu de o banalitate atât de covârşitoare, încât am ajuns să nesocotesc până şi lucrurile simple şi să le egalez cu zero, deşi sunt sigur că acolo stă cheia existenţei. Pentru mine, extraordinarul se petrece atunci când mai descopăr vreo carte bună sau, de bine, de rău, câinele mă ascultă când îl scot la plimbare şi nu se întinde în mijlocul străzii încercând să obţină o nouă şi atât de des cedată excursie la locul de joacă; extraordinare mi se par momentele când nu mă trezesc cu noaptea în cap, când plouă, când afară bate vreun vânt mai puternic şi se trânteşte câte un geam, când găsesc în cutia poştală ceva nou, cum ar fi o reclamă la pizza sau un voucher de cumpărături; pe scurt, extraordinarul pentru mine apare atunci când ceva, orice, din exterior vine să-mi perturbe existenţa şi aduce cu el ceva nou, un element neprevăzut. Probabil extraordinarul meu stă numai în lucruri banale, dar aşa e viaţa mea şi nu am cum să schimb ceva, sunt pe de o parte prea comod, pe de altă parte prea fricos.

Dar să lăsăm minunatele aventuri ale vieţii mele, nu de asta voiam să-ţi scriu şi mă tem că dintr-o divagaţie în alta nu voi reuşi niciodată să ajung la subiect. Ceea ce voiam să spun aici ţine, de fapt, de intimitatea textului. De vocea pe care se spune el, dacă *se spune* e o expresie potrivită aici. Citim în mod constant despre abordările subiectivă şi obiectivă, ba chiar unii ţin să ne facă să credem că există voci narative asimilabile persoanelor gramaticale. Pot fi de acord că, pentru convenţie şi de dragul ei, trebuie să numim într-un fel sau în altul modul în care se adresează un autor. Pot chiar să fiu de acord cu o distincţie aşa-zis auctorială, dar fac asta numai pentru a fi pe placul teoriei, nu din convingere. Pentru că, tot stând în faţa acestei tastaturi şi gândindu-mă, mi-am dat seama că, de fapt, există o singură persoană a scrierii unui text, anume persoana întâi. Toate textele, indiferent de o relativă şi întotdeauna secundară codificare, vin de fapt dintr-o instanţă care nu scrie, vin dintr-o voce internă a autorului care, prima, codifică fenomenele descrise în text, separându-le în anumite limbaje. Acea voce, încă nescrisă şi cu atât mai puţin rostită, e vocea care impune textul, cea care îl dictează şi care decide în ce direcţie se va îndrepta el. Astfel, fie că vorbim despre o voce descriptivă sau adresativă, pentru a spune pe nume instanţelor diferite de persoana întâi, mărcile ei sunt doar vectori *adăugaţi* în timpul redactării, nicidecum

instanţe ale vocii primare, cea care *face* textul să fie. Vocea care face literatura e întotdeauna anterioară limbajului clar, definit gramatical. Ea e ca o lavă nediferenţiată din care mai apoi, prin intermediul semanticii şi gramaticii, se naşte ceea ce numim – atât de impropriu uneori – textul. Şi, apropo de asta, îţi ataşez cincizeci de pagini din carte, aşa cum ai cerut. Poate vreunul dintre prietenii tăi editori va dori să arunce o privire, deşi sunt destul de reticent în această privinţă. Tu eşti prea aproape de *mainstream* şi eu sunt, în cazul cel mai bun, un debutant. Nu cred că se vor găsi doritori să citească elucubraţiile cuprinse în acele pagini, ar fi chiar ciudat să vrea să o facă. Aceleaşi pagini le voi trimite şi eu, de pe o adresă oarecare de e-mail.

Da, am uneori momente ca acestea când mă las cuprins de vanitate, de dorinţa de a-mi vedea textul publicat. Într-o seară, cuprins de un acces incredibil de narcisism, am tehnoredactat la repezeală câteva secvenţe de text şi le-am printat, apoi le-am capsat cu grijă astfel încât să pară o carte. Am făcut chiar şi un fel de copertă, desenată de mână, ba am inventat şi ceva texte mici pentru coperta a patra şi am stat şi m-am uitat lung la opera mea pusă sub formă tipărită până ce, ruşinat peste măsură de gestul meu şi aproape terorizat de ideea că m-ar putea surprinde cineva, am luat repede obiectul şi l-am aruncat la coşul de gunoi, printre alte hârtii. Dar cred că sentimentul tipăririi oficiale ar fi mult diferit şi, recunosc, de la o vreme încoace mă gândesc din ce în ce mai serios să fac pasul şi să ies din anonimatul acesta în care stau de atâţia ani. De când ne cunoaştem noi am tot refuzat ideea, dar iată că am ajuns să cred că nu e aşa de rea. Sigur, vor fi greutăţi, nu cred să fie cel mai simplu lucru din lume să ieşi cu o carte în lumea asta mare, dar promit că de acum înainte voi gândi pozitiv în această direcţie. Aştept de la tine sugestii în legătură cu titlul, ştii că nu sunt în stare de asemenea sinteze şi consider imposibilă o astfel de sarcină.

Lăsând acestea, care oricum nu pot face obiectul unei cărţi (cel puţin nu al uneia de ficţiune), oare nu ar fi util să introduc în paginile la care lucrez ceva care să semene, măcar pe departe, cu un subiect, cum ar fi o căsnicie ratată, un om care-şi caută un job, căutarea unei maşini la mâna a doua, plantarea unui copac în grădină şi refuzul acestuia de a prinde rădăcini, vopsirea unui perete, reparaţia unui computer, lucruri din lumea reală care să apropie, atât cât se poate, un text proiectat pentru lipsa oricărui sens de ceea ce, în mare şi orbiţi de o lipsă de măsură inimaginabilă, oamenii numesc poveste? Poate ar trebui să-ţi spun că, acum mulţi ani, am încercat pe cont propriu să public ceea ce în mintea

mea era o mare carte: o combinaţie dintre o serie nesfârşită de dialoguri şi, la fel ca acum, lipsa oricărui subiect. Era, îţi spun cât pot de sincer, o realizare, un salt stilistic de care încă sunt mândru. Am trimis documentul în diverse locuri, l-am ambalat în câteva referinţe deloc rele, dar niciodată, nici până în ziua de azi, nu am primit vreun răspuns. Nu am renunţat să aştept, niciodată nu aş putea renunţa la a-mi aştepta propria carte, dar ce pot spune e că într-o zi de iarnă rece, foarte rece şi foarte urâtă – potrivită *învrăjbirii* cum alta nicicând nu a fost – am luat tot ceea ce înjghebasem pe colile mele A4 şi, cernit, scandând nu furia, ci dezgustul, le-am făcut loc în ghena de gunoi, cu zâmbetul plin de înţelegere al celui care, nebun şi rupt de lume, îşi îngroapă copilul. Apoi, în acel frig şi bătut de vânt, am rememorat, aşezat pe năprasnicul asfalt, toată dragostea pe care o pusesem în munca la acel lucru de care nimeni nu voia să ştie. Printr-o bizarerie a sorţii, sunt sigur, manuscrisul încă trebuie să zacă în dosarul lui pe raftul vreunei edituri, prăfuit şi uitat, cu literele aproape şterse şi cu aceeaşi antipunctuaţie la care am lucrat atâţia ani de zile. Atunci am murit puţin, în acea zi, aşezat pe recele şi necruţătorul asfalt murdar din preajma ghenei, tăvălindu-mă şi jelind şi smulgându-mi părul din cap, Ahile gata să cedeze în faţa sorţii, am jurat să nu mai încerc niciodată să fac din lucrurile mele bătaia de joc a cuiva. Nu pot încă să spun doliul, nu-l pot spune în poveste pentru că nu s-a sfârşit, pentru că reverberaţiile acelui lucru încă stau cu mine în dimineţile mele singuratice, dar ştiu că va veni ziua în care, orbit de ceva, voi reuşi să plâng pe acest subiect şi totul, tot ceea ce numesc eu viaţă, va intra într-o eră a păcii.

Iată-mă psihanalizând, iată-mă încercând să-ţi explic de ce sunt aşa de cernit şi de unde deznădejdea şi plictisul, de unde neîncrederea şi, până la urmă, răceala faţă de forma tipărită a cărţii. Sper ca tu să poţi înţelege spaţiul în care se desfăşoară acest lucru, sper să găseşti un răspuns potrivit pentru întrebarea care a deschis această mică divagaţie. Să dau un subiect cărţii, sau nu?

#

Cu trecerea timpului nu poţi să fii decât obişnuit, nu e nimic mai natural pe lumea asta decât să te priveşti în oglindă, de la an la an, şi să-ţi dai seama (deşi e în firea lucrurilor să vrei să rămâi inconştient) că te-ai schimbat un pic, imperceptibil, doar un pic, şi parcă toată lumea se

condensează în acele mici liniuţe de pe faţă, în cele câteva fire de păr albite în jurul tâmplelor, în rictusul care ia locul zâmbetului, în mâinile care şi-au pierdut netezimea de altădată şi în forma uşor curbată a abdomenului, în postura din ce în ce mai gârbovită, de parcă de la an la an ai căra un lucru din ce în ce mai greu, din ce în ce mai apăsător. Dar de ce îţi spun astea şi de ce încep aşa o scrisoare, te vei întreba. De ce bat câmpii? De ce nu spun lucrurilor pe nume şi nu te întreb, disperat? Pentru că nu asta mi se pare important azi şi oricum nu a fost nimic important în ultima lună, motiv pentru care nici nu am revenit cu vreo scrisoare.

Important mi se pare să-ţi vorbesc, fără întârziere, despre tema cea mai importantă, de la distanţă, despre care îţi pot vorbi. Sigur, nu poate fi vorba decât despre tragic şi astfel ne întoarcem la discuţia noastră iniţială, la *Zeitgeist* şi la toate implicaţiile lui, atât de puţine în realitate. De la o vreme mi se pare că tragicul începe să se devalorizeze, că undeva în ţesătura lui naturală s-a strecurat atât de mult din realitatea înconjurătoare încât nu mai putem face distincţia clară între estetic şi trăit, pur şi simplu linia de demarcaţie între ele pare să se epuizeze pe zi ce trece şi mă îngrijorez până în punctul în care, chiar dacă aş apela în sfârşit la varianta cea mai bună de a-mi încheia socotelile cu lumea, îmi dau seama că aş face-o atât de puţin estetic, încât mai amân. Moartea, oricum, e o banalitate azi. Când, dis-de-dimineaţă, deschid ştirile şi în primele cinci minute aflu că au murit încă zece sau cincizeci sau o sută de oameni cine ştie pe unde, nu pot decât să cred că nu moartea ar putea spune tragicul lumii în care trăim. Nici măcar nu mai e percepută ca o tragedie, ne-am obişnuit până şi cu imaginile cu oameni sfârtecaţi, cu copiii înecaţi, cu oraşele transformate în moloz, cu cadrele în care, dintre sfărâmături, ies membre carbonizate. Toate acestea, acum, ne sunt familiare. Nu ar mai putea provoca mila şi cu atât mai puţin groaza, deci ar trebui să regândim orice formă a tragicului, astfel încât el să nu mai fie axat pe cele două cuvinte care l-au descris pe parcursul istoriei, atât cât o cunoaştem. Iar dacă moartea sau suferinţa nu spun tragicul, dacă acestea două au devenit o banalitate a ştirilor zilnice, rămâne să mă întreb ce ar putea să-l spună. Poate sărăcia, aşa am crezut o vreme. Poate că, mi-am zis, diferenţele uriaşe de nivel de trai, iar oamenii de la marginea societăţii pot da seamă de subiectul meu. Dar, oroare! Sărăcia a devenit, treptat, nu preocupare a celor empatici, ci motiv de discurs triumfalist. E preţioasă doar în măsura în care sporeşte capitalul de imagine al unora sau altora şi în niciun caz nu provoacă mila sau groaza. Am putea crede că boala sau

suferinţa ne sunt mai de ajutor aici, dar nimic mai puţin adevărat. Sunt simple statistici, nimic mai mult. Am văzut toţi, cândva, cum moartea unor tineri într-un club şi suferinţele pe care le-au îndurat au devenit mai degrabă subiecte fierbinţi de ştiri, motive de propagandă, vectori de schimbare politică, dar în niciun caz nu au mişcat inimile oamenilor în felul în care ne-am fi aşteptat. Atâţia cinici au profitat de pe urma acelor evenimente încât, printre toate avantajele tragediei, suferinţa a devenit cel mult o Speranţă. Singurii preocupaţi de ea sunt ştiriştii, nimeni nu mai dă doi bani pe suferinţa celuilalt. Dar poate că nu căutăm unde trebuie, poate că percepţia noastră e influenţată de lucruri azi străine şi nu ştim să percepem micii indicatori ai lumii. Poate tragicul, azi, nu mai ţine de om. Poate ţine de financiar, poate că ar trebui să urmărim mai atent reacţia la căderea burselor şi valurile de comentarii care decurg de acolo. Poate ar trebui să fim atenţi cum, totuşi, sărăcirea celui bogat e tragică, cum distrugerea lucrurilor scumpe devine tragedie. Poate că, deşi niciodată nu vom recunoaşte asta, lumea noastră nu mai e una centrată pe om, nu fiinţa cugetătoare dă măsura locului în care este, ci lucrurile pe care aceeaşi fiinţă le posedă sau controlează. Iar atunci, abia atunci am putea pricepe că tragicul, azi, nu mai ţine de om, ci de lucru. Dispariţia lucrului e tragică, moartea unui om e simplă statistică. Motiv de numărătoare, nicidecum de suferinţă.

Iartă divagaţia de mai sus, nu ştiu de ce întotdeauna simt nevoia să sap pe filonul evidenţelor, chiar nu-mi dau seama de ce încerc să îţi arăt că *Zeitgeist*-ul nu e important, cel puţin nu în forma în care (încă) e propus. El e deliciul iubitorilor de literatură, s-ar putea să ai dreptate în punctul ăsta, dar aceia sunt puţini şi vocea lor, de la o vreme, nu mai înseamnă nimic. Tocmai de aceea cred că trebuie să schimbăm ceva, cred că trebuie să încetăm să mai vorbim despre oameni şi atunci totul va fi minunat, atunci literatura va deveni din nou interesantă şi va face vâlvă, va face săli pline, va extazia o lume întreagă. Sunt convins că, în clipa în care îndrăznim să abandonăm omul şi să scriem tragedia unei burse sau a unui calculator, atingem instantaneu inimile oamenilor. Imaginează-ţi: să scriem povestea unui telefon de ultimă generaţie care-şi pierde treptat funcţiile, al cărui ecran încetează să mai răspundă la atingerea degetelor, care se opreşte şi porneşte de capul lui simulând intrarea şi ieşirea din comă şi moare apoi pe neaşteptate, după toate eforturile de a fi salvat; sau oribila soartă a unei tablete uitate pe blatul de lucru de la bucătărie, suferinţele ei când apa fierbinte din ceainic îi inundă circuitele, ultimul licăr al butonului de start

înainte de stingerea definitivă; ca să nu mai vorbim de soarta cruntă ce loveşte o casă uriaşă, de mii de metri pătraţi, pe care sărăcirea proprietarului o aruncă, inexorabil, înspre ruină: iată, miile de amănunte ale unui loc excesiv de scump vor mişca sufletele oamenilor de o mie de ori mai puternic decât toţi morţii din Alep, suferinţele inimaginabile provocate de degradarea fotoliilor şi a măsuţelor şi a pereţilor şi a piscinelor şi a câtor altor lucruri vor provoca un val de simpatie asemănător cu un tsunami, mii de oameni vor plânge în faţa proprietăţii, îi vor aduce flori, vor intra în depresie şi poate chiar se vor sinucide pentru că lucrurile de acolo îşi vor fi încheiat existenţa. Ştiu, mă crezi nebun, dar epoca lucrurilor a luat de mult locul epocii oamenilor. Iar eu mă voi face profetul ei. Voi scrie direct Apocalipsa, doar că nimic nu va fi tragic în ea. Apocalipsa mea va fi un elogiu, un act de supunere, înţelegerea din urmă a faptului că noi, oamenii, am pierdut lupta şi trebuie să ne retragem. Voi spune, voi spune cu atâtea amănunte această necesitate a capitulării, încât până şi maşinile vor înţelege, vor începe să genereze cod numeric şi ne vor lăsa în pace să murim liniştiţi în lumea noastră slabă şi murdară şi atât de veche, încât nimeni nu va mai şti de unde am venit.

#

Ai binevoit să spui: „*...deşi cu prima parte a enunţului tău sînt, din nefericire, de acord. Epoca oamenilor, în sensul de* homo sapiens *şi* homo sapiens sapiens *e dezagregată, a venit epoca lui* homo festivus *şi a lui* festivus festivus*, ultimul fără «homo», cum zice Muray, epoca dezumanizării euforice, festivaliere, în numele emancipării, progresului, păcii etc.*“

Iar eu: probabil chiar în timp ce scriai aceste cuvinte, chiar în acele câteva zeci de secunde necesare facerii lor, pentru că mă trezisem la o oră aproape impardonabilă, pentru că aşa mă trezesc întotdeauna, sortit unei oboseli de nesuportat, ieşisem cu câinele până afară. De după clădiri însă, au început să apară. La început unul sau doi, nu am fost atent, e un lucru relativ obişnuit ca în zona unde locuiesc eu să fie câini de pripas. Apoi s-au făcut peste zece, unii dintre ei mari, blănoşi, cu ochii strălucind în noapte într-un verde opalescent de care am început să mă tem. Au început să mârâie, să se apropie din ce în ce mai mult de noi, ba chiar să

schiţeze unele mişcări de atac. Nu mi-am pierdut cumpătul, nu e bine să faci aşa ceva, doar am luat scurt câinele şi l-am dus în casă, apoi m-am aşezat lângă fereastra bucătăriei şi i-am urmărit, aşezaţi în grup chiar la uşa mea, aşteptând poate ceva. I-am privit, ochii lor mă fascinau de parcă în parcarea din faţa casei tocmai se născuse o galaxie nouă, una terestră, cea aşteptată. M-am încălţat şi îmbrăcat la loc, am verificat ca totul să fie în regulă în casă în caz că nu mă mai întorceam, să fie cafeaua făcută pe plită, o oarecare ordine în cameră, scrumierele golite, lucrurile obişnuite. Am deschis uşa, ştiind că gestul putea fi unul negrăit de scump şi am ieşit în prag. Ochii lor mă fixau reci, tăcuţi. Apoi au început mârâielile, surde, abia perceptibile, mişcările spre mine, retragerile, obişnuitul dans al războiului dintre vieţuitoare. Am stat neclintit, ochi în ochi cu ei, suflam regulat (trebuie să fi fost foarte frig, scoteam aburi), am stat şi am privit ochii lor sticloşi, aşteptându-mă la orice. Nu mi-am revăzut viaţa, e un mit fals acesta, doar am stat şi am privit încercând să-mi dau seama cum avea să se sfârşească totul. M-am aşezat pe pragul casei, mi-am aprins o ţigară şi am continuat să privesc mişcările ochilor şi ale siluetelor închise la culoare, am ascultat mârâiturile lor şi am înţeles că, într-un fel sau altul, le încălcam teritoriul şi nu făceau decât să încerce să-l apere; nu părea să fie niciun război, cred şi acum că ar fi fost foarte mulţumiţi ca eu să mă fi întors şi să fi plecat, să fi trântit uşa casei în faţa lor şi să-mi fi văzut de ale mele, ca şi cum lumea pe care o apărau ei nu ar fi existat niciodată, încă mai sunt convins că aş fi putut amâna totul printr-un simplu gest, dar nu ar fi fost decât o întârziere a celor ce aveau să se petreacă. Tocmai îţi scrisesem acele rânduri furioase, acele câteva rânduri pentru care probabil nu vei putea niciodată să mă ierţi, tocmai se întâmplase acel lucru şi mă simţeam zdrobit, mă simţeam copleşit de propria-mi îndrăzneală. Matematician al dezastrului, găsisem de cuviinţă să-ţi spun că vocile acelea ale scrisului nu erau decât falsuri şi parcă te supăraseşi, deşi nu ţineai neapărat să o arăţi sau să-mi jigneşti sentimentele în vreun fel, acele impulsuri atât de potrivnice raţiunii. Scriam amândoi o lungă prefaţă, îţi spusesem, şi ciudat era doar faptul că era un început, o introducere care în esenţa ei cea mai esenţială nu anunţa nimic. Şi atunci, brusc, fără să-mi fi anunţat în niciun fel gestul, fără să fi scos măcar un sunet care să le atragă atenţia, m-am ridicat de pe treapta unde stătusem până atunci. Am făcut un pas, doi paşi, trei paşi, până în mijlocul lor, apoi m-am oprit. *No more!* Mârâielile s-au înteţit, parcă mai joase, parcă mai asemănătoare cu uruitul pământului când se mişcă. Parcă mai

tăcute, parcă mai ascunse, anunţând ceva, apoi oprindu-se şi luând-o de la capăt, amânând mereu decizia unui gest din partea lor. M-am aşezat pe cimentul ud, mi-am pus mâinile pe genunchi şi l-am privit fix pe cel mai mare dintre ei, l-am privit dinspre partea mea de noapte cu o intensitate pe care câteva secunde a susţinut-o în partea lui de noapte, care l-a făcut să-şi zburlească frumoasa coamă cenuşie, apoi am văzut cum ochii lui, ca un metal negru, au început să se mişte: căuta parcă un ajutor, nu părea în largul lui, apoi ochii s-au îndepărtat puţin de mine şi s-au apropiat de pământ, încet, încet, parcă nu ar fi vrut în niciun fel să mă sperie sau înfurie. Luasem locul lui în haită şi toată constelaţia de ochi strălucitori s-a apropiat de pământ, iar în faţa casei s-a aşezat, întunecată, o tăcere mare şi plină de înţeles. Am întins mâna spre el, s-a apropiat târâş şi parcă speriat, l-am mângâiat pe coamă şi am simţit, preţ de o fracţiune de secundă, ochii umezi ai înfrângerii – sau poate mi s-a părut. M-am ridicat apoi, m-am ridicat brusc şi fără niciun avertisment, iar ei s-au ridicat toţi odată cu mine, de parcă mişcarea mea li s-ar fi transmis şi lor, de parcă impulsul transmis muşchilor mei li s-ar fi transmis şi lor în aceeaşi fracţiune de secundă. Am pornit spre colţul străzii, paşii lor m-au urmat fără nicio ezitare. M-am oprit, s-au oprit şi ei. O asemenea formă de imitaţie nu mai văzusem, nu-mi dădeam seama deloc cum de îmi ghiceau orice mişcare aproape în secunda în care ea se petrecea. Am mers tăcut, drept, câteva zeci de paşi, apoi m-am întors spre casă şi, înainte de a intra, i-am izgonit pe toţi. Am mârâit la ei, mi-am arătat bruma mea de colţi şi toţi au fugit care-ncotro, speriaţi. Gestul fusese făcut, asigurasem siguranţa câinelui meu şi eram sigur că nu aveau să se mai întoarcă, ori i-aş fi pedepsit exemplar măcar pe câţiva dintre ei.

Apoi am intrat în casă, am aprins lumina mică din bucătărie şi m-am năpustit asupra tastaturii, sigur că puteam descrie scena care tocmai se petrecuse într-un regim alegoric sau de altă natură. Însă, ciudat – pentru că nu trecuseră nici câteva minute de la experienţă –, parcă nu-mi aminteam nimic şi totul era estompat, nimic nu voia să se aşeze în ceva care să semene a scris. Am dat vina pe liniştea întunecată care se coborâse în faţa casei, eram sigur că trecerea prin ea îmi ştersese amintirile, le făcuse difuze. În fereastra în care conversam stăteau replicile tale, liniştite şi deloc ameninţătoare, poate că liniştea aceea atotcuprinzătoare le influenţase şi pe ele.

M-am aşezat totuşi şi ţi-am scris epistola de mai sus, dar nu am trimis-o. Între timp, amintirile mele au revenit şi ea îţi

parvine modificată, scrisă la mâna a doua, refăcută. Iartă îndrăzneala refacerii textului, dar am crezut că e mai bine să ştii ce s-a întâmplat şi să nu mă învinovăţeşti pentru vreo lipsă de sinceritate care, oricum, nu mă caracterizează. De fapt, între aceste mici momente, în pauzele pe care cu siguranţă le-ai citit, au stat tot timpul alte amintiri, alte momente, alte lucruri despre care nu ştiu dacă trebuie să vorbesc aici. Nu ştiu dacă viaţa mea interesează în asemenea măsură în aceste discuţii, dar e cert că momentul când am ieşit singur în faţa haitei de câini a avut legătură cu un alt moment, unul pe care m-am străduit ani de zile să-l uit, fără niciun rezultat.

Ajunsesem în ţara aceea aproape din întâmplare, încercând să rup câte ceva din obiceiurile proaste care au făcut din mine, în cele din urmă, un infirm. Trăiam pe străzi, dormeam la o margine de drum sub un celofan, munceam pe unde apucam pe sume atât de mici, încât doar un miracol mă putea aşeza în rândul oamenilor. Într-o zi, după ce despachetasem câteva mii de CD-uri şi reviste într-un subsol, ba nu, erau cărţi despre Maria Callas cu CD-uri cadou, mi-am luat un bax de cutii de bere şi am băut singur, evident, în Trastevere. Am mai luat un bax, eram atât de furios pe viaţa mea încât nu reuşeam deloc să mă îmbăt. Am stat şi am construit un plan, tot ce voiam era să mă întorc în ţară şi să încerc să o iau de la capăt, oricât de greu ar fi fost. Aveam un prieten undeva într-un sat, la vreo cincizeci de kilometri distanţă, aşa că m-am hotărât să-l vizitez şi să bem împreună în acea noapte. Am umplut rucsacul cu băutură ieftină, am urcat în tren şi, ca de obicei, am privit câmpurile ca pe singura casă imaginabilă. Întotdeauna am iubit câmpul deschis, dar parcă ţi-am mai spus asta. La un moment dat e clar că am adormit cu rucsacul sub cap, răpus subit de lentoarea zilei de muncă şi de căldura din tren. Când m-am trezit eram singur pe banchetă, era noapte şi trenul părea să stea nemişcat într-un loc pe care nu mi-l puteam imagina deloc. Mi-am adunat rucsacul de pe jos, m-am ridicat şi am forţat uşa închisă a trenului. Peronul era pustiu, dar în depărtare se vedea o gară slab luminată. Şi atunci s-a întâmplat: de sub tren şi de pe liniile vecine, au început să apară. La început doi-trei, nimic îngrijorător, mi-am zis că nu avea să se întâmple nimic. Apoi s-au înmulţit, erau zeci de câini de pripas şi toţi mergeau foarte aproape de mine, aproape le simţeam respiraţiile calde şi înfometate. M-am speriat, am vrut să grăbesc pasul pentru a ajunge măcar în gară, dar mi-am luat repede seama şi am încetinit. Apoi au început să mârâie, să se apropie, să sară la mine. Frica îmi

pusese un ghem de sânge în gât, dar ştiam că trebuia să ajung cu orice preţ la clădirea din faţa mea, de care mă mai despărţeau abia câteva sute de metri. Au început brusc să mă muşte, să sară pe mine. Am lovit în stânga şi în dreapta, în faţă şi în spate, am lovit cu spaima omului care ştia că poate muri, am luptat cu ei şi ei au luptat cu mine, iar în tot acel timp m-am apropiat de gară: eram atât de muşcat, atât de zdrelit pe picioare, atât de rănit, dar cumva reuşeam să mă apropii şi, într-un moment de răscruce pentru mine, un angajat de noapte a văzut ce se petrecea pe peronul slab luminat. Oamenii au ieşit din clădire, au împrăştiat câinii, m-au ridicat de unde lipsa adrenalinei mă trântise într-un final, de pe dala de ciment pe care o ţineam în braţe, şi au chemat ajutoare. De acolo povestea e cunoscută, dar voiam doar să subliniez că unele lucruri nu se pot uita, că timpul, dacă e să-l socotim atent, nu e atât de consecutiv cum pare, nu, timpul e de fapt o alăturare simultană de fapte şi totul se desfăşoară doar în memorie, doar la prezent. Ştiu, pare absurd, dar trăiesc cu convingerea că singurul prezent al nostru stă în memorie, iar trecutul şi viitorul pur şi simplu nu există. De unde să iei cronologia, cum să o apuci şi să o arăţi, dacă e clar că totul e o formă de ficţiune, că realitatea e mereu invadată de amintiri şi, practic, nimic nu se arată sub forma simplului prezent, nimic nu e aici-şi-acum, ci, mai degrabă, totul e amintirea unor fapte, chiar dacă ele se vor fi petrecut cu o fracţiune de secundă înainte. Şi de aceea, poate, eu am rămas marcat de acea noapte, de fapt de repercusiunile ei asupra vieţii mele. E drept, la spital am fost tratat bine şi acei oameni s-au străduit să mă pună înapoi pe picioare, dar e limpede acum, la atâta timp după, că nu le-a ieşit întru totul, iar eu nu ştiu ce vreau să uit mai repede: săptămânile de agonie la pat şi apoi în căruciorul cu rotile, toată acea perioadă tulbure în care nu-mi era încă limpede dacă mai aveam vreodată să merg pe picioarele mele, cu chinul primelor încercări şi cu depresia din care nu am reuşit să ies ani de zile, sau infinita agonie a infirmităţii, anxietatea, dorul de moarte care derivă, parcă dintotdeauna, din fiecare pas şchiopătat pe care îl fac.

Pentru că, vezi tu, ca să înţelegi de ce uneori scriu aşa şi îţi trimit acele pasaje pline de dureri care nu ar trebui să existe, care ar trebui să fie cumva şterse din istoria umanităţii, eu ştiu că fac toate aceste gesturi ca urmare a unei anxietăţi care în mintea mea a ocupat de mult locul timpului, care generează un alt fel de existenţă şi nu se lasă ştearsă de nimic, e partea ubicuă a personalităţii mele, e locul din care fug şi în care mă întorc întotdeauna, negreşit, aşa cum un

criminal, mai devreme sau mai târziu, se va întoarce la locul crimei pentru a mai simţi o dată mirosul victimei sale. Anxietatea mea e copia acelui loc din gara al cărei nume nu mi-l amintesc, e cumva umbra în care eu, puţinul om pe care îl ştii, luptam cu haita de câini şi încercam să-mi salvez viaţa. Or, de aici, indiferent cât de mult am ţine să limpezim lucrurile, nu se poate naşte nicio operă a fericirii perpetue, ba chiar mă tem că de aici nu pot extrage nici măcar un zâmbet sfios, un zâmbet al aducerii aminte împăcate şi senine. Şi poate tocmai de aceea nu vom găsi îngăduinţă pentru cartea la care fac şi desfac, pentru că ea nu descrie umanul, ea nu spune o poveste recognoscibilă, pipăibilă, ci spune mai degrabă amintirile unui om care, foarte multă vreme, nu a mai vrut să trăiască în această lume. Ea spune existenţa la limită, acolo unde ea e *îngăduită*, nicidecum dorită sau celebrată în vreun fel.

Închei aici, mă tem să nu te deprim cu aceste amintiri ale mele.

#

Mi-am dat seama, în penumbra acestei dimineţi, că de fapt îţi scriu aceste scrisori (dintre care multe, probabil, nu vor fi expediate niciodată) pentru că această tastatură, aceste idei, aceste mici frânturi de vise sunt singurele lucruri care mă leagă de lumea reală, de corpul mare şi uriaş şi străin al celor pe care îi putem numi generic oameni, în lipsa unui cuvânt mai sugestiv. Sunt ani de zile de când, dincolo de slujba mea şi de viaţa casnică, nu am ieşit niciodată în lume, nu am interacţionat, nu m-am bucurat şi nu m-am întristat pentru că aşa a fost să fie, pentru că. Singurătatea mea nu e motiv de plâns, nu, hai să nu cădem în tragic, singurătatea aceasta nu e nimic mai mult decât alegerea celui care nu înţelege lucrurile simple şi palpabile, a celui care nu salută vecinii şi nu participă la sărbători, a celui care, departe de a fi mort din punct de vedere social, a ales să ignore societatea şi să o trateze ca pe ultima dintre necesităţi. Am ajuns, în atâta vreme, să tratez lumea ca pe o boală cronică pe care de la o vreme nu o mai îngrijeşti. Ştii că ea te macină pe dinăuntru, ştii că la un moment dat va erupe şi nu va fi bine, dar, atâta vreme cât semnele dezastrului nu sunt evidente, uiţi. Şi asta am făcut şi eu, am început să uit, să trec cu vederea, să mă îndepărtez fără a face niciun gest, doar prin deplasarea atenţiei. Mi-am limitat contactul cu lumea la fluxurile de ştiri

şi la literatură, nu am mai ieşit, am rărit discuţiile telefonice până ce ele au dispărut şi, astfel, extracţia lumii din viaţa mea nu a fost un proces dureros, nu a fost o tragedie; nu m-am simţit niciodată condamnat la singurătate şi nici acum nu am asemenea sentimente, eu pur şi simplu am ales să trăiesc aşa şi nu am niciun regret. Singurătatea, prietene al meu, e o stare de spirit pozitivă, explozivă, exuberantă; e starea celui fericit cu nimicul, cu monotonia, cu întâmplările care se repetă identic în fiecare zi, cu lipsa surprizelor; e starea de confort a celui care le are pe toate, a celui care nu cere, a celui fericit cu puţin. E o stare de bine greu exprimabilă în cuvinte, greu cuantificabilă pentru că e foarte greu să-i spui celui care crede în societate şi consideră că singurătatea e un blestem că lucrurile nu stau aşa de rău cum crede el. O literatură întreagă, mii de istorii ne vorbesc despre nenorocirea celui singur, despre geniul damnat şi alte gogomănii, dar am o uşoară senzaţie că, dincolo de zornăitul feeric al cuvintelor, nu există damnare în izolare, în tragerea podului dinspre orice posibil mal şi traiul liniştit în singurătate. Am ajuns chiar să cred, studiind îndeaproape problema aceasta (care nu e o problemă) că singurătatea din literatură a fost şi este mai degrabă o lovitură publicitară, un efect scenic, nicidecum o stare de bine asumată, dorită şi realizată.

Iar eu, acum, îţi scriu tocmai despre acest lucru. Nu ar trebui să fie evident, chiar în timp ce scriu, că de fapt îmi scriu mie, că încerc să dezbat problemele ca de obicei, între fereastra mea cu minunata ei panoramă de întuneric şi ecranul luminos pe care scriu? Nu ştiu. Nu ştiu şi e un lucru bun că nu ştiu, e singurul neprevăzut din viaţa mea şi poate tocmai de aceea îl preţuiesc aşa de mult. Mă imaginez, câteodată, trimiţându-ţi toate aceste scrisori din întuneric, apăsând brusc butonul care, sunt sigur, ar demistifica tot ce se întâmplă în această cameră de ani de zile. Ar fi o rupere a pactului personal atât de bruscă, atât de tragică, încât probabil mi-ar lua alţi ani de zile pentru a înţelege gestul pe care îl voi fi făcut.

#

Am încheiat brusc, ştiu, dar aveam motive mai întemeiate decât aş putea vreodată să-ţi explic. Cuvintele sunt uneori inutile, dar cred că ţi-am mai spus asta. La fel şi gesturile, la fel şi intuiţiile care stau în faţa lor.

Întotdeauna m-am temut de morţi. Întotdeauna. Un simplu gând, intuiţia aproape tactilă a corpului întins pe spate, rece, nemişcat, sunt suficiente pentru a mă băga în sperieţi zile întregi. Îmi cresc pulsul şi tensiunea, capăt o uşoară roşeaţă, nu-mi mai aleg corect cuvintele şi gesturile. Totul în mintea mea, în preajma morţii, stă sub semnul unei neînţelegeri pe care nici măcar nu mă străduiesc să o ascund. Am crescut undeva în sud, într-o zonă în care, parcă într-o lume paralelă cu a noastră, oamenii încă dezgroapă morţii şi le înfig andrele – prin torace – în inimile putrezite, pentru a-i opri să mai vină peste ei ca strigoi; unde printre primele lecţii de viaţă pe care le învaţă un copil se numără exact frica de morţi, care dacă nu sunt cuminţi vin noaptea şi-i fură sau îi mănâncă; unde, pentru că aşa am fost crescut, nu am putut toată copilăria să mă apropii singur noaptea de un cimitir. Şi, vezi tu, asta mă urmăreşte şi acum, în nopţile şi dimineţile mele întunecate, şi acum am de multe ori senzaţia că de undeva, de pe hol sau din grădina din spatele casei, va veni un mort alb şi nespus de urât şi mă va lua cu el, mă va duce undeva departe şi nu voi mai putea niciodată să mă întorc, deşi voi trăi acolo, în celălalt loc, cu o spaimă perpetuă, un Sisif al fricii permanente şi de nevindecat. Nici chiar experienţa mea, nici chiar apropierea de moarte nu a reuşit să mă scoată din acest carusel al groazei care, pe lângă toate inconvenientele lui, mai are şi marea calitate de a fi unul care porneşte pe neaşteptate, din nimic şi fără niciun motiv aparent.

Dar de ce îţi spun toate astea? Nici eu nu ştiu, ca să fiu sincer. Poate că uneori aceste mici epistole au nevoie de un aer mai respirabil, de paloarea aproape indescriptibilă a unei specii de memorie fără timp, cea pe care eu o preţuiesc cel mai mult.

Table of Contents

- 50 de bani
- Agenția
- Liniștea
- Giovanni
- În celălalt loc, cu o spaimă perpetuă

Table of Contents

50 de bani
Agenția
Liniștea
Giovanni
În celălalt loc, cu o spaimă perpetuă

Table of Contents

50 de bani	5
Agenţia	18
Liniştea	45
Giovanni	60
În celălalt loc, cu o spaimă perpetuă	74